

చందమామ

దివ్య వర్ణ

1st Nov '55

8
as

Acharya

బహుమతి
పొందిన వ్యాఖ్య

సంతోషానికి సాక్షా లేదు

పంపినవారు :
బి. సి. కళాపతి - విజయవాడ

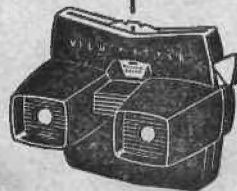
FUN & FANTASY

MAGIC & MYSTERY

ఇవన్నీ ప్యూ-మాస్టర్ తో చూచే
3-డైమెన్షన్స్ లో ఉన్నవి.
విద్యావిషయకమైన ఈ ఆటవస్తువు మీ బిడ్డలకు
ఎల్లప్పుడూ ఉత్సాహము నిచ్చును.
400 కు పైగా హాంబులు - ఒక్కొక్క దానికి
అన్న జీవకళతో ఉట్టిపడే ఏదేని రంగుబొమ్మలు.

VIEW-MASTER

రు. 15/-
రీలు 18 రు. 2/4

పటోల్ ఇండియా (ప్రైవేట్) లిమిటెడ్,
హైద్రాబాద్, కలకత్తా, మద్రాసు, ఢిల్లీ
ప్రాతినిధ్యము లేని చోటులందు డీలర్లు కావలెను.

SHILPI P.L. 380

చందమామ

ఈ సంచికలో కథలు
వింతలు - విశేషాలు

కలల మర్మం ... 3

మకరదేవత
(సిరియల్) ... 9

ధర్మనగరం ... 17

ధానకర్ణుడు ... 22

పాపడి పద్మపుస్తకం 29

నావికుడు సిండ్ బాద్ 34

అర్చకుడి ఔదార్యం 41

భువనసుందరి ... 49

బాగుపడినవాడు ... 57

మిత్రభేదం (గే.క.)... 63

గంగరేగి పక్షమిత్త ... 71

జవిగాక :

ఫోటో శిర్షికల పోటీ, వార్తలు,
విశేషాలు, మొదలైన మరి
ఎన్నో ఆకర్షణలు.

అప్పుడు పార్లీ కంపెనీవారి ఉంగరమువంటి
పెప్పరీమెంట్లు దొరుకున్నాయి

3 రుచికరమైన రకములు!

అహా, ఎంత తాగువ్వాలు!
పొడి తియ్యని చురులు కాబాగా ఉండటంతో,
కుట్రముగా మరియూ ఆరోగ్యకరముగా విలవ
ఉండేలా ప్యాకుడేయబడినవి.

ఇది
నిలబెట్టవలసిన
సమస్య...

బైసికిల్ ను అతిసునాయా
సంగా నిలబెట్టవచ్చు. కాని
బైసికిల్ ఖర్చులను భరించటం
అంతసులభం కాదు. వాడిన కొద్దీ
ఖర్చు అవుతుంది. సెన్
రాలే వారు ముడిపదార్థాల
ఉపయోగంలో వహించే
అత్యంత శ్రద్ధ ప్రతి విభా
గమీద కార్తానా వారి పర్య
వేక్షణ సెన్-రాలే బైసిక్లను
అత్యధమపు రిపేరీలు భాగాల
మార్పులతో దీర్ఘ కాలం
మన్నింప జేస్తాయి. ఈ
విధంగా సక్రమంగా
నిలబెట్టగలరు.

రాలే
రాబిన్ హుడ్

SRC-39 T6

‘కో వ - పా బ్రీ క్కు’

దీపావళి పండుగకు దీపముల కాంతిలో అందమైన

ఆంధ్ర

కో వ - పా బ్రీ క్కు

చేనేత వస్త్రములను ధరించండి

రుపాయికి రు. 0-1-6 రిబేటు యివ్వబడును.

ఆంధ్రదేశ చేనేత సహకార సంఘము, లిమిటెడ్.

గాంధీనగరం : విజయవాడ - 2.

ఆంధ్ర దేశమంతటా మా విక్రయశాలలు గలవు

అంజలి దేవి ఎల్లప్పుడూ

లక్స్ టాయ్లెట్ సబ్బును

వాడుచున్నది

“నాకు తెలిసియున్నట్టి మిక్కిలి
తెల్లని మిక్కిలి శుద్ధమైన
సబ్బు”

ఈ విషయంలో మీరు ఆమె మాటను
విశ్వసించవచ్చును: లక్స్ టాయ్లెట్
సబ్బుయొక్క స్వచ్ఛమైన తెలుపు
అంటే శుద్ధత—అనగా మీ చర్మ
సౌందర్యమును దివ్యముగా కాపాడు
వట్టిది—మరియు లక్స్ యొక్క సురగః
పరిమళమైనది, మీగడవంటిది, అది మీ
చర్మమును ఎంతో తాగుగా శుభ్ర
పరుస్తు. దానిని చాలా ఎక్కువ
హాయిగా నుంచును. మరి పొదుపు
కొరతై, పెద్దనైపును మరువకుడు:

భారతదేశంలో తయారుచేయబడినది

సి నీ మా తారలకు
సౌందర్యము
నిచ్చు సబ్బు

LTS 485-50 TL

MAKE LIGHT WORK OF IT !

USE

MAZDA

LAMPS

Made in India for the Agents for THE BRITISH THOMPSON HOUSTON CO., LTD.

Associated Electrical Industries (India) Private Ltd.

Head Office : CROWN HOUSE, 6 MISSION ROW, CALCUTTA

Branches at :

BOMBAY NEW DELHI MADRAS BANGALORE COIMBATORE NAGPUR

మీ శిరోజములకు ఆభరణములు అలంకరించుకొండి,
పువ్వులు ముడుచుకొనండి, కాని కేశవర్ధిని తో
తల ధువ్వుకొండి!

నాట్యశిరోమణి మీన్. ఇండియా ఈ విష్ణుమూర్తి తన రహస్య
మును వెల్లడించుచున్నది. మీ శిరోజములు నవనవలాడుతూ
ఆరోగ్యవంతముగ ఉండటానికి ఉపయోగించవలసింది

కేశవర్ధిని

కేశవర్ధిని షాంపూతో మీ
శిరోజములను చక్కగాను
పరిమళయుతముగాను
చేసుకొండి :

కేశవర్ధిని 14 అణాలు
షాంపూ 14 అణాలు

తపాలుబయ్య ప్రత్యేకం
అన్నిచోట్ల దొరకును.

కేశవర్ధిని (ప్రోడక్టు) - కోయంబత్తూరు

సుభిక్షమైన పంట!

మా 'కమలము మార్కు మిశ్రపు ఎరువులు' ఉపయోగించి మీరున్నూ అటువంటి పంటలు పండించవచ్చును.

ఇవి అన్ని ఋతువులలో అన్ని పంటలకు అభింశును—శేటలకు అవసరమైన ఎరువులను, కొరిన విధముగా నష్టయి చేయగలము—ఉచితముగ నిచ్చెడి మా సలహాను పొందవచ్చు. ఇందుకు ఏమీ ఇవ్వనక్కరలేదు—మీ భూమిని సారవంతముగ చేయండి. సుభిక్షమైన పంటను రూపిచేసుకొండి.

సూపర్ - ఫాస్ ఫేట్లు ఎల్లప్పుడూ దొరకును

మీ ఎరువుల విషయమై, సంశయించక మమ్మల్ని సలహాచేయండి:

ది మైసూర్ ఫర్టిలైజర్ కంపెనీ.,

హెడ్ ఆఫీసు:— మద్రాసు

క్రాంతీలు: బెంగళూరు, కుప్పం, మైసూరు, మర్కారా, ఈరోడ్, కూనూరు, ఉదకమండలం, విజయవాడ, కాడూరు, కొయంబత్తూరు, మెట్టుపాళెం.

మొట్ట మొదటి సారిగా

డి డి టి, బి హెచ్ సి, లిఫ్టెన్, టాక్సాఫెన్, ఆల్ఫిన్, డయల్ డిన్, క్లోరైన్ ఎన్ డిన్ మొదలైనవి ఆధారముగా వృక్ష క్రిమినంహారకములున్ను,

రాగి, గంధకము మొదలైనవాటిని అనుసరించి, పంటలను నాశనంచేసే పురుగులను తొలగించు సాధనములున్ను

దక్షిణ ఇండియాలోని మద్రాసు, కుప్పం (ఆంధ్రరాష్ట్రం) ప్యాక్షరీలలో తయారుచేయుచున్నాము.

పూర్తి వివరములకు:

ది మైసూర్ ఇన్ సెక్టిసైడ్స్ కంపెనీ.,

31-ఎ, నార్త్ బీచ్ రోడ్డు :: మదరాసు - 1

సర్కారుజిల్లాలకు పోర్ డిస్ట్రిబ్యూటర్లు: ఆలపాటి రామమూర్తి అండ్ కో., విజయవాడ.

నెల్లూరుజిల్లాకు డిస్ట్రిబ్యూటర్లు: సి. వి. రమణయ్యకెట్టి, నవాబ్ పేట, నెల్లూరు.

ప్రాప్రయిటర్లు: ది మైసూరు ఫర్టిలైజర్ కంపెనీ, మదరాసు-1.

ఇక్వికర్ ఆఫీసియేట్స్: గర్తో ఇండియా కార్పొరేషన్ ఇన్స్.,

82, వాల్ స్ట్రీట్, న్యూయార్క్-5, ఎస్. టై.

ప్రింటింగ్ సిరాల

నాణ్యత అనేక సుగుణాలతో కూడివున్నది :—

కాంతివంతంగా ఉండటం .... దర్పమైన రంగు కలిగి ఉండటం
ప్రసరించే శక్తి .... త్వరగా ఆరిపోవటం
పనిచేయటంలో వీలు ..... మొదలైనవి

గాంజెస్ సిరాలలో ముఖ్యమైనది నాణ్యత

29 సంవత్సరాల అనుభవం రుజువుచేస్తున్నది

గాంజెస్ ప్రింటింగ్ ఇంక్ ఫ్యాక్టరీ (ప్రైవేట్) లిమిటెడ్,

ఫ్యాక్టరీలు : హౌరా, బొంబాయి, మద్రాసు.

రవి టాయ్లెట్స్ ను వాడండి

రవి గ్లిసరిన్ సోపు :

మీ అందమును పర్చున్నను కాపాడును.

రవి వెజిటబుల్ హేరాయిల్ :

మీ కేశములను విరివిగా పెంపొందించును.

రవి స్నో :

మీ ముఖవिलाసమును అభివృద్ధి చేయును.

సోల్ ఏజంట్లు :

ది న్యూ స్టార్ & కంపెనీ,

తండియార్పేట :: మద్రాసు-21

పూజనీయులైన మా అభిమాను లందరికీ
హృదయపూర్వకమైన
దీపావళి అభివందనములు

ఫోమ్రా బ్రదర్స్

‘ఫోమ్రా హవుస్’

392, మింట్ స్ట్రీట్, మదరాసు - 1

ఫోన్ నెం. 3845-3078 :: తంబి: “PHUMBHRA”

సమస్తమైన
ఎలక్ట్రిక్ పరికరములు

గృహోపయోగములకు

పారిశ్రామికములకు వ॥

సప్లయదారులు, సుప్రసిద్ధ స్టోకిస్టులు
(కేటలాగు కొరకు నేడే వ్రాయండి)

ఇప్పుడు మేము

మర్చిరైట్స్ పాప్లెస్టు, టెక్నోలజీ,
నూటెంగులు వర్కింగులు

తయారు చేయుచున్నాము

కృషా

నూటెంగులు, టెక్నోలజీ & వర్కింగులు.

శ్రీ కృషా

స్పిన్నింగ్ & వీవింగ్ మిల్స్ (ప్రైవేట్) లి.,

పోస్టుబాక్సు నం. 524, బెంగళూరు - 2.

★

మేనేజింగ్ విజంటు :

మాదాలం సుబ్బయ్య శెట్టి & సన్స్,
బెంగళూరు.

"వినోదమే కాక విజ్ఞానం కూడా
కలిగివుంది." అని పత్రికలు
కొనియాడిన పిల్లల పుస్తకం

నమ్మ నమ్మ కపో!

140 ఆద్యుత విషయాలతో, ముద్దులొలికే
అనేక బొమ్మలతో అత్యాకర్షణీయమైన ప్రతి
ఇంటికొకదా, ప్రతి గ్రంథాలయంలోనూ విధిగా
వుండవలసిన గ్రంథం.

త్రివర్ణ ముఖచిత్రం.

120 పేజీలు.

వెల : ఒక రూపాయి

KANTHY BOOKS,

P. B : 636, Madras - 4.

**ఇదుగిరి సో
అశోకా**

**అశోకా పెన్ వర్క్స్
తెనాలి
ఆంధ్ర**

ఎంతోమంది చెలకైన కాలేజీ
విద్యార్థినులవలె

ఆమె కూడా
మోహక
పరిమళముగల

జై

టాయిలెట్ సబ్బును
ఎన్నుకొనును

తాతా తయారు

నూటికి నూరు పాళ్లు భారతీయ

- పెట్టుబడి
- నిర్వహణ
- పనివార్ల పాటు

మీ ఇంటిని ఫిల్మ్స్

రేడియో ఆనంద
దాయకము చేయును

అథరెజ్జు డీలరు :

మోడరన్ ఆటో ప్లొర్ను

కాన్వెంటు వీధి :: విజయవాడ - 1

ఏ రకపు ఆభరణాలైనా

గాజులుగాని కంఠహారములు కాని
కంకణములుగాని, చెవిపోగులేగాని
ముక్కుకాడలేకాని—బంగారు ఆభరణాలు
ఏవైనా సరే (సాదావి, నగిషీ చెక్కినవి, రత్నాలు
పొదిగినవి), ఇవిగాక—వెండితోవేసిన డిన్నర్,
టీ, కాఫీ లేక తెమన్ సెట్లు—అనేక రకాలు,
నమూనాలు సిద్ధంగా ఉన్నవి.....

కావాలంటే, మీ కొలితలప్రకారం
సరీగా తయారుచేసి యివ్వబడును.

అ స మా న మైన పని త న ము.

Vummidi

RAMIAH CHETTY, GURUSWAMY CHETTY & CO., Jewellers

23-25, CHINA BAZAAR ROAD, MADRAS-1

ఉమ్మిడి రామయ్యశెట్టి, గురుస్వామిశెట్టి అండ్ కో.,
నగలవర్తకులు, 23-25 చైనాబజార్ రోడ్డు, మద్రాసు - 1.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ అవతరణ సందర్భంలో
 ఆంధ్ర ప్రజానీకానికి విజయ పిక్చర్స్ సమర్పించు
 దివానలో పుష్పంజలి

విజయ వారి

మాయాబజార్

జైశిక్షన్... తెలుగుదేశం, బి.ఎం. (1955)
 యస్.టి. రామారావు... సాగే శ్రీరావు
 రంగారావు... కే.ఎం.గి... సామితి

అప్పుచేసి పప్పుకూడు

జైశిక్షన్... త్రుసాద్
రేచుక్క-పగటిచుక్క

జైశిక్షన్... కె.కామేశ్వరరావు బి.ఎ.
 యస్.టి. రామారావు... సాగే శ్రీరావు

ఆర్.ఆర్. పిక్చర్స్ వారి

కార్తవరాయునికథ

యస్.టి. రామారావు... రమణారెడ్డి... ముత్తమల
 పద్మనాభం బాలకృష్ణ... కె.వి.ఎస్. శర్మ
 కృష్ణారెడ్డి... నె.యస్.పి.కె... మరణి బాలగోపాల్
 జైశిక్షన్... రామణ్ణ

ప్రాడక్ట్స్ నెం. 5

జైశిక్షన్... రామణ్ణ

ఎ.వి.ఎం. వారి

? (జూనపద చిత్రం)

భూకైలాస్

గుల్జిక్ డాటా వారి

ప్రభామణి విజయం

నేషనల్ పిక్చర్స్ వారి

పరాశక్తి

జైశిక్షన్... క్విట్టన్. పంజా
 నివాజి గణేశన్... త్రిరంజని

భాస్కర్ ప్రొడక్షన్స్ వారి

రేపు నడ

(రాయలసీమకు చూత్రమే)
 జైశిక్షన్... భాస్కరరావు
 రంగారావు... కే.ఎం.గి... జి.గి.యస్. జానకి
 కృష్ణకుమారి... రాం. సులోచన

ప్రాడక్ట్స్ నెం. 4

రాబోపు
మా హిందీ చిత్రాలు

ఎ.వి.ఎం. వారి

చోరి-చోరి

సిల్లెస్... రాజ్ కపూర్ - - - జైశిక్షన్... అనంత్ రామన్

హంపంచి పక్ ధాలక - మిస్ మేరీ

జైశిక్షన్... పిలవోట్ - - - జైశిక్షన్... త్రుసాద్

రాజ్ కపూర్ కళామందిర్ వారి

దోలన్ బీ బారాహాత్ ? * ? పంచరంగుల చిత్రం

జైశిక్షన్... పి. శాంతారాం

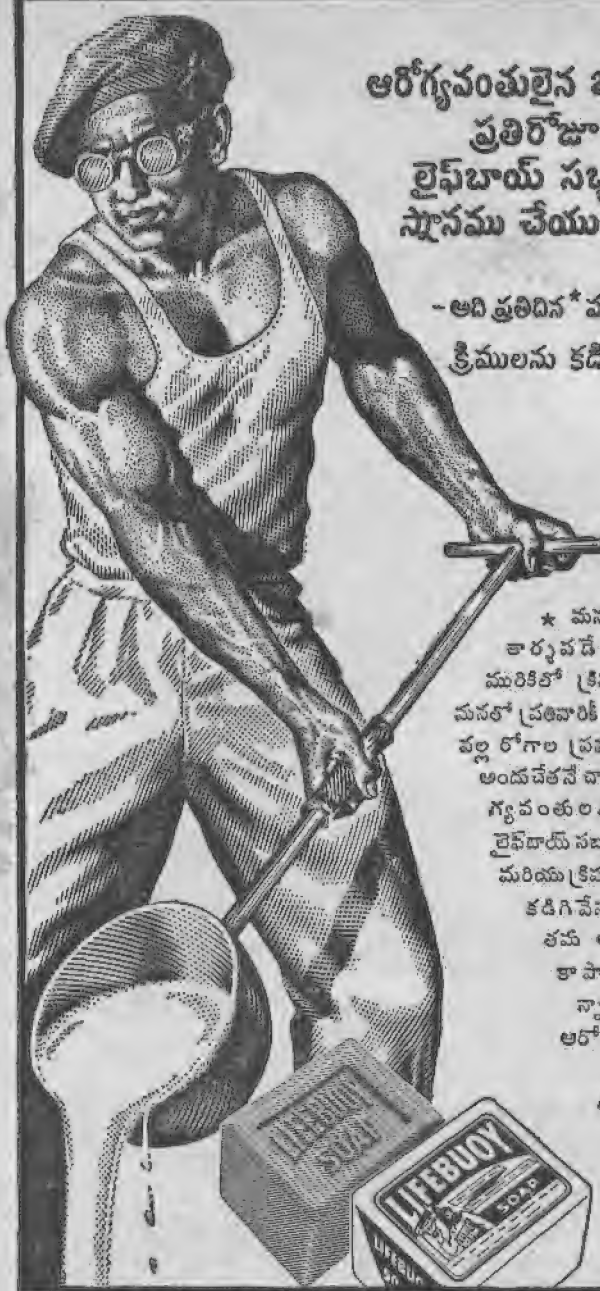
విజయ పిక్చర్స్, విజయవాడ ఆ గుంటకల్

అకర్మణకు అందచందాలకు...

రెమి 100W

ఆరోగ్యవంతులైన జనులు
ప్రతిరోజూ
లైఫ్ బాయ్ సబ్బుతో
స్నానము చేయుదురు

- అది ప్రతిదిన* మరినములోని
క్రిములను కడిగివేయును !

* మనకు ప్రతిదినం
కార్కవడే మామూలు
మరికితో క్రిములున్నాయి.
మనకో ప్రతివారికీ యీ క్రిముల
వల్ల రోగాల ప్రమాదం వుంది.
అందుచేతనే చాలమంది ఆరో
గ్యవంతులగు జనులు
లైఫ్ బాయ్ సబ్బుతో మరికిని
మరియు క్రిములను రోజూ
కడిగివేసుకొనుటవల్ల
తమ ఆరోగ్యగమను
కాపాడుకొనుచు
న్నారు — అది
ఆరోగ్యవంతులైన
హాయిని
గలిగించును.

L. 263-50 TL

భారతదేశంలో తయారుచేయబడినది

మీ డబ్బు ఖర్చు చేసేటప్పుడు నాణ్యమైన
సరకులే కొనాలని మీరు కోరుతారు

మీరు నిల్వ చేరలు లేక నూలు చొక్కా-
గుడ్డలు ఏవి కొంటున్నా, మీ డబ్బుకి తగిన
ప్రతిఫలము దొరకుతోందని మీరు నిశ్చయముగ తెలుసు
కోవాలనుకుంటారు.

నాణ్యమైన బట్ట కావాలంటే బిన్నీవారి బట్టనే కొనండి

ఐకింగ్ హామ్ అండ్ కర్నాటిక్ కంపెనీ లిమిటెడ్
బెంగళూరు వులెన్, కాటన్ అండ్ సిల్క్ మిల్స్
కంపెనీ లిమిటెడ్

నిర్వహించువారు: బిన్నీ అండ్ కంపెనీ (ప్రైవేటు)
లిమిటెడ్, మద్రాసు

BY. 3777 (a)

THE EAST ASIATIC CO. (INDIA) PRIVATE LIMITED,

MACHINERY & ENGINEERING DEPARTMENT,

BOMBAY-CALCUTTA-MADRAS-NEW DELHI-BANGALORE CITY-SECUNDERABAD (Dn.)

Agents and Distributors for :

"ORIGINAL HEIDELBERG" AUTOMATIC PRINTING MACHINES

10" × 15", 12" × 18" & 21" × 28" sizes

of Schnellpressenfabrik Ag Heidelberg, West Germany.

"POLAR" AUTOMATIC PAPER CUTTING MACHINES 32", 42" & 52" sizes

of Adolf Mohr Maschinenfabrik, West Germany.

"HOHNER" PLATENS & WIRE STITCHING MACHINES

of Otto Hohner Maschinenbau, West Germany.

"CORNERSTONE" COMPOSING ROOM EQUIPMENT

of Hawthorn Baker Ltd., England.

LAMINATING MACHINES

of Maschinenfabrik Karl Hennecke, West Germany.

WELDING SETS, AIR COMPRESSORS & SIGMA PUMPS

of Strojexport, Czechoslovakia.

MACHINE TOOLS FOR METAL & WOOD WORKING TRADES

of Metalexport, Poland.

ENGINEERS' LATHES

of Heroes Engineering Co. Ltd., Calcutta

'ORIENTAL' DIESEL ENGINES

of Oriental Engineering Works Ltd., Jagadhri

'DELTA' PUMPS

of Delta Engineering Co. Ltd., Meerut.

అంద్రదేశమంతటా విజయవంతంగా నడుస్తున్నది!

జగ్గయ్య, రేలంగి, చలం, గుమ్మడి, జి. వరలక్ష్మి, కృష్ణకుమారి,
సూర్యాకాంతం, సురభిదాలసరస్వతి వగైరా నటించిరి.

సంగీతము: రాజేశ్వరరావు * దర్శకత్వం: సుబ్బారావు,
కథ, పాటలు, మాటలు: సముద్రాల వీరయర్, జానయర్

ఎల్లప్పుడు మా ప్రసిద్ధిచెందిన 'కళా' ప్రాడక్టుస్ నే వాడండి

మా ప్రత్యేకతలు:

- ★ మైసూర్ స్పెషల్ అంబర్ వత్తులు
- ★ కళా స్పెషల్ టెడ్ రూమ్ జవాబి వత్తులు
- ★ కళా రోజ్ ఆగరు వత్తులు
- ★ కళా రోజ్ దర్బార్ వత్తులు
- ★ కళా ఆగరు వత్తులు
- ★ కళా దర్బార్ వత్తులు మొదలైనది

ఒకసారి ఆర్డరిచ్చిన మీకే తెలియగలదు.

'శాంపియన్ కోసం నేరుగా మాకే వ్రాయండి'

తయారు చేయవారు:

ఎన్. కె. భరతరాజ్ సెట్టి అండ్ సన్స్,

ఫర్మామర్స్

::

బెంగళూరు - 2.

L.G

ప స న దై న

పండుగ పిండిపంటలకు

తప్పక వాడవలసినది

ఎల్. జీ

ఇంగువ

లాల్ బిగ్గెడు & కంపెనీ
సాకారుపేట :: మద్రాసు

|| H. O. :: BOMBAY ||

చక్క...కాదు! లలనవ్వో మరేమీ కాదు చిటికెల్ బియ్యాలలో బామ్మ బెణ్ణులను కాళ్ళ వప్పులు, ఇలరు కండలాని నప్పులు వాడేప్పు జల్లుబు దగులకు ప్రత్యేకోపి మంచిది!!

ገጽ ፳፻፲፱

၁၉၂၁ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၁ ရက်နေ့

గాయములు, ననుకులు, పీట, గజ్జి, తామర, కురుపులా, కాట్ట, కుట్ట, పేలుడు, మొదలైన మొదలైన వర్ణవ్యాధులన్నిటికీ ఆమోఘముగ గుణమిచ్చును.

၁၂၃၄
၅၆၇၈

POORNA PENS

INSPIRE THOUGHT

POORNA INDUSTRIES GANDHINAGAR VIJAYAWADA-2

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ అవరణ,
దీపావళి శుభసమయాన
మిత్రులందరికి
మా శుభాచినందనలు!

SAMSON'S
DRESSES

కొత్త జిల్లాలకు విక్రయ ప్రతినిధులు
గొల్లపూడి బ్రదర్స్,
గాంధీనగర్ :: విజయవాడ - 2
(వ్యాపార నిబంధనలకు వ్రాయండి)

చిరా బిడ్డ...

1, 3 సంవత్సరముల మధ్య, కాబాహారులైన మగ
బిడ్డలలో, లిపర్ వ్యాధులు సామాన్యమని, మా
లెక్కలవల్ల తేలుచున్నది.

తరుచుగ అజీర్ణ వ్యాధులు, కడుపు ఉబ్బు
రము, చికాకు పడుట, కొపము, ఆకలి
మందగించుట మొదలైన గుణ
ములు లిపర్ వ్యాధిని సూచించు
లక్షణములు.

పకాలంలో జమ్మిచారిన సలహా చేయండి.

జమ్మి నే.

లిపర్ క్యూర్

జమ్మి వెంకటరమణయ్య & సన్స్

జమ్మి నిర్మింగు, మైలాపూర్, మద్రాసు-4.

గ్రాంట్-1, విజయవాడ, కాళంగివారి పేట, గజపర్వతం, విజయనగరము సరికి : బ్రహ్మగంజికారి పేట.

జె. బి. మంఘరామ్ వారి

ENERGY FOOD

BISCUITS

ఎనర్జీ ఫుడ్ బిస్కత్తులు
రుచికరంగా, ఆనందంగా,
కరకరలాడుతూ, బిడ్డలకు
బలము, ఆరోగ్యము ఇచ్చే
విటమిన్లు గలిగియున్నవి.

నిండుగ విటమిన్లు
కల్లి, పాలు, గ్లూకోజు,
మాల్టు మొదలైనవారితో
తయారు చేయబడినవి.

జె. బి. మంఘరామ్ అండ్ కో., గ్వాలియర్

1-11-'56 నుండి ఆంధ్రదేశమందంతటా
ప్రదర్శింపబడుచున్నది!

నర్సిస్

రాజ్ కపూర్

భగవాన్ గోప

జూని వాకర్

డేవిడ్ ప్రాబ్

రాజ మెహరా

మొకరి

రాజసులోచన

నృత్యములు

కుమారి కమల

సాయి సుబ్బలక్ష్మి

హి.వి.వి. ప్రొడక్షన్స్ వారి హిందీ హామి

సంగీత దర్శకత్వం:
చేంకర్ జైకిషోర్
దర్శకత్వం:
అనంత థామర్

G.N. RAO

చందమామ

సంచాలకుడు : 'చక్ర పాణి'

దీపావళి శుభ సమయాన మా పాఠకుల కందరికీ "చందమామ" శుభాకాంక్షలు తెలుపుకుంటున్నది!

ఈ దీపావళి ప్రత్యేక సంచికను అకర్షవంతంగా చెయ్యటానికి కథలూ, కాథానులూ, చిన్న కథలూ, బొమ్మలూ అంద జేసిన పాఠకులకూ, ఇతరులకూ ఎంతో కృతజ్ఞులం.

"భువనసుందరి" సీరియల్ కు స్వాగతం చెబుతూ అనేక మంది పాఠకులు లేఖలు వ్రాశారు. ఈ రకమైన సీరియల్ "చందమామ" లో ఒకటి ఉండేందుకు కృషిచేయగలము.

"కలలమర్మం" [జాతక కథ] లో బుద్ధ భగవానుడు విమర్శించే సాంఘిక పరిస్థితులు కొన్ని ఈ నాడు మనం ప్రపంచంలో అక్కడక్కడా చూస్తూ ఉన్నాం. అలాటి నీతు లుండటం చేతనే జాతక కథలు ఈ నాటికీ ఉత్తమ సాహిత్యంగా రాణించుతున్నాయి.

"దాన కర్ణుడు" [బైతాళ కథ] లో కూడా చక్కని నీతి ఉన్నది. ధనకాంక్ష గలవారిలాగే, కీర్తికాంక్ష గలవారు కూడా దుర్మార్గానికి దిగే అవకాశం ఉన్నదని ఈ కథ సూచిస్తున్నది. సత్కర్మ ద్వారా లభించేదే నిజమైన కీర్తిగాని, దుర్మార్గం ద్వారా సాధించే కీర్తి ఎన్నటికీ మంచిది కాదు. దానివల్ల మొదలుకే మోసం వస్తుంది.

నిప్పు కోడి-టపాకాయ

కలల మర్తం

కోసలదేశానికి రాజైన బింబిసార మహా రాజుకు ఒకనాటి రాత్రి చాలా విడ్డూరమైన కలలు వచ్చాయి. మర్నాడు మహారాజు బ్రాహ్మణులను పిలిపించి, తనకు వచ్చిన కలలనుగురించి వారికి చెప్పి, “ఇటువంటి స్వప్నాలకు ఫలితం ఏమిటో ఆలోచించి చెప్పండి!” అని కోరాడు.

బ్రాహ్మణులు తమలో తాము కూడ బలుకున్నారు. రాజువద్దనుంచి అంతు లేని ధనం గుంజుకోవటానికి ఇది మంచి అవకాశం. ఇది పోనివ్వకూడదని నిశ్చయించినవారై, బ్రాహ్మణులు రాజువద్దకు వెళ్లి, “మహారాజా, ఎన్నో గ్రంథాలు తిరగ వేశాం. మీకు వచ్చిన కలలు చాలా ప్రమాదం కలిగించేవి. వాటివల్ల మీకూ, మీ పంశానికి, మీ రాజ్యానికి, మీ ప్రజలకు కూడా గొప్ప అరిష్టం కలగనున్నది!” అని చెప్పారు.

ఈ మాటలు వినగానే రాజుకు మతి పోయినట్టయింది. “అయితే ఈ అరిష్టాలను నివారించే మార్గం ఏమిటి?” అని ఆయన అడిగాడు.

“అదికూడా చూసే వచ్చాం. దీనికల్లా ఒకటే విరుగుడు. మన రాజ్యంలో నాలుగు దారులు కలిసిన చోటనల్లా ఒక యజ్ఞం చేయించండి. యజ్ఞం ముగిసినాక బ్రాహ్మణులకు సంతర్పణలూ, దానాలూ ఇవ్వండి. దానితో అన్ని పీడలూ విరగడ అయి పోతాయి, మేలు కలుగుతుంది.” అని బ్రాహ్మణులు సలహా ఇచ్చారు.

బింబిసార మహారాజు ముందూ వెనకా చూడకుండా, బ్రాహ్మణులు చెప్పినదంతా సమ్మేసి, తన కోశాధికారిని పిలిచి, “నాలుగు దారులు కలిసిన చోటనల్లా యజ్ఞం జరగాలి. సంతర్పణలూ, సంభావనలూ, దానాలూ మొదలైనవి జరగాలి.

అందుకుగాను సన్నాహాలు ప్రారంభించండి,” అని చెప్పాడు.

ఈ వార్త మహారాజు తెలుసుకున్నది. అవిడ తన భర్తపద్దకు వెళ్లి, “ఏమండీ, మీరు తొందరపడి ఈ యజ్ఞాలు ప్రారంభించకండి. నిజానికి ఈ బ్రాహ్మణులేమంత తెలిసినవారు కారు. అన్నీ తెలిసిన మహాజ్ఞాని, బుద్ధభగవానుడు జేత వనంలో ఉంటున్నాడు. మీరు అక్కడికి వెళ్లి, ఆయనకు మీ కలల వైనం చెప్పి, వాటి ఫలితం ఏమిటో అడగండి, ఆయన చెయ్యమంటే యజ్ఞాలు అలాగే చేతురు గాని!” అన్నది.

దీనికి బింబిసార మహారాజు అంగీకరించాడు. ఆయన స్వయంగా జేతవనానికి వెళ్లి బుద్ధభగవానుణ్ణి తమ యింట భిక్షకు అహ్వానించాడు. బుద్ధుడు ఆ ప్రకారమే భిక్షకోసం రాజసాధానికి వచ్చాడు.

అప్పుడు మహారాజు బుద్ధభగవానుడితో, “స్వామీ, తమకు తెలియని రహస్యాలుండవు. నాకు కొన్ని పీడకలలు వచ్చాయి. వాటివల్ల కలిగే దుష్ఫలితా లేవో తమరు తెలియజేయాలని నా ప్రార్థన!” అన్నాడు.

“ఆ కలలు ఏమిటో చెబితే ఫలితాలు చెప్పగలను,” అన్నాడు బుద్ధుడు, రాజు అమాయకత్వానికి నవ్వుతూ.

“మొట్టమొదటగా నేను కలలో నాలుగు ఆబోతులను చూశాను. అవి భీకరంగా రంకెలువెస్తూ రాజసౌధం ఆవరణలోకి వచ్చాయి. అవి పొట్లాడుకుంటే చూసి ఆనందించువామని జనం గుంపులు గుంపులుగా వచ్చారు. కాని ఆ ఆబోతులు పొట్లాడుకోక, దేని దారిన అవి వెళ్ళి పోయాయి. దీని అర్థమేమిటి?” అని మహారాజు అడిగాడు.

“రాజా, ఈ కల నీకుగాని నీ తరానికి గాని సంబంధించినది కాదు. ముందు యుగాలలో రాజులు పాపకర్ములైపోతారు. అప్పుడు మేఘాలు వచ్చి కూడా వర్షించ

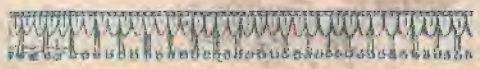
కుండానే వెళ్లిపోతాయి. వాటిమీద ఎంతో ఆశపెట్టుకున్న ప్రజలు నిరాశ చెందుతారు,” అన్నాడు బుద్ధుడు.

“తరవాత ఇంకొక వింత చూశాను. భూమిలో పుట్టిన మొక్కలు ఎంతో ఎత్తు ఎదగకుండానే పూలు పూచి, కాయలు కాయటం చూశాను. దీని రహస్యమేమిటి?” అని మహారాజు అడిగాడు.

“నే నింతకు మునుపు చెప్పిన పాపిష్టి కాలంలో స్త్రీలకు బాల్య వివాహాలు జరుగుతాయి. వారు పెరిగి పెద్దవారు కాకపూర్వమే బిడ్డల తల్లులవుతారు! అంతకంటే ఇంకేమీ లేదు!” అన్నాడు బుద్ధుడు.

లైన మంతులను తొలగించి, ప్రపంచ జ్ఞానం లేని యువకులను ఆ పదవులలో నియోగించబోతారు. అదే ఆ కలకు అర్థం!” అన్నాడు బుద్ధుడు.

“తరవాత ఒక వింత గుర్రాన్ని చూశాను, దానికి రెండు వైపులా తలలున్నాయి. ఆ రెండు తలలతోటే ఆది దాణా తింటున్నది. ఈ ఘోరం ఏమిటి, స్వామీ?” అని మహారాజు అడిగాడు.

“రాబోయే పాపిష్టికాలంలో న్యాయాధికారులు తగాదాలు పరిష్కరించటంలో నిష్పాక్షికంగా ఉండటానికి బదులు, రెండు పక్షాలవారినుంచీ లంచాలు మేస్తారు. ఎవరికి న్యాయం చెయ్యరు. అదే దాని అర్థం,” అన్నాడు బుద్ధుడు.

“ఇదేమిటో చెప్పండి. ఒకడు మోకు అల్లుతూ, అల్లిన భాగం కింద వేస్తున్నాడు. వాడు చూడకుండా ఒక ఆడనక్క అల్లిన మోకును తినేస్తూ కనిపించింది,” అన్నాడు మహారాజు.

“రాబోయే కాలంలో పాపం పెరిగి పోతుంది. ఆ సమాజంలో భర్తలు కష్టపడి కూడబెట్టిన ధనాన్ని భార్యలు ఎప్పటికప్పుడు ఖర్చు చేసేస్తూంటారు,” అన్నాడు బుద్ధుడు.

“ఆవులు దూడలవద్ద పాలు తాగుతున్నట్టు మరొక కల వచ్చింది,” అన్నాడు మహారాజు.

“ముసలివాళ్ళు తమ తిండికోసం చిన్న వాళ్ళపై ఆధారపడే దుర్గినాలు రాబోతాయని దాని అర్థం,” అన్నాడు బుద్ధుడు.

“తరవాత కలలో కొందరు రైతులను చూశాను. వారు కాడినుంచి బలిష్ఠమైన ఎద్దులను తొలగించి, ఆ కాడికి లేగదూడలను కట్టటం కనిపించింది,” అన్నాడు మహారాజు.

“నే నింతకు పూర్వం చెప్పిన అవినీతిగల రాజులు రాజ్యాధికారాలనుంచి సమర్థు

“తరవాత ఇంకొక చిత్రం చూశాను. రాజభవనం పక్కనే ఒక పెద్ద కడవనిండా నీరున్నది. దాని చుట్టూ ఇంకా చిన్న కడవలెన్నో ఖాళీగా ఉన్నాయి. అక్కడికి అన్ని కులాలవారూ నీరు పట్టుకు వచ్చి, అదివరకే నిండివున్న కడవలోనే నీరు పోసి, అది పొర్లిపోతున్న సంగతికాదా గమనించ కుండా వెళ్లిపోతున్నారు. ఖాళీ కడవల్లో ఎవరూ నీరు పోయ్యరు. ఏమిటి దాని అర్థం?” అని మహారాజు అడిగాడు.

“ముందు ముందు అధర్మం పెచ్చు పెరుగుతుంది. ప్రజలు కష్టించి సంపాదించిన ధనమంతా రాజుగారి ఖజానాలో పోస్తారు. ఒక వంక ఖజానాలో ధనం మూలుగుతూ ఉంటే ఇంకొక వంక ప్రజల ఇళ్లు ఆ ఖాళీ కుండల్లాగా శూన్యమై ఉంటాయి,” అన్నాడు బుద్ధుడు.

“మరొక కలలో ఒక పాత్రలో అన్నం ఉడుకుతూ ఉండటం చూశాను. ఆ అన్న మంతా ఒకరకంగా ఉడకటంలేదు. ఒక భాగంలో ఉడుకు బాస్తే అయి మెతుకు చిమిడి పోయింది. ఒక భాగంలో అన్నం సరిగా ఉడికింది. వేరొక భాగంలో బియ్యం బియ్యంగానే ఉంది,” అన్నాడు మహారాజు.

“రాబోయే కాలంలో వ్యవసాయం ఇలాగే ఉండబోతుందని ఈ కల చెబు తున్నది. పాలకులు పరదలనుగురించి, అనావృష్టిగురించి తగు శ్రద్ధ తీసుకోరు. అందుచేత కొన్నిచోట్ల వర్షం హెచ్చుగా కురిసి పరదలవల్ల పంటలు పాడవుతాయి. సరిగా వానలు కురిసిన చోట మాత్రం పంటలు సక్రమంగా పండుతాయి. వాన కురవని చోట అసలు పంటలే ఉండవు,” అన్నాడు బుద్ధుడు.

“స్వామీ, ఇంకొక కలలో కొందరు మనుషులు అమూల్యమైన మలయ చంద నాన్ని వీధివెంట అమ్ముతూ డబ్బులు

పుచ్చుకుంటూండటం చూశాను,” అన్నాడు మహారాజు.

“భవిష్యత్తులో కొందరు నీచులు పవిత్రమైన ధర్మబోధలు ప్రజలకిచ్చి, తుచ్చమైన ఐహిక సుఖాలను ప్రతిఫలంగా పుచ్చుకుంటారు,” అన్నాడు బుద్ధుడు.

“ఇంకా, నా కలలలో నిశ్శమిద బిరువైన రాళ్లు తెలి కొట్టుకుపోతూండటం చూశాను. ఒక రాజహంసల గుంపు ఒక కాకి వెనక నడుస్తూ ఉండటం చూశాను. మేకలు పులులను తరిమి చంపి తింటూ ఉంటే, తోడెళ్ళు సయితం భయంతో కంపించటం చూశాను. ఇవన్నీ అరిష్ట దాయకాలు కావా, స్వామీ?” అని మహారాజు అడిగాడు.

“ఈ కలలు నీకుగాని, నీ కాలానికిగాని సంబంధించినవి కానేకావు. వాటినిగురించి నీకు ఎలాటి విచారమూ వద్దు. ఇవన్నీ భవిష్యత్తుకు సంబంధించినవి. భవిష్యత్తులో

ధర్మం నశించి పాపం పెరగటంవల్ల ఎంత మహిమ గలవాళ్ళు సయితం నీచులైన రాజుల అనాదరానికి గురిఅయి కాలప్రవాహంలో నీవు చూసిన రాళ్లలాగా కొట్టుకుపోతారు. పరమ నీచులు పదవులకు రావటంవల్ల రాజహంసలవంటి యోగ్యులు సయితం వారి అడుగుజాడలలోనే నడవ వలసిన వారవుతారు. అధములకు అధికార బలం లభించేసరికి సత్వసంపన్నులు కూడా వారిని చూసి భయపడవలసివస్తుంది. అంతేకాదు, సత్వసంపన్నులు అయిన కారణంచేత ఆ అధములు వారిని నిర్మూలించటం కూడా జరుగుతుంది,” అన్నాడు బుద్ధుడు.

బింబిసార మహారాజుకు సందేహం తీరి పోయింది. ఆయన భయాలు తొలగి పోయాయి. ఆయన యజ్ఞాలు చేయించే ఆలోచన కట్టిపెట్టి, బుద్ధభగవానుడికి భిక్ష పెట్టి పంపేశాడు.

17

[సముద్రకేతుడి దొంగలతో, శివదత్తుకు కొద్దిసేపు యుద్ధంచేసి, అడవిలోకి పారిపోయాడు. అక్కడవారికి దేవమాయి అన్న పేరు గల స్త్రీ కనబడింది. ఆమె వల్ల, శివదత్తుడు మకరమండల వృత్తాంతం విన్నాడు. వజ్రముష్టి ఇరువురూ అనుచరులతో ముందు బయలుదేరారు. అతనికి సముద్రకేతుని దొంగల ముఠా కనిపించింది. తరువాత—]

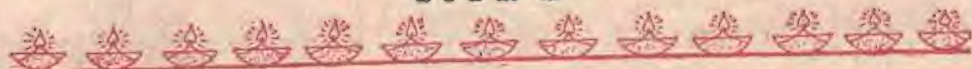
వజ్రముష్టి, ఉప్పుటేరు అవతలినుంచి విన పస్తున్న, వికృతమైన సవ్వడి విని, తన అనుచరులవైపుకు తిరిగి :

“అది సముద్రకేతుడి దొంగల ముఠా అయివుండ వెచ్చు. వాళ్లెవరైనా—తాగి తందనాలాడు తున్నారని మాత్రం తెలుస్తూనే ఉంది. మీరిక్కడే ఉండండి, నేను తెలుసుకుని వస్తాను!” అంటూ వజ్రముష్టి నేలమీద పాకుతూ పోయి, నీటి ఒడ్డునే ఉన్న ఒక తెప్పను చేజిక్కించుకున్నాడు.

కొద్దిసేపట్లో వజ్రముష్టి అవతలి ఒడ్డు చేరాడు. అతడు తెప్పను ఒడ్డున ఉన్న ఒక అడవిచెట్టుకు బంధించి, పాకుతూ ముందుకు వెళ్ళాడు. సమతలంగా ఉన్న ఒకచోట దాదాపు పది వన్నెండ్రుమంది సముద్రకేతుడి అనుచరులు, తమ తమ ఆయుధాలను కుప్పగా ఒకచోట పడవేసి, ఒళ్లు మరిచేలా తాగి కేకలుపెడుతున్నారు.

వాళ్లను హతమార్చేందుకు, వజ్రముష్టికి ఇదే మంచి ఆదనుగా కనిపించింది. అతడు

‘చందమామ’

పేరుకేసి పరిగెత్తగలిగాడు. కాని వజ్రముష్టి అక్షణ్ణి పదల దలచలేదు. బ్రతికి బయట పడిన ఒక్క దొంగఅయినా, తమకు ముప్పు కలిగించగలడని అతడికి తోచింది.

వజ్రముష్టి, 'జై, కాలకేయా!' అని అరుస్తూ, పారిపోతున్న దొంగకేసి పరి గెత్తాడు. నిరాయుధుడూ, తాగిన మత్తులో తడబడుతూవున్న ఆ సముద్రపు దొంగ వెను తిరిగి వజ్రముష్టి భీకరాకారంకేసి ఒక మారు చూచి, "చచ్చాను!" అని పెద్దగా అరుస్తూ, ఒక్క గెంతున, ఎదురుగావున్న ఉప్పుకైర్లో దూకాడు.

వజ్రముష్టికూడా అతడి వెనుకనే ఏటిలో దూకబోయేంతలో, తాటిబొండులా అప్పటి వరకూ నీటిలో తేలుతున్న మొసలి ఒకటి ఆ సముద్రపు దొంగమీదికి వురికింది. కన్నుమూసి తెరిచేంతలో మొసలి, ఆ దొంగను నోట కరుచుకుని పారిపోయింది.

వజ్రముష్టి 'హహ్హహ్హ' అంటూ బిగ్గరగా నవ్వి, తరవాత పళ్లు కొరుకుతూ, "సముద్ర కేతుడికి కూడా ఇలాంటి చావు తప్పదు! నా చేతిలో...లేకపోతే...మొసలి వాత బడి...జై, కాలకేయా!" అంటూ అరిచాడు.

ఆ సరికి, వజ్రముష్టి వెంట వచ్చిన ఇద్దరు అనుచరులూ ఏటి ఒడ్డుకు వచ్చి, వజ్రముష్టి

ఒక్క దూకులో పొదమాటునుంచి ముందుకు ఉరికి, 'జై, కాలకేయా!' అంటూ కత్తిచూసి దొంగలమీదికి వురికాడు.

తమమీదికి ఎలాంటి ఘోరప్రమాదం ముంచుకు వస్తున్నదో దొంగల్లో కొందరి కైనా తెలిసేలోపల, వజ్రముష్టి చేతి వాడి కత్తి వాళ్ల తలలను మొండెంనుంచి వేరు చేసింది. ఇంతలో తెప్పరిల్లిన నలుగురైదు గురు, భీకరంగా అరుస్తూ తమ తమ ఆయుధాలకేసి పరిగెత్తే లోపల, వజ్రముష్టి వారినికూడా తుదముట్టించాడు.

ఒక్కగానొక్క దొంగ మాత్రం అగందర గోళంలో వజ్రముష్టినుంచి తప్పకుని వుప్పు

సమస్తమును గానీ సమస్తమును గానీ సమస్తమును గానీ సమస్తమును గానీ సమస్తమును గానీ

కేసి చేతులు ఉపారు. ఇక జాగుచేయటం మంచిదికాదని భావించి వజ్రముష్టి, తక్షణమే ఒక తెప్పకొయ్యమీద ఎక్కి యివతలి ఒడ్డుకు చేరాడు.

వజ్రముష్టి ఏకాకిగా అంతమంది శత్రువులను హతమార్చటం చూచిన అనుచరు లిద్దరూ అతడి ధైర్య సాహసాలను వెనోళ్ల మెచ్చుకున్నారు. తరవాత అందరూ కలిసి శివదత్తుడు వున్న చోటుకు వెళ్ళారు.

వజ్రముష్టిని అంతదూరాన చూస్తూనే శివదత్తుడు, "వెళ్ళిన పని ఏమైంది? సముద్రకేతుడి అనుచరులు ఆ ప్రాంతాల ఎక్కడా లేరుగదా?" అని ప్రశ్నించాడు.

వజ్రముష్టి జరిగినదేమిటో చెప్పేందుకు బిడియపడుతున్నంతలో, వెంటివున్న అనుచరు లిద్దరూ శివదత్తుడికి అతడు చేసిన సాహసకార్యం గురించి వర్ణించి చెప్పారు. శివదత్తుడూ, మందరదేవుడూ వజ్రముష్టి సాహసానికి అచ్చెరువందారు.

"వజ్రముష్టి! నీ సాహసం కొనియాడ దగిందే! నీవు లోగడ కొరిసట్టు అవకాశం వుంటే, సముద్రకేతుణ్ణి హతమార్చే పని నీకే వదులుతాను!" అన్నాడు శివదత్తుడు.

దేవమాయి, సముద్రకేతుడి పేరు వింటూనే కోపాద్రెకురాలై, "అయ్యా! వజ్ర

ముష్టి కత్తివాత పడి మరణించినవాళ్ళు ఈ ప్రాంతాల వాడు కాపు వుంచిన వాళ్లయి ఉంటారు. కనుక ఇప్పుడు మనం ఎవరి కంటా బడకుండా అతడి నివాసస్థానం చేర వచ్చు. ఇక్కడికి సుమారు నాలుగైదు మైళ్ల దూరంలో అతడు వుంటున్న ప్రదేశం ఉంది. అక్కడికి మనం చేరాలంటే పడవలమీద, వెళ్ళవలసిందే!" అన్నది.

"సముద్రకేతుడు వుండేది, పెద్ద దుర్గం లాంటి ప్రదేశం కాదుగదా?" అని అడిగాడు శివదత్తుడు.

అందుకు దేవమాయి, "అక్కడ దుర్గం లాంటి కట్టడాలేమీ లేవు. ఆ ప్రదేశమంతా

సముద్రపు జలంతో నిండివుంటుంది. అక్కడక్కడా ఏ త్రయిన భూప్రదేశాలు వున్నవి. అతడు ఉంటున్న ప్రదేశం అలాంటివాటిలో ఒకటి. అతడికి రక్షణ, ఆ ప్రదేశం చుట్టూ ఉన్న ఉప్పనీరు మాత్రమే!” అన్నది.

“అతడి అనుచరులు చాలామంది ఉన్నారుగదా?” అని అడిగాడు శివదత్తుడు.

“అనుచరులకేం, చాలామంది వున్నారు; కాని వాళ్లను మించిన బానిసలూ, శత్రువులూకూడా అక్కడే ఉన్నారు. నేను చాలా కాలం అక్కడే బానిసగా బంధింపబడ్డాను. ఒకసారి మనం, ఆ బానిసలు ఉండే, చావల్లో తొరపడి వాళ్లను బంధవిముక్తుల్ని

చేయగలిగితే, ఆ తరవాత మన అవసరం లేకుండా వాళ్ళే సముద్రకేతుష్టి, అతడి అనుచరుల్ని తునముట్టించగలరు!” అన్నది దేవమాయి ఉద్రేకంగా.

“ఆ బానిసలు మమారుగా ఎంతమంది వుంటారు?” అని ప్రశ్నించాడు శివదత్తుడు.

“అయిదు వందలు... అరు వందలు— అంతకు తక్కువ మాత్రం ఉండరు!” అన్నది దేవమాయి.

“అయితే, ఇక మనం అక్కడికి బయలు దేరుదాం. పశ్రముష్టి సంపాదించిన చిన్న పడవల సహాయంతో, మనమందరం లోతు లేని ఈ ఉప్పుశ్రేణ్ణ వెంట పోయి, ఆ సముద్రకేతుడి గుహ చేరగలం! చీకటి పడుతున్నది. శత్రువును ఏమరుపాటున ఎదుర్కొని, చావుచెబ్బ కొట్టేందుకు ఇదే మంచి అదను!” అన్నాడు శివదత్తుడు.

అందరూ ఉప్పుపైరు దగ్గరకు బయలు దేరారు. కొద్దిసేపట్లోనే వారు కనుచూపు మేర జలమయంగా వుండి, మధ్య అక్కడక్కడా పచ్చని చెట్లతో వున్న ఒక మిట్ట ప్రదేశాన్ని చేరారు. సముద్రపు దొంగలు విడిచిన పడవలు అక్కడే చెట్లకు కట్టబడి వున్నవి. అందరూ వాటిమీద ఎక్కి దేవమాయి చూపిన దిక్కుకేసి బయలుదేరారు.

అ సరికి బాగా చీకటిపడిపోయింది. నెల వంక ఎక్కడో మేఘాల మాటున వెలవెల పోతోంది. అక్కడికి చాలా దూరంగా, సముద్రకేతుడి నివాసస్థానం వున్న చిన్న ద్వీపఖండంలో మినుకు మినుకు మని వెలిగే దివిటిల కాంతి తప్ప — చుట్టూ, భీతికొలిపే గాఢాంధకారం!

ఆ అంధకారంలో ఒకరినొకరు హెచ్చరించుకుంటూ, పడవలు ఒకదాని నొకటి తాకి ప్రమాదం సంభవించకుండా జాగ్రత్తపడుతూ, శివదత్తుడు క్రమక్రమంగా ముందుకు పాసాగాడు. దారిలో అక్కడా ఇక్కడా వున్న మిట్టప్రదేశాలమీది చెట్ల లోంచి, నీటిపట్ల అరుపులు వికృతంగా వినిపిస్తున్నవి. నీటిలో ఆహార సంపాదనకు తిరిగే మొసళ్లు, తదితర క్రూర జంతువులూ పడవలవరకూ వచ్చి, వాటి మీద మనుష్యులు కనబడగానే దూరంగా పారిపోతున్నవి.

దాదాపు నడిరాత్రి వేళకు శివదత్తుడు తన అనుచరులతో సముద్రకేతుడు నివసించే మిట్టప్రాంతపు చాయలకు చేరాడు. ఇప్పుడు చేయవలసింది, ఏమాత్రపు చడిచప్పుడూ కాకుండా పశువులవలె చావళ్లలో బంధింపబడివున్న బానిసలను బంధ

విముక్తుల్ని చేయటం. వాళ్ళ సాయంతో సముద్రకేతుణ్ణి ఆతడి అనుచరుల నూ హతమార్చటం!

శివదత్తుడు ఇలా భావించేంతలో, అతడు చేరవలసిన ప్రదేశం సమీపించింది. అందరూ నిశ్శబ్దంగా పడవల మీది నుంచి ఒడ్డుకు దిగారు. తరవాత చెట్ల చాటున నక్కుతూ కొంత దూరం వెళ్ళి సరికి, హఠాత్తుగా ఆ ప్రాంతాన్నంతా పట్టపగలు చేస్తూన్న అనేక వందల దివిటిల కాంతి వాళ్ళ కళ్ళబడింది.

శివదత్తుడు ఆ కాంతి ప్రసరించని గుబురు చెట్లచాటున దాక్కుని తన అను

చరులను సొంజులతో దగ్గిరకు విలిచాడు. అందరూ చెట్ల ఆకుల చాటున వుండి, దివి టిల కాంతి వచ్చిన వైపు చూచారు. అక్కడ దావాపు నలభై యాభై మంది, సముద్రపు దొంగలు; కొందరు నిలబడి, మరి కొందరూ కూర్చుని వాళ్లకు కని పించారు. సముద్రకేతుడు చేతిలో పాన పాత్ర పట్టుకుని, మధ్య మధ్య మధ్యం సేవిస్తూ, కవచధారులై వున్న నలుగురైదు గురు వ్యక్తులతో ఏమో మాట్లాడుతున్నాడు. దేవమాయి, తన చూపుడు వేలిని వాళ్ల కేసి చూపుతూ, "ఆ నలుగురూ మకర మండల రాజైన హరిశ్చంద్రుడి సైనికులు!

తెల్లవారితే మకరదేవతకు కావలసిన ఆహారంకోసం ఇక్కడికి వచ్చారు. సముద్ర కేతుడు బంధించి తెచ్చినవారిలో, యుక్త వయస్కులూ, ఆరోగ్యవంతులైన వారిని ఎంత వెల అయినా ఇచ్చి కొనుక్కుని వాళ్లు వెళ్తారు!" అని చెప్పింది.

శివదత్తుడు ఆమె మాటలకు ఆశ్చర్య పోయి, "మకరదేవతకు ఆహారంగా వేసేందుకు మానవులు తప్ప జంతువుల్లాంటివి పనికిరావా? అది ఎంత దేవత అయినా మౌనలిగదా!" అన్నాడు.

"మకరమండల వాసులంతా దాన్ని దేవతగానే చూచుకుంటారు, బహుశా క్షుద్ర దేవతగా కావచ్చు! అది అంటే వారికి ఎక్కడలేని భయం. దానికి జంతువులను బలి ఇవ్వటమంటే, వాళ్లు అపచారంగా భావిస్తారు," అన్నది దేవమాయి.

"ఒకవేళ ఆ మూఢులు భావించేదే నిజమైతే, ఆ క్షుద్రదేవత పాలిటి యముడు మన వెంటనే ఉన్నాడు!" అంటూ శివదత్తుడు, పజ్రముష్టికేసి చేయి ఊపుతూ నవ్వాడు.

"నేను ఆ ఒక్క మకరదేవతకే కాదు, ఈ క్రూర సముద్రకేతుడి పాలిటిక్కూడా యముణ్ణి!" అన్నాడు పజ్రముష్టి కోపంతో పళ్ళు కొరుకుతూ.

"సరే, ఇక మనం నిశ్శబ్దంగా వెళ్ళి, ఆ బంధితులైన బానిసల్ని విడిపించటం క్షేమం. ఒకవేళ ఆ ప్రయత్నంలో విఫలుల మైతే, మనం వచ్చిన పడవలు ఇక్కడ వుండనే ఉన్నవి, వాటి సాయంతో పారి పోవచ్చు!" అన్నాడు శివదత్తుడు.

దేవమాయి, బానిసలు బంధించబడి వున్న చావిళ్లకేసి దారితీసింది. అందరూ చెట్లచాటున నక్కుతూ, అటుకేసి నడిచారు. కొద్దిసేపట్లోనే వారు పశువులశాలలాగా వున్న ఒకచోటికి వచ్చారు. దానిలో పశువుల్లా కట్టు కొయ్యలకు షరసాగ్గా చాలామంది మనుష్యులు కాళ్ళూ చేతులకు సంకెళ్ళు వేయబడి బంధింపబడి వున్నారు.

శివదత్తుడు, అనుచరులను హెచ్చరించి మెల్లగా శాలలో ప్రవేశించాడు. వజ్రముష్టి సోలుపుగా కట్టివేయబడిన ఆ బానిసల దగ్గరకు వెళ్ళి, ప్రతి ఒక్కరికీ తాము వచ్చిన పని చెప్పి, నిశ్శబ్దంగా వుండవలసిందని హెచ్చరించాడు.

తమదగ్గర వున్న ఆయుధాలతో శివదత్తుడూ, అతడి అనుచరులూ ముందుగా కొందరు బానిసల సంకెళ్ళు వూడగొట్టారు. అలా బంధవిముక్తులైన బానిసలు తమతోటి వారిని బంధవిముక్తుల్ని చేశారు. ఈ

విధంగా కొద్దిసేపట్రా ఆ చుట్టుపక్కల శాలల్లో వున్న అందరు బానిసలూ బంధ విముక్తులయ్యారు.

స్వయంప్రభ ఎక్కడ? ఈ ప్రశ్న దేవమాయిని, మందరదేవుణ్ణి కూడా మొదటి నుంచి బాధిస్తూనే వుంది. వాళ్ళు చాలామంది బానిసలను అడిగిచూశారు. వాళ్లల్లో ఎవ్వరికీ అవిడను గురించి తెలియదు. స్వయంప్రభను ఈసరికే మకరదేవతకు ఆహారంగా వేశారా? అని వాళ్ళ భయపడేంతలో, ఒక బానిస ముందుకు వచ్చి, "అయ్యా, ఇంతకు ముందే కావలివాళ్ళు ఒక సౌందర్యవతి అయిన కన్య దొరికినట్టా,

అమెను చాలా వెలకు సముద్రకేతుడు ఎవరికో ఆమ్మ బోతున్నట్టూ మాట్లాడు కోవటం విన్నాను!” అని చెప్పాడు.

ఈ వార్త దేవమాయితో పాటు అందరికీ చాలా పురట కలిగించింది. మందర దేవుడు శివవర్తుడి దగ్గిరకు పస్తూ, “శివ దత్తా! ఇక్కడ ఇంతమంది బానిసలు ఉన్నారాగదా? వీళ్లకు కాపలా అంటూ ఎవరూ లేకపోవటం ఎంతగా లేవా?” అని అశ్చర్యంగా ప్రశ్నించాడు.

శివవర్తుడు ఆ ప్రశ్నకు నవ్వి, “ఈ సముద్రజలం మధ్య ఈ మిట్టమీద కాళ్ళూ చేతులు గొలుసులతో బంధించబడిన వ్యక్తులు ఎక్కడికి పోగలరు? సరే, ప్రస్తుత కర్తవ్యం సంగతి అలోచిద్దాం! స్వయం ప్రభ ఈ ప్రాంతంలోనే ఎక్కడో ఉండి ఉంటుంది. మనం ఒక్కొక్కటిగా ముందు సముద్రకేతుడిమీద పడి, వాణ్ణి అనుచరులతో సర్వనాశనం చేద్దాం!” అన్నాడు.

ఈ లోపల వజ్రముష్టి బానిసలందరినీ ఒక చోట చేర్చి, పాళ్ళకు కర్రలూ, ఇనుప చువ్వలూ... ఈ విధంగా విడి దొరికితే అది ఇచ్చి, సర్వసన్నద్ధుల చేశాడు. శివదత్తుడి ఆజ్ఞ కాగానే అందరూ మూడు భాగాలుగా విభజింప బడ్డారు. శివవర్తుడూ, మందర దేవుడూ, వజ్రముష్టి ఆ మూడు భాగాలకూ ముందుండి దాడి ప్రారంభించాలని నిర్ణయించ బడింది.

అందరూ చెట్టచాటున గల చీకటి ప్రాంతాల వెంట నిశ్శబ్దంగా నడిచి, మూడువైపులనుంచి సముద్రకేతుడి మీదికి భయంకరంగా అరుస్తూ దూకారు. అంత హఠాత్తుగా మీదికి దూకిన శత్రువు లెవరో తెలుసుకుని ప్రతిఘటించే లోపల, సముద్ర కేతుడి దొంగల ముఠాలో చాలామంది, శివదత్తుడి అనుచరుల వాడి కత్తులకు బలి అయిపోయారు.

(ఇంకా వుంది)

ధర్మ నగరం

పూర్వం మిథిలానగరంలో యశవర్థనుడని ఒక క్షత్రియకుమారుడుండేవాడు. వాడు అమిత పరాక్రమవంతుడు, సాహసి. దానికి తోడు వాడు అమితమైన కోపిష్టి. ఎవరి భయమూ లేక వాడు విచ్చలవిడిగా సంచరిస్తూ, దుర్మార్గుడై జీవించసాగాడు. వాడు చెయ్యని పాపకార్యం లేదు. ఎవరైనా తనను యెదిరిస్తే వాళ్లను తన కత్తికి బలి చేస్తూండే వాడు.

కాని కొంతకాలానికి యశవర్థనుడి పాపం పండింది. ఒకనాడు వాడు రాజుగారి బాపమరిదితోనే తలబడ్డాడు. ఇద్దరూ కత్తులు దూశారు. కాని రాజుగారి బాపమరిది కత్తి ఎత్తెలోపుగా యశవర్థనుడు ఆతన్ని గుండెలో పొడిచేశాడు. ఈ వార్త వినగానే రాజుగారు మండిపడి, యశవర్థనుణ్ణి పట్టుకుని తల గొట్టమని తన భటుల కంఠరికి ఉత్తరువెచ్చాడు.

ప్రాణాలతో ఉండాలంటే దేశం విడిచి పారిపోవటం తప్ప మరొక మార్గం లేదు. అందుచేత యశవర్థనుడు తన గుర్రంమీద యెక్కి పారిపోసాగాడు. అదీ శరవేగంతో కొసులూ, యోజనాలూ దాటి పరిగెత్తి, గుండె పగిలి చచ్చి పడిపోయింది.

తాను ఇంకా దేశం దాటి పోలేదేమోననీ, తనకోసం రాజభటులు తరుముకుంటూ వస్తున్నారేమోననీ భయపడి యశవర్థనుడు, అలిసిపోయి ఆకలి దప్పలతో బాధపడుతూ కూడా ఆ చీకటిలోనే ఆడవుల వెంటా, కొండలవెంటా పరిగెత్తి తెల్లవారేసరికి ఒక కొండ శిఖరానికి చేరాడు. అక్కడ అతను కాస్సేపు విశ్రమించి తాను వచ్చిన దారిని పరీక్షించాడు. తనవెంట ఎవరూ రావటం లేదని రూఢిచేసుకుని కొండ అవతలి వేపు చూశాడు. అక్కడ ఒక లోయలో అమిత అందమైన నగరం ఒకటి అతనికి కనబడింది.

టి. నారాయణరావు

ఆ నగరాన్ని చూడగానే యశవర్థనుడికి ప్రాణం లేచి వచ్చినట్టయింది. ఎందుకంటే, తమ రాజ్యంలో అటువంటి నగరం ఒకటి ఉందని అతనెన్నడూ వినలేదు. ఇది ఇంకో రాజ్యం అయివుంటుంది. ఇక్కడతను క్షేమంగా, సుఖంగా వుండవచ్చు. ఈ మాట అనుకుని అతను లోయలోకి దిగసాగాడు. మధ్యదారిలో ఒక గొర్రెలకాపరి కనిపించగా యశవర్థనుడు, “ఆ కనబడే నగరం పేరే మిటి?” అని అడిగాడు.

“ధర్మనగరం,” అన్నాడు గొర్రెలకాపరి.

యశవర్థనుడి అనుమానం రూఢి అయింది. ఇదేదో కొత్త నగరం.

ఆ నగరం కొత్తదే గాక చాలా వింతగా కూడా వుంది. యశవర్థనుడు నగరం ప్రవేశించి, విశాలమైన వీధులవెంట, ఎత్తయిన మేడల మధ్యగా నడవసాగాడు. వీధిలో యెందరో స్త్రీలూ, పురుషులూ నడుస్తున్నారు. కొందరు నిలబడి మాట్లాడుతున్నారు. వారిలో ఒక్కరుకూడా అనారోగ్యంగా, బలహీనంగా కనబడలేదు.

“ఇదేదో మహా పుణ్యనగరంలాగా వుంది. ఇక్కడ దుఃఖమన్నది కనిపించలేదు,” అనుకుంటూ యశవర్థనుడు ఒక దుకాణం సమీపంగా వచ్చాడు. ఆ సమయాన అతని కొక చిత్రం కంటబడింది. దుకాణదారు

కొనవచ్చినవారితో మాట్లాడుతూవున్న సమయంలో యెవడో యువకుడు దుకాణం నుంచి ఏదో వస్తువు దొంగిలించి అటూ ఇటూ చూసి, ఏమీ ఎరగనట్టు వీధివెంబడి నడవ సాగాడు. అతను నాలుగడుగులు వేశాడో లేదో, పెద్ద మోతతో ఆ యువకుడి కాళ్ళకింది భూమి విచ్చుకున్నది; వాడు అడుగున పడిపోయాడు; వెంటనే భూమి మళ్ళీ మూసుకున్నది.

ఇది కళ్ళారా చూస్తున్న యశవర్థనుడు చాలాసేపు స్తంభించిపోయాడు. తాను చూసిన ఈ సంఘటన ఇతరులుకూడా చూసినట్టు అతను గమనించాడు. అయితే

వారు అతనిలాగా అశ్చర్యపడలేదు. ఒక్క ఊణం ఆగి వారు మళ్ళీ తమ దారిన వెళ్ళారు. వారి కిది పరిపాటిలాగే కనబడింది.

ఈ నగరంలో జనం ఇలాగే మరణిస్తారని యశవర్థనుడికి త్వరలోనే తెలిసి వచ్చింది. ఇంకా ఎన్నో చోట్ల ఇంకా ఎందరో భూగర్భంలోకి పోవటం అతను కళ్ళారా చూశాడు. అంతేకాదు, వారిలో ఏఒక్కడూ ప్రమాదవశాన చావలేదు. పాటిమానవులకు ఏదో ద్రోహం తలపెట్టినవారి కాళ్ళకిందనే భూమి విచ్చుకున్నది; వాళ్ళే ఇలాటి ఘోర మరణాల పాలైనారు. ఒక చోట ఒక మనిషి నడుస్తూవుంటే ఇంకొక మనిషి

వెనకనుంచి ముందున్నవాణ్ణి బాకుతో పొడవ బోయాడు. అంతలోనే వాడి కాళ్ళకింది భూమి పగిలి, వాడు కాస్తా భూగర్భంలోకి పోయాడు. మరొక చోట నలుగురు చేరి ఒక స్త్రీని పట్టుకోవటానికి పరిగెత్తుకుంటూ వస్తుండగా వారికింద భూమి బద్దలయింది, నలుగురూ భూగర్భంలోకి పోయారు, భూమి మళ్ళీ మూసుకుపోయింది.

యశవర్థనుడు తాను చూసిన ఈ వింత మరణాలనుగురించి అలోచిస్తూ ఒక చోట నిలబడి, “భూదేవి క్షమించదని తెలిసి కూడా ఈ నగరంలో వుండే ప్రజలెందు కిలా పాపాలు చేస్తారు? విల్లకు చచ్చిపోతా మన్నది ఆ క్షణాన జ్ఞాపకం రాదా?” అని తనలో తాను అనుకున్నాడు.

“మీదే ఊరు, నాయనా?” అని అతని సమీపంనుంచే ఒక ప్రశ్న వినిపించింది. యశవర్థనుడు ఉలిక్కిపడి చూడగా, అతని పక్కనే ఒక సాధువు నిలబడి వున్నాడు.

“మాది మిథిలానగరం!” అన్నాడు యశవర్థనుడు.

“మీ మిథిలలో మృత్యువు చెప్పి వస్తుందా? అక్కడ ప్రజలు అకస్మికంగా చావరా? అంతమాత్రాన వారు పశ్చాత్తాప పడి పాపాలు చేయటం మానేస్తున్నారా?” అని సాధువు అడిగాడు.

యశవర్థనుడికి ఒక్కసారిగా కళ్లు తెరుచుకున్నట్టయింది. తాను చేసిన పాప కార్యాలన్నిటినీ జ్ఞాపకం తెచ్చుకున్నాడు. అతనికి పశ్చాత్తాపం కలిగింది. అతను సాధువు కాళ్ళమీద పడి, “స్వామీ, నేనూ ఒక పాపినే. చావు తప్పించుకోవటానికి ఈ నగరం వచ్చి, తప్పించుకోవలిసింది చావు నుంచి కాదనీ, పాపంనుంచి అనీ తెలుసు కున్నాను. నాకు పుణ్యమార్గం ఉపదేశించండి!” అని ప్రార్థించాడు.

సాధువు యశవర్థనుడికి పుణ్య మార్గమూ, ధర్మమూ, నీతి ఉపదేశించాడు.

తోడేలు ఏకాదశి

ఒకనాడు ఒక తోడేలు గంగానది ఒడ్డున ఆహారంకోసం వెతుక్కుంటూ వుండగా, దానికి తెలియకుండా వరదనీరు చుట్టుముట్టింది. తోడేలు ఒక ఎత్తయిన రాతి మీదికి ఎక్కింది. అక్కడినుంచి ఎట్లా తప్పించుకోవాలో, ఏవిధంగా ఆహారం సంపాదించుకోవాలో దానికి తెలియలేదు.

“అన్నట్టు ఇవాళ ఏకాదశికదా! ఉపవాసం ఉండిపోతాను. పుణ్యం సంపాదించుకుంటాను. ఆహారం లేకపోతే మానెలే!” అనుకున్నది తోడేలు.

ఇంతలో ప్రవాహం వెంట ఈదుకుంటూ వస్తున్న మేక ఒకటి తోడేలును చూడక, అది ఉన్న రాతిమీదికి ఎక్కింది.

దాన్ని చూడగానే తోడేలు, “పుణ్యం సంపాదించాలంటే వచ్చే ఏకాదశికి ఉపవాసం ఉండవచ్చులే. ప్రస్తుతానికి ఈ మేకను తింటాను!” అనుకుని, దాని వేపు పరిగెత్తింది.

తోడేలును చూడగానే మేక ఒక్క దూకున నీటిలో పడి ఈదుకుంటూ వెళ్ళిపోయింది.

“ఇంకా నయం! అ మేకను తినేశానుకాను! ఉపవాసం భంగమై పుణ్యం కాస్తా పోయేది!” అనుకున్నది తోడేలు.

డానకర్డుడు

విసుగు చెందని విక్రమార్కుడు చెట్టు వద్దకు తిరిగిపోయి, చెట్టు మీదినుంచి శవాన్ని దించి భుజాన వేసుకుని, మరొక సారి శృశానం దిక్కుగా బయలుదేరాడు. శవంలో వున్న బేతాళుడు, “రాజా, నిన్ను చూస్తే నాకు చాలా సంతోషంగా వున్నది. ఎందుకంటే నీలాగా ఇచ్చిన మాట నిలబెట్టుకునేవారు, ధనంజయుడివంటి వారు, బహు కొద్దిమంది ఉంటారు. ఆ ధనంజయుడి కథ చెబుతాను విను,” అంటూ ఈ విధంగా చెప్పాడు:

పూర్వం భద్రావతీనగరంలో ధనంజయుడని ఒక మహా ధనికుడుండేవాడు. అనేకమంది ధనికులు ధనం సంపాదించి కిర్తి సంపాదించుకుంటే, ధనంజయుడు తనకున్న ధనాన్ని అడిగినవారికల్లా ఇచ్చి దానకర్టుడనే ఖ్యాతి దశదశలా పాకించుకున్నాడు. ఆయన జీవితమంతా ఎడతెగని

బేతాళ కథలు

దాన ధర్మాలలో గడిచిపోయింది. ఆయనకు ఎనభై యేళ్ళు నిండాయి. అంత దీర్ఘ కాలంలో ఆయన ఒక్క యాచకుడికి కూడా లేదనలేదు.

భద్రావతికి కొన్ని యోజనాల దూరంలో ఇంకొక నగరం వుండేది. అందులో ధీర వర్మ అనే యువకుడుండేవాడు. అతను కూడా ఆపార ధనవంతుడు. అతను ధనం జయుడు సంపాదించుకున్న కీర్తినిగురించి విని అసూయపడ్డాడు. "ఈ ధనంజయుడు నాకన్న ధనికుడుకాడు. అటువంటప్పుడు దానకర్ణుడని ఆయన సంపాదించిన కీర్తి నేను మాత్రం ఎందుకు సంపాదించ

కూడదు?" అనుకుని అతనుకూడా అడిగిన వారందరికీ లేదనకుండా దానధర్మాలు చేయసాగాడు. కొద్దికాలంలోనే ధీరవర్మను గురించికూడా, ధనంజయుణ్ణి గురించి చెప్పు కున్నట్టే, చెప్పుకోసాగారు.

ఒకనాడు ధీరవర్మ తన ఇంటి ముందు ఆవరణలో కూచునివుండగా ఒక ముసలిది వచ్చి యాచించింది. ధీరవర్మ ఆమె చేతిలో కొంత డబ్బు పెట్టాడు. ఆమె వెళ్ళిపోయి నట్టే వెళ్ళిపోయి, ఇంకో వాకిలిగుండా మళ్ళీ వచ్చి చెయ్యి చాచింది. ఇది గమనించి కూడా ధీరవర్మ ఆమెకు మళ్ళీ ధర్మం చేశాడు. కాని ఆ ముసలిది అప్పటికీ

వెళ్ళిపోలేదు—మూడో వాకిలిగుండా మళ్ళీ వచ్చింది. ధీరవర్మ ఆమెకు ఈ విధంగా పన్నెండుసార్లు ధర్మం చేసి, మళ్ళీ పద మూడోసారి ఆమె వచ్చినప్పుడు, “ముసలి దానా, ఇప్పటికి పన్నెండుసార్లు నాదగ్గర దానంపట్టి, మళ్ళీ పదమూడోసారి చెయ్యి చాస్తున్నావు,” అన్నాడు.

ముసలిది తాను చేసిన పనికి సిగ్గు పడటానికి బదులుగా, రోషంతో, “నువ్వు ఒక ధర్మదాతవేనా? ధనంజయుడి ఇంటికి ముప్పయిరెండు వాకిళ్లు. ప్రతి వాకిలి నుంచి వెళ్లి ఆయనదగ్గర దానం తీసుకున్నాను. అప్పటికీ ఆయన నన్ను గుర్తించ

లేదు. నువ్వు నన్ను రెండోసారి పోల్చావు. ధనంజయు డెక్కడ. నువెక్కడ?” అని దెప్పి వెనక్కు తిరిగి వెళ్లిపోయింది.

ముసలిదాని మాట ధీరవర్మకు డెక్కలో బల్లెంలాగా గుచ్చుకున్నది. “నేను ఇన్ని దానాలు చేస్తున్నా ధనంజయుడికి లోకువే అయినా! ఆ ముసలివాడు వచ్చేదాకా నా కిరికి ఆయన కిరి అడ్డే. ఆయనను దేవుడు తీసుకుపోయేటట్టు లేడు. నేనే వెళ్లి చంపి వస్తాను. అతరవాత నా కిరికి అడ్డుండదు,” అనుకుని ధీరవర్మ, ఎవరితోనూ చెప్పకుండా తన గుర్రమెక్కి బయలుదేరాడు.

ధీరవర్మ రెండు రోజులు ప్రయాణంచేసి అడవి దాటి భద్రాపతి నగరానికి పొయ్యే దారిలో ధనంజయుడు కనిపించాడు. ఆయనకు రోజూ సాయంకాలం వేళ అడవిదాకా నడిచివచ్చే అలవాటున్నది. మామూలు దుస్తులు ధరించి ఉండటంవల్లా, ఒంటరిగా ఉండటంవల్లా, ఆ వచ్చే మనిషి ధనంజయుడై వుంటాడని ధీరవర్మ అనుకోలేదు. అదీగాక ధీరవర్మ ధనంజయుణ్ణి గురించి వినటమేగాని ఎన్నడూ చూసివుండలేదు.

“అయ్యా, ధనంజయుడుండే నివాసానికి దారి చెప్పగలరా?” అని ధీరవర్మ ధనంజయుణ్ణి అడిగాడు.

“అయిన తెలుసునా? అయినను కలుసు
కోవాలా?” అని ధనంజయుడు అడిగాడు.

“అయినను ఒకసారి కంటమాస్తే
చాలు. కలుసుకోవలసిన అవసరంలేదు,”
అన్నాడు ధీరవర్మ.

ఇందులో ఏదో గుట్టున్నదని ధనం
జయుడు తెలుసుకున్నాడు.

“ప్రస్తుతం ధనంజయుడు నగరంలో
లేడు. కాని అయిన వచ్చేదాకా నువ్వు
అయిన భవనంలోనే వుండేటట్టు ఏర్పాటు
చేస్తాను. నువ్వెవరో, ఎక్కణ్ణించి వచ్చావో,
అయినకు తెలియకుండా చూస్తాను,”
అన్నాడు ధనంజయుడు.

“చాలా కృతజ్ఞుణ్ణి. అదే నాకు కావలి
సింది. ఇంతకూ మీ నివాసం యెక్కడ?”
అని ధీరవర్మ అడిగాడు.

“ఇంకెక్కడోనా? ఆ ధనంజయుడి
నివాసమే నా నివాసంకూడానూ. చిన్నప్పుడు
ఒకరిని విడిచి ఒకరం ఉండేవాళ్ళం కాం.
ఇప్పటికీ నేను అతని సిబ్బందిలోనే ఉంటు
న్నాను. అతను అంతవాడైపోయాడు. నేను
ఇంకా ఇలాగే ఉన్నాను,” అన్నాడు
ధనంజయుడు.

“మీకు చాలా అన్యాయం జరిగింది,”
అంటూ ధీరవర్మ ధనంజయుడి వెంట

బయలుదేరాడు. ఇద్దరూ కలిసి ధనం
జయుడి భవనం చేరారు. ధీరవర్మను
ఒక గదిలో ప్రవేశపెట్టి, నౌకర్లందరితోనూ
తానెవరో అతిథికి చెప్పవద్దనీ, తాను నగ
రంలో లేనట్టు అతనికి చెప్పవలసిందనీ
హెచ్చరించాడు ధనంజయుడు.

రెండు రోజులు గడిచాయి. ధనం
జయుడు ప్రతిపూటా వచ్చి ధీరవర్మతో
మాట్లాడుతూనే వున్నాడు. కాని ధీరవర్మ
తాను వచ్చిన పని మాత్రం బయటపెట్ట
లేదు. అయితే అతను తనమీద ప్రీతిచేత
రాలేదనీ, తనను చూడగోరటంలో అతని
కేదో దురుద్దేశమే ఉన్నదనీ ధనంజయుడు

సులువుగా గ్రహించాడు. దీనికి నిదర్శనమే మంటే, తనను గురించి తాను చెడుగా మూట్లాడితే ధీరవర్మ ఆసక్తితో విన్నాడు.

మూడవనాడు ఉదయం ధనంజయుడు ధీరవర్మవద్దకు వెళ్ళి, “నాయనా, ధనంజయుడు ఇంతకుముందే వచ్చాడు, వెళ్ళి ఆయనను చూస్తావా?” అని అడిగాడు.

“వద్దు! వీలయితే దూరంనుంచి చూపండి!” అన్నాడు ధీరవర్మ.

“ఇంతకూ నువ్వు వచ్చిన పని నా చెవిని వేశావు కావు. అది ఎటువంటిదైనా సరే, తప్పక జరిగేటట్టు చూస్తాను. నీకు తగిన సలిహాకూడా ఇస్తాను. నీకేమీ సంకోచం

వద్దు, చెప్పు!” అని ధనంజయుడు ధీరవర్మను ప్రోత్సహించాడు.

చాలాసేపు సంకోచించి, ధనంజయుడి చేత ప్రమాణాలు చేయించుకుని, చివరకు ధీరవర్మ తాను వచ్చిన పని కాస్తా బయట పెట్టాడు. అతను తనను చంపటానికి వచ్చాడని తెలిసి ధనంజయుడు మొదట నిర్భాంత పోయాడు. తరవాత ఆయన ధీరవర్మతో, “ఇది విమంతుల కష్టమైన పనికాదు, బాబూ. సాయం కాలం పొద్దు గూడే ముందుగా ఊరి బయట వున్న అరణ్యంలోకి పోతే ఆయన అక్కడ ఒంటరిగా దొరుకు తాడు,” అన్నాడు.

ధీరవర్మ ఆ సాయంకాలం తన గుర్ర మెక్కి బయలుదేరాడు. ఊరు దాటి అడవి ప్రవేశించి కొంత దూరం వెళ్ళేసరికి, ముందుకు నడుస్తూ ఒక వృద్ధుడు కనిపించాడు. ధీరవర్మ ఆయనను సమీపించుతూ, “ముసలివాడా, ఈనాటితో నీ ఆయువు చెల్లింది,” అంటూ కత్తి ఎత్తాడు. వృద్ధుడు వెనక్కు తిరిగి చూశాడు. ధీరవర్మ ఎత్తిన చెయ్యి యెత్తినట్టుగానే వుండిపోయింది. “మీరా?” అన్నా డతను.

“అవును, నాయనా! నేనే! ఎంతమందో నన్ను అనేకం యాచించారు. అందరికీ అన్నీ ఇచ్చాను. నువ్వొక్కడవే నా ప్రాణం

యాచించావు. కాదనగలనా? నీకు కావలిసింది తీసుకుని వెళ్ళిపో! నీకెవ్వరూ అడ్డం రారు,” అన్నాడు ధనంజయుడు.

ధీరవర్మ కన్నీరు కార్చుతూ, “మహాత్మా, నా ఈ అపచారాన్ని క్షమించండి,” అన్నాడు దీనంగా.

“నాయనా, నీది విమంతు అపచారం కాదు. కీర్తికాంక్ష నేరం కాదు. ఆ కీర్తి కోసం యుద్ధాలు చేసి, లక్షలాది జనాన్ని చంపి, రక్తప్రవాహాలలో ఈదేవాళ్ళున్నారు. నీ కీర్తికాంక్ష స్వార్థంతో కూడినదికాదు. నీకున్నదంతా ఇతరులకు దానంచేసి కీర్తి సంపాదించాలనే నీ కోరిక! నువ్వు యెంతో

మంచివాడవు. నేను ఇంక యెంతో కాలం బతికేదికూడా లేదు. నీ కిక్కిరిసి అడ్డుగా వున్న నన్ను హతమార్చి నీ పని ముగించుకో!" అన్నాడు ధనంజయుడు.

"కాదు, స్వామీ. మీరు నాకేదైనా శిక్ష విధిస్తేగాని నేను మీ పాదాలు వదలను!" అంటూ ధీరవర్మ ఆయన కాళ్ళపై వడ్డాడు.

"నీకంత పట్టుదలగా వుంటే నీ ప్రాయశ్చిత్తానికి ఒక మార్గం చెబుతాను, అలా చెయ్యి. నువ్వు నా పేరు పెట్టుకుని మాయంబికి పోయి జీవితాంతంవరకూ అక్కడే జీవించు. నేను నీ పేరు పెట్టుకుని మీ ఇంట ఉంటాను," అన్నాడు ధనంజయుడు. ధీరవర్మ అందుకు సమ్మతించాడు.

బేతాళుడి కథ చెప్పి, "రాజా, ధీరవర్మ ధనంజయుణ్ణి చంపకపోవటానికి నిజమైన కారణం ఏమిటి? ఎంతో కిక్కిరి గడించిన ధనంజయుడు తన పేరును ధీరవర్మకు యెందుకిచ్చేశాడు? సమాధానం తెలిసి

కూడా చెప్పకపోయావో నీ తల పగిలి పోతుంది," అన్నాడు.

"ధీరవర్మ ధనంజయుణ్ణి చంపకపోవటానికి ఒకటే ప్రబలమైన కారణం వుంది. ధీరవర్మ తన జన్మలో యెన్నడూ చెయ్యలేని ప్రాణదానం ధనంజయుడు తనకు చేసేస్తున్నాడు. ఆ దానం తాను వుచ్చుకుంటే ఇక తాను యెన్నడూ ధనంజయుడితో సమంకాలేడు. అందుచేతనే అతను దండన కోరాడు. పోతే, ధనంజయుడు తన ప్రఖ్యాతమైన పేరును ధీరవర్మకు యెందుకిచ్చాడంటే, తనకింకా కొద్దికాలమే ఆయుర్దాయం వుంది. ధీరవర్మ యువకుడు. తన పేరు ధీరవర్మ బతికున్నంత కాలమూ జీవించి వుండాలనే ఆశతో ఆయన ఆ పని చేశాడు," అన్నాడు విక్రమార్కుడు.

ఈవిధంగా రాజుకు తిరిగి మౌనభంగం కలగగానే బేతాళుడు శవంతోసహా మాయమై మళ్ళీ చెట్టెక్కాడు. (కల్పితం)

పాపడి పద్దుసన్నకం

మాంవాలవరం అనే గ్రామంలో పాపడు అని ఒక తోటకాపు ఉండేవాడు. పాపడు ఏపైన కూరలు పెంచటంలో ఎంతో ప్రవీణుడు. వాడు తనకున్న కొద్దిపాటి భూమిలోనే చక్కగా ఎరువులు తోలి, మడులు వేసి, కాయగూరలు పండించి వాటిని మంచి ధరకు అమ్మి, వచ్చిన డబ్బుతో తృప్తిపడి కాలక్షేపం చేస్తూండేవాడు. తాను పెంచే కాయగూరలమీద వాడికెంత ప్రేమంటే, తనకు నచ్చిన పెద్ద పెద్ద గుమ్మడికాయలు మొదలైనవాటికి వాడు ముద్దుపేర్లుకూడా పెట్టుకునేవాడు.

అ గ్రామంలోనే గవరన్న అని మరొక తోటకాపు ఉండేవాడు. పాపడి పాలంకంటే గవరన్న పాలం పెద్దదికూడానూ. అయినా గవరన్నకు ఎంతసేపూ డబ్బు సంపాదించాలన్న దుగ్గే తప్ప, కూరలు పెంచటంలో కొంచెమైనా తెలివితేటలుగాని, ఓపికగాని

లేదు. పాపడి కూరలకు వచ్చే ధర గవరన్నకు వినాడూ పలికేదికాదు.

“నువ్వు కాస్త చదువుకున్న వాడివి. ఆ పాపన్నకు ఏ చదువూ లేదు. కాని నువ్వు వాడితో సమంగా కాయలు పండించలేవు!” అని గవరన్నను అందరూ ఎద్దేవా చేసేవారు.

ఒక ఏడు పాపడు అత్యద్భుతమైన మంచి గుమ్మడికాయలు పండించాడు. అంత పెద్ద గుమ్మళ్ళను ఎవరూ ఎన్నడూ చూసి ఉండలేదు. పాపడి అనందానికి మేరలేదు. ఎంతో ప్రేమతో, వాడా కాయలకు “ఐరావతం”, “పానకంబిందె”, “మహాలక్ష్మి”, “పెద్దక్క”, “బంగారం” అని రకరకాలుగా పేర్లు పెట్టుకున్నాడు. ఆ యేడు ఇటువంటి పెద్దకాయలు నలిబై దాకా పాపడి పాదులకు కాసాయి.

రేపు సంత అనగా పాపడు తన తోటకు వెళ్లి ఏయే గుమ్మడికాయలను కోసి తిసుకు

పావాలో గుర్తుపెట్టుకుని, తెల్లవారుతూనే బండితోసహా రావటానికి నిర్ణయించుకుని ఇంటికి వెళ్ళాడు. ఆ రాత్రి పాపడికి నిద్ర పట్టలేదు. ఆ కాయలను తన చేతిమీదుగా సంతలో అమ్ముటమంటే, కని పెంచిన కూతుళ్ళను అత్తవారిళ్ళకు పంపటమే అనిపించింది వాడికి.

మర్నాడు తెల్లవారుతూనే లేచి బండి కట్టుకుని పాపడు తోటకు వెళ్ళాడు. గుమ్మడిపాదుల మధ్యకు వెళ్ళేటప్పటికి పాపడి గుండె గుబుక్కుమన్నది. పెద్ద గుమ్మడికాయ అన్నిటినీ ఎవరో కోసుకు పోయారు! పాపడికి మతిపోయినట్టుయింది.

పిచ్చివాడల్లే పాదులమధ్య చాలా సేపు తిరిగాడు. తన గుమ్మడికాయలను కాజేసిన వాళ్ళను తిట్టుకున్నాడు.

అంతలో పాపడి కొక ఆలోచన వచ్చింది. ఒకటి, రెండూ కాదు—నలభై గుమ్మడి కాయలు! ఎక్కడికి పోగలవు? పోతే సంతకే పావాలి. వాటిని తను ఎక్కడున్నా గుర్తుపట్టగలడు!

వెంటనే పాపడు బండి ఎక్కి సంతకు బయలుదేరాడు. ఒక గంటలో అక్కడికి చేరి కాయగూరల దుకాణాలన్నీ చూడ సాగాడు. ఒక దుకాణంలో వాడికి తన గుమ్మడికాయలన్నీ ఒక్క కుప్పలో కని

పించాయి. పాపడు చప్పన దుకాణంవాడి దగ్గరికి పోయి, "ఇదేం పని? దొంగపని! నా గుమ్మళ్ళు కాజేసి నీ కొట్లో అమ్మకానికి పెడతావా?" అన్నాడు.

దుకాణంవాడు నిర్భాంతపోయి, "ఇవి నేను దొంగతనం చెయ్యలేదు. మీ వూరి గవరన్న ఈ పూటే నాకివి అమ్మి పది రూపాయలు పట్టుకెళ్ళాడు," అన్నాడు.

"గవరన్న ఇంకా తిరిగి పోలేదు. అవ తల ఇంకో అంగడిలో ఉన్నాడు," అని పక్కనున్నవాళ్ళెవరో చెప్పారు.

పాపడు వెంటనే సంతలో ఉండే అధికారిదగ్గరికి వెళ్లి గవరన్న తన గుమ్మడి

కాయలు తెచ్చి సంతలో అమ్మేశాడని ఫిర్యాదు చేశాడు. గవరన్నను నలుగురూ కలిసి దుకాణానికి తెచ్చారు.

"ఈ గుమ్మడికాయలు నీవేనని నీకెట్లా తెలుసు?" అని అధికారి పాపడి నడిగాడు.

"నాకు తెలికపోవటమేమిటి? నే పెంచి నవేగా? ఇదుగో మహాలక్ష్మి! ఇదుగో ఐరావతం!" అంటూ ఒక్కొక్క కాయనే పాపడు చూపసాగాడు.

చుట్టూ చేరినవాళ్ళంతా పాపడి అమాయకత్వానికి నవ్వారు. అధికారికూడా సవ్యతూ, "అదీ కాదోయ్, ఈ కాయలను నువు గుర్తించటం కాదు, ఇవి నీవేనని

ఇతరులు గుర్తించే సాక్ష్యం ఏదన్నా ఉండాలి,” అన్నాడు. పాపడికి ఏమీ పాలుబోలేదు.

అధికారి గవరన్నకేసి తిరిగి, “ఏమోయ్, ఈ గుమ్మడికాయలు నువ్వు దొంగిలించాడని పాపన్న అంటున్నాడే? ఏమంటావు?” అని అడిగాడు.

“వాడు ఆమాయకుడులెండి. నాదగ్గర నేను పండించే కూరల లెక్కలూ, వాటి అమ్మకం లెక్కలూ రాసిన పద్దుపుస్తకం ఉన్నది. కావలిస్తే ఇప్పుడు పోయి తీసుకు రాగలను,” అని గవరన్న చెప్పాడు.

ఈ మాట వినగానే పాపడు, “అయ్యో, ఇవి నా కాయలే అని చూపటానికి నాదగ్గర గొప్ప పద్దుపుస్తకం ఉంది. నేనూ తెస్తా!” అన్నాడు. ఈ మాట విని గవరన్న విరగబడి నవ్వాడు.

అధికారి భటులను వెంట యిచ్చి ఇద్దరినీ వాళ్ళ గ్రామానికి పంపాడు. కొంతసేప

టికి ఇద్దరూ తిరిగివచ్చారు. గవరన్న తన పద్దుపుస్తకం తెచ్చాడు. పాపడు తన పైబట్ట కొంగున ఏవో మూట కట్టి తెచ్చాడు.

గవరన్న పద్దుపుస్తకంలో తాను ఆ రోజే నలభై గుమ్మడికాయలు తన తోటనుంచి కోసి సంతకు పట్టుకెళ్ళినట్టు వద్దున్నది.

“నీ పద్దుమా రేమిటి?” అని అధికారి పాపడి నడిగాడు.

పాపడు మూట విప్పి నలభై గుమ్మడి తొడిమలు తీసి, “అయ్యో, ఇదేగే నా పద్దు!” అన్నాడు. వాడు ఒక్కొక్క తొడిమే తీసి, ఒక్కొక్క గుమ్మడికాయకు తగిలించి, అన్ని తొడిమలూ అన్ని కాయలకూ ఎంత బాగా ఆతెకాయో చూపాడు.

వెంటనే అధికారి గవరన్నచేత పాపడికి గుమ్మడికాయల డబ్బు ఇప్పించేశాడు. ఆనాటినుంచి వాళ్ళ గ్రామంలో గవరన్నను అందరూ “గుమ్మడికాయల దొంగ” అని పిలవ సాగారు.

పిన్నవాడి పెద్దయోచన

పూర్వం హిందువులకూ, మహమ్మదీయులకూ నిత్యపోరుగా ఉండేది. ఆకాలంలో జహంగీరు మహారాష్ట్రలపైన దండెత్తాడు. అతడు ఒకనాడు తనవెంట, కుమారుడు పాజహానుసుకూడా యుద్ధభూమికి తీసుకువెళ్ళాడు.

ముసల్మానులు విజయగర్వంతో మైమరచి నిద్రపోతున్నారు. కాని, పనివాడు పాజహానుసుకు మాత్రం నిద్రపట్టలేదు. 'నా సామర్థ్యంవల్ల నేనూ ఒక గొప్ప పనిలో జయం పొంది కీర్తి సంపాదించాలి!' అని వాని మనస్సులో తలపు కలిగింది.

వెంటనే గుర్రాన్ని ఎక్కి దౌడువడిలాడు. పోగాపోగా, ఒక చెట్టువద్ద చిత్రమైన శబ్దం వినిపించింది. పైకి చూశాడు. చిటారు కొమ్మమీద ఒక తేనెపట్టు కనిపించింది. పరిశీలించి చూడగా—పట్టులోపల వందలకొద్ది గదులు, గదుల్లో ఈగలు, అవన్నీ ఐక్యంగా ఉండి రాబోయిగా ఆజ్ఞలప్రకారం నడుచుకోవటం—ఇదంతా ఆశ్చర్యం కల్గించింది.

మరునాడు అక్కరుపాదుషా తన మనుమడైన పాజహానుసు పిలిచి, 'నాయనా! యుద్ధం చూచి నీవు ఏమి నేర్చుకున్నావు?' అని అడిగాడు. అందుకు పిన్నవాడు 'తాతా! యుద్ధంలో విశేషమేముంది, చావులు తప్ప? అంతకంటే ఘనమైన విషయం తెలుసుకు వచ్చాను నేను' అంటూ, తేనెపట్టును గురించి తన చూచినదంతా వర్ణించి చెప్పాడు.

'తాతా, ఆ రాబోయిగాకు లోబడి పరివారం ఐక్యంగా పనిచేసినట్టుగా మన ప్రజ రాజాజ్ఞకు లోబడి ఐక్యంగా పనిచేస్తే ఎంత బాగుండును! దేశం శాంతంగా, సుఖంగా ఉండునుకదా!' అన్నాడు.

పనివాడి ఈ గొప్ప ఆలోచనకు తాతా, తండ్రీకూడా ఎంతో సంతోషించారు. ఆ పిన్నవాడైన పాజహానే పెద్దవాడై సింహాసనం ఎక్కిన తరువాత, ఈనాడుకూడా ప్రపంచ ఖ్యాతి పొందిన తాజ్ మహల్ ను నిర్మించాడు.

బి. ఎస్. విశ్వం

A detailed illustration on the left side of the page shows a person in a dark uniform standing in a circular basket. The basket is suspended from a tall, vertical pole that has a spiral design on it. The person is pointing towards the right. The background shows a cloudy sky and a body of water with a small boat. The entire scene is framed by a decorative border.

నావేతుడు సింగ్ బాద్

రోజులు సుఖంగా దొర్లిపోతున్న కొద్దీ నేను పడిన కష్టాలు మరిచిపోసాగాను. క్రమంగా నాకి సుఖాల మీద ముఖంమొత్త నారంభించింది. తిరిగి అనుభవాలు సంపాదించాలన్న కోరికా, వర్తకం సాగించాలన్న కాంక్ష నాలో తలఎత్తాయి. దురాశ దుఃఖం చేటున్న మాట అబద్ధంకాదు. ఈ సంగతి నా విషయంలో త్వరలోనే రుజువయింది. నేను ఖరీదైన సరుకులు కొని వాటితో బ్రా సా చేరాను. అక్కడ ఒక పెద్ద వర్తకపు ఓడ ప్రయాణానికి సిద్ధంగా ఉంది. అందులో స్నేహపాత్రులైన వర్తకులు అనేకమంది ఉన్నారు. వారు ఆవత్సమయంలో ఆదుకోగలవారు. వారితో కలిసి నేనుకూడా ఓడలో ప్రయాణమయ్యాను. అల్లాను స్మరించి లంగరు ఎత్తించాము.

ఈ ప్రయాణంలో అన్నీ శుభశకునాలే ఆయాయి. మేము రేవు తాకిన చేటనల్లా లాభపాటిగా వర్తకం జరిగింది. మాకు ఎన్నో కొత్త విషయాలుకూడా తెలిశాయి. మా ఆనందానికి ఎలాటి విఘ్నమూ కలగలేదు.

మేము ముస్లిము దేశాలకు చాలా దూరాన నడి సముద్రంలో ఉన్నాం. ఆ సమయంలో ఒకనాడు

మూడవ సముద్రయానం

CHITRA

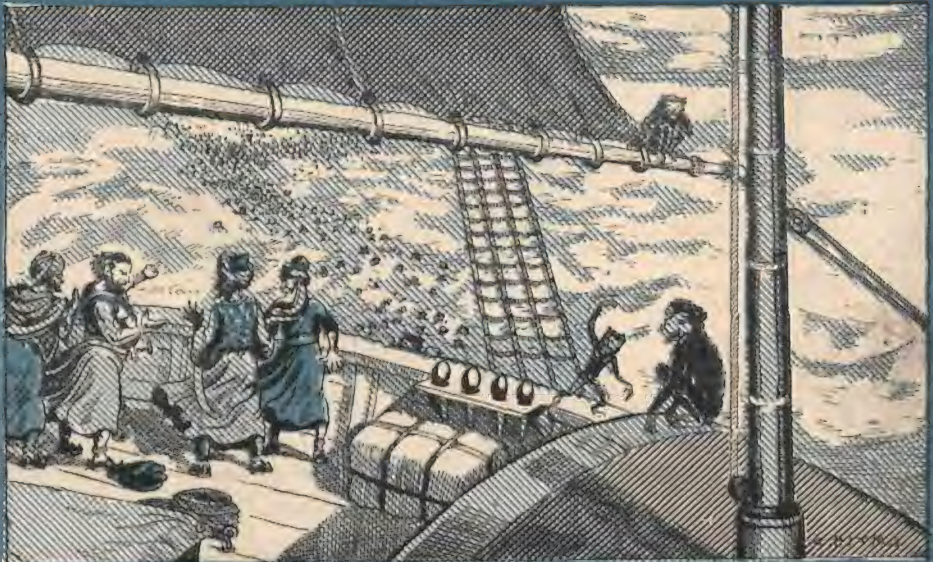
మా ఓడ సరంగు సముద్రం అంచును పరికిస్తున్నవాడల్లా అరిచేత్తో నుదురు కొట్టుకుని, గడ్డం పిక్కుని, చొక్కా చించుకుని, తల గుడ్డ విసిరి కింద కొట్టాడు.

అతని విషాద స్థితి చూసి ఆశ్చర్య పడుతూ అతన్ని చుట్టుముట్టి, “ఏమిటిది?” అని అడిగాం.

“అయ్యో, స్నేహితులారా! గాలి మనను మోసగించి రాగూడని సముద్రప్రాంతానికి తెచ్చింది. మన దురదృష్టంవల్ల మనం ఆ కనపడే దీవిని చేరబోతున్నాం. ఇక మనకు మూడినట్టే. ఎందుకంటే ఆ దీవిలో అడుగు పెట్టి ప్రాణాలతో బయటపడినవాడు ఇంత

వరకు లేడు. అది మర్కటాల దీవి. మనం చచ్చినవారిలో జమే!” అంటూ సరంగు వాపోయాడు.

ఆయన ఇలా మాట్లాడుతూండగానే విచిత్రమైన జంతువులు, మిడతల దండులాగా లుకలుకలాడుతూ, సముద్రంలో ఈదుకుంటూ వచ్చి మా ఓడను చుట్టుముట్టాయి. మరి కొన్ని తీరంలోనే ఉండి భయంకరమైన అరుపులు అరిచాయి. ఆ అరుపులకు రక్తం జిల్లుమని గడ్డ కట్టుకుపోయింది. మేమా జంతువుల జోలికి పోలేదు. పోతే, అవి సంఖ్యా బలంచేత మమ్మల్ని తుదముట్టిస్తాయని భయం.

నిజానికి సంఖ్యాబలం ముందు శౌర్యసాహసాలేం పనికివస్తాయి? ఈ మర్కటాలు ఓడ ఎక్కివచ్చి మా నరుకులను తడివి చూడసాగాయి.

ఈ జంతువులు నేను చూసిన వికారమైన జంతువులన్నిటికన్నా వికారంగా ఉన్నాయి. వాటి ఒంటి నిండా జూలున్నది. వాటి ముఖాలు నల్లగానూ, కళ్లు ఆకుపచ్చగానూ ఉన్నాయి. వాటి ఎత్తు మూడు జానలు మించదు. వాటి ముఖ వికారాలూ, అరుపులు మనం ఊహించలేనంత భయంకరమైనవి. అవి పళ్లు కొరుకుతూ, ముక్కుల్ని తిడుతూ, మాతో మాట్లాడుతున్నట్టు స్పష్ట

మయింది. కాని వాటి భాష మాకు తెలీదు. మేం అనహయలమై అలా నిలబడివుండగా అవి తెరచాప స్తంభాలు ఎగబాకి, తమ దంతాలతో తాళ్ళు కొరికి, తెరచాపలను కింద పడేశాయి. తరవాత చుక్కాని పశపదుచుకుని, అవి గాలిచాలున పడవను తీరానికి నడిపాయి. తరవాత అవి ముక్కుల్ని ఒక్కొక్కరినే పట్టుకుని తీరానికి చేర్చాయి. ఆ తరవాత అన్నీ కలిసి ఓడలో యెక్కి, సముద్రంమీదికి వెళ్ళి కను చూపుమేర దాటి పోయాయి.

మేం కాస్తా దీవిలో చిక్కుపడిపోయాం. ఆ ఇసుక తీరంలో నిలబడి చేయగలది ఏముందిగనకా? అందుచేత దీవిలోకి బయలుదేరాం. అక్కడ మాకు పళ్ళ చెట్లూ, వాగులూ కనిపించాయి. ఈ చెట్ల పళ్ళు కొనుకుని తింటూండగా దూరాన మా కొక పెద్ద భవనం కనబడింది.

మేం దానికేసి వెళ్ళాం. అది నలుచదరంగా, ఎత్తుగా ఉన్న భవంతి. దాని చుట్టూ బలమైన ప్రహరీగోడ ఉన్నది. గోడ ద్వారానికి గల తలుపులు బార్లా తెరిచి ఉన్నాయి. అక్కడ రక్షకభటు లెవరూ లేరు. అందుచేత మేం నేరుగా లోపలికి వెళ్ళాం. లోపల చాలా వికారమైన హాలు

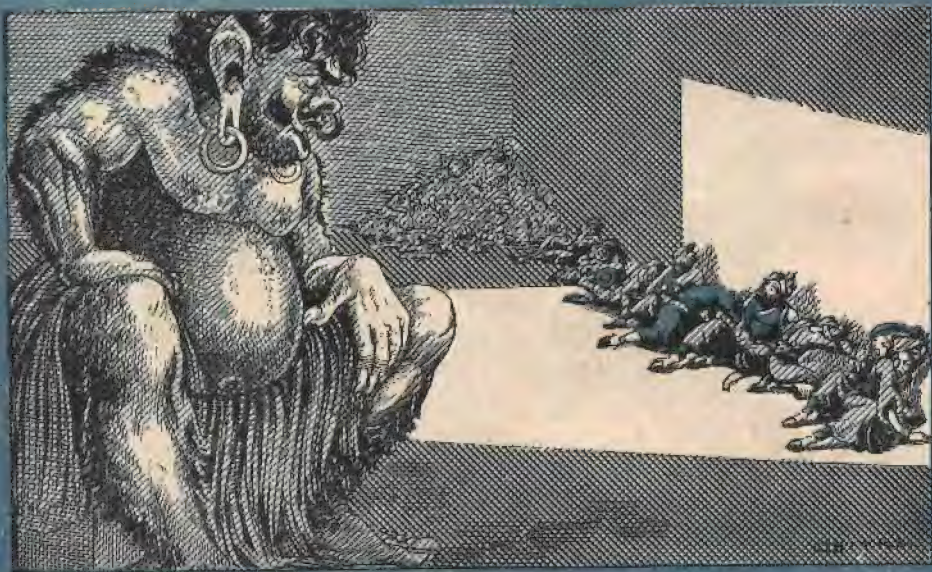

ఒకటి ఉన్నది. అందులో బ్రహ్మాండమైన వంట పాత్రలు, మాంసం గుచ్చి కాలే ఇసపకాడలూ ఉన్నాయి. నేలమీద ఎముకల పోగుల గుట్టలున్నాయి. వాటిలో కొన్ని ఎండిపోయీ, కొన్ని పచ్చిగానూ ఉన్నాయి. దుర్గంధానికి ముక్తులు పగిలిపోతున్నాయి. అయినా మేం డస్సిపోయి ఉండటంచేత అక్కడే పడుకుని నిద్రపోయాం.

సూర్యాస్తమయమైన కొద్ది సేపటికల్లా ఉరుములాంటి చప్పుడు విని మేం లేచి కూచున్నాం. ఒక భూతంలాటి కారునలుపు వాడు పైకప్పునుంచి దిగుతూ మాకు కనిపించాడు. వాడు తాటివెట్టు ఎత్తున్నాడు,

మర్కటాలన్నిటినీ మించి వికారంగా ఉన్నాడు. వాడి కళ్ళు నిప్పుల కుంపట్ల లాగా ఎర్రగా వెలుగుతున్నాయి. వాడి పక్కపళ్ళు అడవిపంది కోరల్లాగా పాడవుగా పంపుతిరిగి ఉన్నాయి. వాడి కింది పెదవి రొమ్ముమీదికి, వాడి చెవులు భుజాలమీదికి వేళ్ళాడుతున్నాయి. వాడి చేతిగోళ్ళు నెంహం గోళ్ళలాగా ఉన్నాయి.

మాకు భయంతో చెయ్యి, కాలూ అడలేదు. ఆ రాక్షసుడు గోడవారనే ఉన్న ఒక బల్లమీద కూచుని మమ్మల్ని ఒక్కొక్కరినీ పరిశీలనగా చూశాడు. చివరకు వాడు మావద్దకు వచ్చి నన్ను మెడమీది చర్మం

పట్టుకుని, పిల్లికూనను ఎత్తినట్టు ఎత్తి, అటూ ఇటూ తిప్పిచూశాడు, నా తల తడివి చూశాడు. నేను వాడికి నచ్చినట్టు కనబడలేదు. నే నసలే బక్కపల్చని మనిషిని, ప్రయాణాలమూలంగా మరింత చిక్కి ఉన్నాను. వాడు నన్ను కింద పారేసి, నా పక్కవాణ్ణి అలాగే ఎత్తిచూసి, వాణ్ణికూడా కిందపారేసి, మరొకణ్ణి ఎత్తాడు. ఇలా అందరినీ పరీక్షించాక, చివరకు ఓడ సరంగు వంతు వచ్చింది.

మా సరంగు అజానుబాహువు, మంచి పుష్ట కలివాడు. అందుచేత ఆ రాక్షసుడు అతన్ని విరిచి చంపి, ఇనపకాడకు గుచ్చి,

నిప్పుమీద కాల్చి నిశ్చింతగా తినేసి, బల్ల మీద పడుకుని గురక పెడుతూ నిద్ర పోయాడు. మా కెవరికీ ప్రాణాలలో ప్రాణాలు లేవు. ఆ రాక్షసుడు తెల్లవారి లేచి బయటికి వెళ్ళిపోయినదాకా మేము కుక్కిన పేలలాగా ఉండిపోయాం. ఆ తరవాత మా దుస్థితిని తలుచుకుని బావురు మని ఏడిచాం. ఏం చెయ్యాలో మాకు తోచలేదు. మమ్మల్ని అపేవారు లేరుగనక భవనం దాటి బయటికి వెళ్ళి దాక్కునేటందుకు చోటు దొరుకుతుందేమోనని చూశాం. కాని ఆ దీవిలో రహస్య ప్రదేశ మన్నది కనిపించలేదు. ఈ రాక్షసుడి వాత

పడి చచ్చేకన్న సముద్రంలో పడి అత్తు హత్య చేసుకోవటం మేలని కొందరన్నారు. అంతదాకా వస్తే ఆ రాక్షసుణ్ణి చంపి చావటం మంచిదని మరి కొందరన్నారు. ఎట్లాగూ చావు తప్పేటట్టు లేదుగనక రాక్షసుణ్ణి చరపటానికే నిశ్చయించాం. ఆ తరవాత పారిపోవటానికి సాధనం ఉండాలి గనక, సముద్రతీరాన ఉన్న కొయ్యలతో ఒక తెప్ప తయారుచేసి పాద్మాకే సమయానికి భవనానికి తిరిగి వచ్చాం.

మామూలు వేళకు రాక్షసుడు రానే వచ్చాడు. వాడు మాలో మరొకణ్ణి చంపి తిని, బల్లమీద పడుకుని భూమి దద్దరిల్లేట్టు గురకపెట్టసాగాడు. చావగా మిగిలినవాళ్లం రెండు ఇనపకాడలు నివృట్లో ఎర్రగా కాల్చి చెరొక కాడనూ ముగ్గురు నలుగురుచొప్పున మోసుకుని పోయి ఆ రాక్షసుడి రెండు కళ్లలోనూ గుచ్చాం. వాడు బాధతో పెట్టిన అరుపులు వర్షనాతీతమైనవి.

వాడి కళ్లయితే పోయాయగాని వాడు చావలేదు. మాకోసం వాడు అంతటా తడవసాగాడు. కాని మేం వాణ్ణి సులువుగా తప్పించుకోగలిగాం. వాడు తడుపుకుంటూ వాకిలి తెరుచుకుని బయటికి వెళ్లిపోయాడు. తప్పించుకుపోవటానికి అదే సమయమని సముద్రతీరానికి పరిగెత్తి, మేం తయారు చేసి ఉంచిన తెప్పమీద యెక్కి సముద్రం మీదికి తోసుకు పోసాగాం.

ఇంతలో పెడబొబ్బ ఒకటి వినిపించింది. కళ్ళులేని ఆ రాక్షసుణ్ణి, వాడికన్న వికారమైన ఒక అడ రాక్షసి నడిపిస్తున్నది. ఇద్దరూ కలిసి సముద్రతీరానికి వచ్చారు. వాళ్ళు మా తెప్పమీదికి పెద్ద పెద్ద బండ రాళ్ళు విసిరారు. వీటిలో కొన్ని గురిగా తగలటంవల్ల నేనూ, మరి ఇద్దరూ తప్ప మిగిలిన వారంతా సముద్రంలో పడి పోయారు. మేము ముగ్గురమూ ఆ రాళ్ళ బారి దాటి పోగలిగాం. (ఇంకా వుంది)

అర్చకుడి పెదార్థం

ఒక గ్రామంలో ఒక అర్చకుడుండేవాడు. ఆయన చాలా మంచివాడు. రోగులకు చికిత్స చేసి, తగాదాలు పరిష్కారం చేసి, దుఃఖంలో వున్నవారిని ఓదార్చి ఆయన గ్రామంలో అందరిచేతా యెంతో మంచివాడనిపించుకున్నాడు.

ఆయన, ఆయన ముసలితల్లి దేవాలయం పక్కనే చిన్న ఇంట్లో కావరం చేస్తూండేవారు. ఆయనకు భార్య, పిల్లలూ లేరు. గుడికింద వున్న రెండేకరాల మాన్యం మీద వచ్చేదానితోనే ఆయనకు జరిగి పోయేది. ఊళ్లోవాళ్లు ఎప్పుడైనా రూపాయీ, అర్థా చేతిలో పెడితే దాన్ని దాచివుంచు తూండేవాడు. ఆయన ఆ ఊరి గుడికి అర్చకుడుగా వచ్చి ఇరవై యేళ్లయింది. ఊళ్లో పెద్దలందరూ ఆయనను గౌరవంతో చూసేవారు, చిన్నకారువాళ్ళు ఆయనను తండ్రిని చూసినట్టు చూసుకునేవారు.

ఆ గ్రామంలోనే కనకయ్య అని ఒక రైతుండేవాడు. ఆయన మొదట్లో అతి బీదవాడు. చిన్నతనంలోనే తండ్రి పోయాడు. అప్పటినుంచి ఆయన కొంతకాలం పశువులను కాసి, కొంతకాలం పాలేరుగా పనిచేసి తనపాట్ల తాను పొసుకోవటమే గాక, అంతో ఇంతో వెనకవేశాడు. పాట్ల కట్టుకుని ఒక్కొక్క దమ్మిడిచొప్పున మిగుల్చుకున్న డబ్బు పెట్టుబడి చేసుకుని పాల వ్యాపారమూ, ధాన్యం వ్యాపారమూ సాగించి చూస్తుండగానే కనకయ్య ధనికుడయ్యాడు. చిన్న మిద్దె కట్టాడు, పొలాలూ, అరట్ల, నారింజ తోటలూ కొన్నాడు.

గ్రామంలో ఆ కారువాళ్లలోకల్లా కనకయ్యే ఇంతకలవాడు. ఆయన సమర్థతను అందరూ మెచ్చుకునేవారే గాని, ఆయన పనినిగొట్టుతనం మటుకు అందరికీ యేవ గింపుగానే వుండేది.

ఆమె భర్త పోయాడు. తల్లి కూతుళ్ళిద్దరూ చాకిరీ చేసుకుని జీవిస్తున్నారు.

కనకయ్య అక్క కాపరం కొంతలో కొంత బాగుంది. ఆమె భర్తకు కొద్దిగా పాలం వుంది. ఆయన కొంతకాలంక్రితం కనకయ్యకు వందరూపాయలు ఖరీదుచేసే పాలం ఒకటి అమ్మాడు. కనకయ్య అబాకీ ఇంకా తీర్చలేదు. దాన్ని చెల్లువేసే బదులు తన కొడుకు కట్నంకింద చెల్లుపెట్టి, అక్క కూతురు లక్ష్మిని గోవిందుడికి చేసుకుంటే సరిపోతుందని కనకయ్య నిశ్చయించుకున్నాడు.

ఇప్పటికీ ఆయన ప్రతి దమ్మిడికూడా ఎంచి ఖర్చుపెడతాడు. వంటి నిండా బట్ట కట్టడు, కడుపునిండా తినడు. తన భార్యనూ, కొడుకునూ తిననివ్వడు.

కనకయ్యకు గోవిందుడు ఒక్కడే కొడుకు. వాడికి పెళ్లియ్యాడు వచ్చింది. కనకయ్యకు ఇద్దరు తోబుట్టువులున్నారు, ఒక అక్క, ఒక చెల్లెలు. ఇద్దరికీ పెళ్లియ్యాడు వచ్చిన ఆడపిల్లలున్నారు. వారిలో కనకయ్య చెల్లెలు కూతురు, కమల చక్కని చుక్క, ఎంతో బుద్ధిమంతురాలు. గోవిందుడికి కమలనే పెళ్ళాడాలని వుద్దేశం. కాని కమల తల్లి చాలా దీనస్థితిలో వున్నది.

తనకు లక్ష్మిని ఇచ్చి తండ్రి పెళ్లిచేద్దామనుకుంటున్నాడని తెలియగానే, గోవిందుడు దేవాలయంవేపు వెళ్లి అర్చకుడితో అంతా చెప్పకున్నాడు.

“ఈ భాగ్యానికి విచారం దేనికి? మీ నాన్నతో స్పష్టంగా చెప్పేయ్యి—కమలను తప్ప పెళ్ళాడనను!” అన్నాడు అర్చకుడు.

“అంటే నన్ను ఇంట్లోనుంచి పొమ్మంటాడు. ఆయన డబ్బుదగ్గిర చాలా నీచుడు. చూస్తూ చూస్తూ వందరూపాయలు వదులుకుంటాడా? మా చిన్నత్ర తోలి కట్నంకూడా ఇవ్వలేదు. అందుచేత మా నాన్న దృష్టిలో అవిడా, అవిడ కూతురూ మనుషులే కారు.

ఇంతకూ నాకు కమలను పెళ్ళాడే గీత లేదు!” అన్నాడు గోవిందుడు.

“మీ అమ్మతో చెప్పిచూడు. ఆవిడవల్ల కూడా కాకపోతే ఆలోచిద్దాం,” అన్నాడు అర్చకుడు. గోవిందుడు నిరుత్సాహంతో వెళ్ళిపోయాడు.

ఆ సాయంకాలం పూజ అయాక అర్చకుడు మండపంలో కూచునివుండగా చీకటిలో ఎవరో మెల్లెక్కి గుడిలోకి పోతూ కనిపించారు.

అర్చకుడు మండపం దిగి గుడిలోకి వెళ్లి చూసేసరికి దేవుడి కెదురుగా కమల మోకరించి కూర్చుని ప్రార్థిస్తూ వుండటం కనిపించింది. ఆమె చెక్కిళ్ళ మీదుగా కన్నీరు కారుతూండటం చూసి అర్చకుడికి కడుపులో చెయ్యిపెట్టి కెలికినట్టయింది.

కమల గుడినుంచి బయటికి వెళ్లి పోయాక చాలాసేపు దీర్ఘంగా ఆలోచించి అర్చకుడు చివరకు ఒక నిర్ణయానికి వచ్చాడు.

మర్నాడు తెల్లవారుజామునే లేచి అర్చకుడు తనవద్ద పోగయిన డబ్బంతా తీసి లెక్కచూశాడు. అందులో కొద్దిగామాత్రమే అట్టేపెట్టుకుని మిగిలిన దంతా తీసుకుని బస్టికి బయలుదేరాడు. అక్కడ ఒక పెద్ద

కమసాలివద్ద తాను తెచ్చిన డబ్బుతో యాభై బంగారు కాసులు కొని తన గ్రామానికి తిరిగి వచ్చాడు.

అర్చకుడు తన ఇంటికి రావటం చూసి కనకయ్య ఆశ్చర్యపోతూ, “దయచెయ్యండి! ఊరికే రారు పెద్దలు!” అన్నాడు.

“ఒక చిన్న సలహా కోరి వచ్చాను. ఇవాళే ఒక దాత నా చేతికి యాభై కాసులిచ్చి, వాటిని యోగ్యురాలైన పేదపిల్లకు, పెళ్లియీడదానికి యెవరికైనా భరణంగా ఇవ్వమని కోరాడు. పాపం, ఆయనకు ఆడపిల్లలు లేరట. ఏ పిల్లా పీచు లేనివాణ్ణి నేను మాత్రం ఎవరికివ్వాలి ఎలా తేల్చను?”

అడవిల్లలు కలవాళ్లని సలహా అడగటం భావ్యంగా ఉండదుగదా? ముపు పెద్దవాడవు, కష్టసుఖాలెరిగినవాడవు. అందుచేత నిన్ను సలహా అడుగుదామని వచ్చాను,” అన్నాడు అర్చకుడు.

కనకయ్య అలోచించినట్టు నటించి కొన్ని పేర్లు చెప్పాడు. అందులో కొందరు పెళ్ళి అయినవాళ్ళు, కొందరు డబ్బుగలవాళ్ళు, కొందరి ప్రవర్తన మంచిదికాదు. అన్ని పేర్లకూ కాదన్నట్టు అర్చకుడు తల అడ్డంగా తిప్పాడు.

“అన్నట్టు మా అక్క కూతురు లక్ష్మి వుంది. వాళ్ళు ఏమంత కలవాళ్ళు కారు.

అది పెళ్ళి కావలసిన పిల్ల, బుద్ధిమంతురాలు!” అన్నాడు కనకయ్య.

“అంతదాకా వస్తే లక్ష్మి కిప్పటంకంటే కమల కిప్పటం ఇంకా మంచిదికదా! పాపం, ఆ తల్లి కూతుళ్ళు పూట గడపక నానా ఇబ్బంది పడుతున్నారు. నాకు చూడగా కమలకే ఇద్దామనిపిస్తున్నది. అలాగే చేద్దాం. రేపా ఎల్లుండో మీ చెల్లెలితో చెప్పేస్తాను. అంతదాకా ఈ కాసులు నీ దగ్గరే దాచి వుంచు. నా కేమన్నా భోషా బాలా, ఇనప్పెట్టెలా?” అంటూ అర్చకుడు మూట విప్పి యాభై కొత్త కాసులూ ఘల్లున కనకయ్య ముందు పోసేశాడు.

వాటిని చూడగానే కనకయ్య కళ్ళు జిగేలుమన్నాయి. అయిన వాటిని యెంతో భక్తితో తన ఇనప్పెట్టెలో పెట్టి తాళంచేసి, తాళంచెవి రొండిన పెట్టుకున్నాడు. అ రోజల్లా కనకయ్యకు ఆ కాసులు కళ్ళ ఎదట మెదులుతూనే వున్నాయి. రేపా యెల్లండో వాటిని అర్చకుడు తీసుకుపోతే తన ఇనప్పెట్టె చిన్నబోతుందని కనకయ్యకు అనిపించింది.

ఆ సాయంకాలం గోవిందుడు మళ్ళీ అర్చకుడివద్దకు వచ్చాడు.

“మీ నాన్నతో కమలను తప్ప చేనుకో నని చెప్పావా?” అన్నాడు అర్చకుడు.

“లేదు. చెప్పి లాభం లేదు. మా అమ్మతో చెబితే ఆవిడకూడా ఆ మాటే అన్నది. కమలకు నిన్నటినుంచీ నిద్రాహారాలు లేవుట,” అన్నాడు గోవిందుడు.

అర్చకుడు తనలో తాను నవ్వుకుని, పైకిమాత్రం కోపం వచ్చినట్లు నటిస్తూ, “పాపిష్టివాడా, నిష్కారణంగా కమలను చంపుకుంటావా? వెంటనే వెళ్లి మీ నాన్నను అడుగు. ని మాట యెందుకు కాదంటాడో నేను చూస్తాను,” అన్నాడు.

అర్చకుడి మాట అనేసరికి గోవిందుడికి సాహసం వచ్చింది. వెంటనే వాడు ఇంటికి వెళ్ళి తన తండ్రితో, “నాన్నా, నేను లక్ష్మిని

చేసుకోను. చేస్తే నాకు కమలనే ఇచ్చి చెయ్యి. లేకపోతే అసలు నాకు పెళ్ళి వద్దు!’ అన్నాడు.

కనకయ్య తన కొడుకీ మాట అనటం విని మొదట నిర్ఘాంత పోయాడు. కాని కొంచెం ఆలోచించిన మీదట ఆయనకు ఇదీ మంచికే వచ్చిందనిపించింది. ఏమంటే, అర్చకుడు ఆ యాభై కాసులూ కమలకు ఇస్తానన్నప్పటినుంచీ కనకయ్యకు మనసు మనసులో లేదు. వాటిని ఎట్లాగైనా లక్ష్మికి ఇప్పించేటట్టు చెయ్యటం ఎలాగా అని ఎంతో తల పగలగొట్టుకున్నాడు. ఎప్పుడైతే గోవిందుడు కమలనే పెళ్ళాడతా నన్నాడో, కనకయ్య నెత్తిమీది బరువంతా దించేసి నట్టు అయిపోయింది. ఇంతకూ తనకు ఆ కాసులు దక్కపలిసి వుంది. అందు చేతనే, ఎన్నడూ కమల ఊసు ఎత్తని గోవిందుడు అకస్మాత్తుగా దాన్ని పెళ్ళాడతా నని పట్టుబట్టాడని కనకయ్య అనుకున్నాడు.

“సరేరా, నీ యిష్టం! నువ్వంతగా కమలనే చేసుకుంటానంటే నేనెందుకు కాదంటానూ?” అని కనకయ్య గోవిందుడితో అన్నాడు. ఆయన ఆ రోజే తన చెల్లెల్ని పిలిచి, కమలకూ, గోవిందుడికీ పెళ్ళి ఏర్పాటు చేస్తున్నానని చెప్పాడు.

ఈ సంగతి తెలియగానే కనకయ్య అక్క మొగుడు వచ్చి, “నీ కొడుక్కు మా లక్ష్మిని చేసుకుంటా నంటివిగద? అన్న మాట తప్పతావా?” అని అడిగాడు.

“నన్నేం చెయ్యమంటావు? నాకు లక్ష్మి ఒకటి, కమల ఒకటినా? గోవిందుడు కమలనే చేసుకుంటానని పట్టుబట్టి కూచున్నాడు,” అన్నాడు కనకయ్య.

కొద్ది రోజులకే కమలకూ, గోవిందుడికీ పెళ్ళి జరిగిపోయింది. అర్చకుడు యాభై కాసులూ కమలకు చదివించాడు. కాని ఆయన కమల పెళ్ళికి ఎలా తోడ్పడ్డాడో గ్రామంలో యెవరికీ తెలియదు.

మూర్ఖ సన్యాసి

ఒక మూర్ఖుడుండేవాడు. వాణ్ణి ఎవరూ గౌరవించలేదు. అందుకని వాడు సన్యాసం వుచ్చుకున్నాడు. అప్పటికీ వాణ్ణి ఎరిగున్నవాళ్ళు చాలా మంది గౌరవించలేదు.

ఒకరోజు ఆ సన్యాసి ఒక వీధివెంట పాతూవుండగా ఒక గొర్రెపాటెలు ఎదురయింది. అది సన్యాసిని చూసి వెనక్కు వెనక్కు పోసాగింది.

“నా గొప్పతనం ఈ గొర్రెపాటెలు కనిపెట్టేసిందిగదా!” అకుకుని, మూర్ఖసన్యాసి పరమానందం చెంది, వెంటనే చెయ్యి ఎత్తి దాన్ని ఆశీర్వాదించ టానికి ముందుకు నడిచాడు.

ఆ సమయంలో దారివెంట పొయ్యే మనిషి ఒకడు, “ఆ పాటెలును నమ్మకండి, స్వామీ! అది మహా చెడ్డది!” అని హెచ్చరించాడు.

సన్యాసి ఆ మాటలు నమ్మక పాటెలును నమీపించాడు. కొంత దూరం వెనక్కు వెళ్ళిన పాటెలు ఆకస్మికంగా ముందుకు పరిగెత్తుకువచ్చి మూర్ఖ సన్యాసిని ఒక్క కుమ్ము కుమ్మి పడగొట్టేసింది.

దీపావళి పవరుబోటు

2

[ట్రోయన్ గరపు రాజైన వర్తసుడికి, మోహనుడనే కుమారుడు కలిగాడు. వాడివల్ల నగ రానికి అరిష్టం కలుగుతుందని వర్తసుడు వాణ్ణి చంపవలసిందిగా తన పనులకాపరిని అజ్ఞాపించాడు. కాని పనులకాపరి మోహనుణ్ణి చంపక, పెంచి పెద్దవాణ్ణి చేశాడు. ఒక నాడు ముగ్గురు దేవతా స్త్రీలు తమలో గొప్ప అందగ తైను నిర్ణయించుకుని వచ్చారు. భువనసుందరిని తనకిప్పిస్తానన్న కామిని దేవతను మోహనుడు నిర్ణయించాడు.]

తన కుమారుణ్ణి పనులకాపరి కిచ్చి చంపి వెయ్యమని ఉత్తరువెచ్చినది మొదలు వర్తసుడు ఏటా ఆ చనిపోయిన కుమారుడి స్మారకార్థం ట్రోయన్ గరంలో ఉత్సవాలు జరుపుతున్నాడు.

మోహనుడు కామినికి ఫలం ఇచ్చిన కొద్దిరోజులకే ఈ ఉత్సవాల తరుణం వచ్చింది. వర్తసుడి భటులు ఐదా పర్వతానికి వచ్చి, ఉత్సవాలలో జరిగే పోటీ ప్రదర్శనలలో పాల్గొనటానికిగాను మంచి

పందెపు టెడ్డును ఏరి ఇవ్వవలసిందిగా పనులకాపరిని కోరారు.

ఈ ఉత్సవాలను మోహను డెన్నడూ చూసివుండలేదు. ముఖ్యంగా పోటీపందాలు చూడాలని అతనికి గాఢమైన కోరిక కలిగింది. ట్రోయన్ గరానికి వెళ్ళితీరాలని అతడు పట్టుపట్టాడు.

అందువల్ల ఏం ప్రమాదం మూడు తుండోననీ, వర్తసుడి కుమారుణ్ణి తాను చంపటానికి బదులు పెంచి పెద్దవాణ్ణి

గ్రీకు పురాణగాథ

చేసిన సంగతి బయటపడిపోతుందేమోననీ పసులకాపరి భయపడ్డాడు. ఎంత చెప్పినా మోహనుడు వెళ్ళితిరాలని మంకుపట్టు పట్టాడు. అతన్ని ఒంటరిగా పంపటం ఇష్టం లేక, పసులకాపరి తానుకూడా మోహనుడి వెంట బయలుదేరాడు.

ట్రోయ్ సంగరంలో ఏటా జరిగే స్మారకోత్సవాలలో అనేక పోటీలుంటాయి. అందులో మల్లయుద్ధం ఒకటి. వర్తనుడి సింహాసనాని కెదురుగా అనేకమంది మల్లులు యుద్ధాలు చేస్తారు. అందులో ఎవరైనా పాల్గొనవచ్చు. అందరినీ ఓడించిన మల్లుడికి "మకుటం" ఇస్తారు.

పసులకాపరి ఎంత వద్దంటున్నా వినక మోహనుడు ఈ మల్లయుద్ధాలలో జొరబడి, అందరినీ ఓడించి మకుటం సంపాదించాడు. తరవాత అతను పరుగు పందాలలో పోటీ చేసి, అందరినీ ఓడించి ఇంకొక మకుటం సంపాదించాడు. మోహనుడు ఎప్పుడైతే వరసగా రెండు మకుటాలు సంపాదించాడో, అప్పుడే వర్తనుడి కొడుకులకు కన్ను కుట్టింది. ఊరూ పేరూ లేని మోహనుణ్ణి అణచివెయ్యాలనే ఉద్దేశంతో వారు అతన్ని తమతో కుస్తీకి రమ్మని పిలిచారు. ఆకుస్తీలో కూడా మోహనుడు అందరినీ ఓడించి మూడో మకుటం సంపాదించాడు!

ఇంతదాకా వచ్చాక మోహనుణ్ణి చంపెయ్యటానికి వర్తనుడి కుమారులు నిశ్చయించారు. మోహనుడు క్రీడారంగం నుంచి పారిపోకుండా తమ భటులను కాపుండమని హెచ్చరిక చేసి, వీరనింహదు, అరిభయంకరుడు అనే వారిద్దరు కత్తులు దూసి మోహనుడిపైకి ఉరికారు. చిత్ర మేమిటంటే, అరిభయంకరుడూ, మోహ నుడూ ఒక తండ్రి బిడ్డలే గాక, ఒక తల్లి బిడ్డలుకూడానూ; అయితే ఆ సంగతి అ ఇద్దరికీ తెలియదు.

వ్యవహారం శ్రుతి మించిందని గ్రహించి, పసులకాపరి వర్తనుడివద్దకు పరిగెత్తి వెళ్లి,

"మహారాజా! మోహనుణ్ణి కాపాడండి! అతను మీ కుమారుడే!" అని చెప్పేశాడు.

రాజుకు తన కుమారుడు చావలేదని తెలిసిన విచారం కలగలేదు. తన అజ్ఞును ఉల్లంఘించినందుకు పసులకాపరిపైన ఆయన అగ్రహించనూలేదు. తన కుమారుడు బతికే వున్నాడన్న సంతోషానికి, అతనింత ప్రయోజకుడయ్యాడన్నంత సంతోషం కూడా తోడై ఆయన అనందపారవశ్యంలో తేలి పోయాడు.

తన కుమారుడు తనను చేరుకున్నందు కాయన బ్రహ్మాండమైన విందులు జరప మని ఉత్తరువిచ్చాడు. దేవతలందరికీ

బలు లివ్వమన్నాడు. మోహనుణ్ణి చూసి గర్వించినంతగా ఆయన తన ఏ కొడుకును చూసి గర్వించి వుండలేదు.

పూజారులు వర్ధనుణ్ణి హెచ్చరించారు: "మహారాజా, మోహనుణ్ణి తక్షణం వధించండి! లేకపోతే బ్రహ్మనగరం దగ్గమై పోతుంది!" అన్నారు.

"ఇంత ప్రయోజకుడైన కొడుకును పోగొట్టుకునేకంటే, బ్రహ్మనగరం దగ్గమై పోవటమే నాకు సమ్మతం!" అన్నాడు వర్ధనుడు గర్వంగా.

ఇప్పుడు మోహనుడు వర్ధనుడి కుమారులలో ఒకడు. అతని సోదరులందరికీ

అదివరకే వివాహాలు జరిగాయి. వారు భార్యలతో కాపరాలు చేస్తున్నారు.

"నీవుకూడా పెళ్ళాడరాదురా?" అని వాళ్ళు మోహనుణ్ణి అడిగారు.

మోహనుడు నిత్యమూ కామిని దేవతకు పూజ చేస్తూండేవాడు. "నాకు తగిన భార్యను ఈ దేవి నాకు సమకూరుస్తుంది. నేను భార్యకోసం వెతకనవసరం లేదు!" అని అతను అన్నలకు జవాబిచ్చాడు.

అయితే, తనకు కావలసిన భువన సుందరి స్పార్దాలో ఉన్నదని అతనికి తెలుసును. స్పార్దాకు వెళ్ళటానికి ఏ వంక దొరుకుతుందా అని అతను ఆశ్రంగా ఎదురు చూస్తున్నాడు. అటువంటి అవకాశం అతనికి త్వరలోనే దొరికింది.

వర్ధనుడికి సులోచన అని ఒక చెల్లెలుండేది. ఆమెను కొంతకాలం క్రితం గ్రీసుదేశస్థులు ఎత్తుకుపోయారు. ఇది జరిగిన అనంతరం వర్ధనుడు సదస్సు జరిపి, గ్రీసుపై దండెత్తటమూ, లేక శాంతి యుతంగా సులోచనను విడిపించి తెచ్చుకోవటమూ, నిర్ణయించమన్నాడు. సదస్సులో శాంతిమార్గమే మంచిదని నిర్ణయం జరిగింది. బ్రహ్మనుంచి దూతలు గ్రీసుకు వెళ్లి సులోచనను మర్యాదగా వప్పగించ

మన్నారు. కాని గ్రీసుదేశస్థులు ఇందుకు సమ్మతించలేదు. రాయబారం విఫలమయింది.

దీని ఫలితంగా మళ్ళీ సదస్సు ఏర్పాటయింది. ఈసారి, యుద్ధం జరగాలనీ, గ్రీసుపైకి దండెత్తి వెళ్ళాలనీ నిర్ణయం జరిగింది.

"ఈ దాడిని నేనే నిర్వహిస్తాను. నాకు తగినన్ని నౌకలూ, బలాలూ ఇప్పించండి. నేను సులోచనను తీసుకువస్తాను. అథవా తీసుకురాలేని పక్షంలో, సులోచనకు సాటి వచ్చే మరొక గ్రీకు రాజకుమారి నైనా ఎత్తుకు వస్తాను!" అని మోహనుడు తన తండ్రితో అన్నాడు.

ఇది జరిగిన నాడే, భువనసుందరి భర్త అయిన ప్రతాపుడు స్వార్థానుండి ట్రోయ్కి వచ్చాడు. ఆయన రాకకు కారణమేమంటే అకస్మికంగా స్వార్థానగరంలో మహామారి చెలరేగింది. ట్రోయ్ నగరంలో ఉండే కొందరు దేవతలకు బలులిచ్చి మహామారిని శాంతింపజేసే ఉద్దేశంతో ప్రతాపుడు ప్రయాణమై వచ్చాడు.

మోహనుడు ప్రతాపుణ్ణి చాలా ఆదరంతో చూసి, ఆయనతో స్నేహం చేసుకున్నాడు. "నేనుకూడా మీ స్వార్థాకు వచ్చి, అక్కడి

దేవతల నారాధించి, పుణ్యం సంపాదించుకునే సన్నాహంలోనే ఉన్నాను!" అని మోహనుడు ప్రతాపుడితో అన్నాడు. ఈ మాట విని ప్రతాపుడు సంతోషించాడు.

త్వరలోనే, మోహనుడు కోరిన ప్రకారం నౌకలు సిద్ధం చేయబడ్డాయి. వాటిలో మోహనుడి వెంట ప్రతాపుడు కూడా బయలుదేరాడు. కాలక్రమాన వారు స్వార్థా చేరుకున్నారు.

భువనసుందరి కోసం మోహనుడు అంతులేని కానుకలు తెచ్చాడు. వాటి నన్నిటినీ అతను ఆమెకిచ్చి, వారింటనే అతిథిగా ఉండిపోయాడు.

అభిప్రాయం తన భర్త అయిన ప్రతాపుడు ఎక్కడ తెలుసుకునిపోతాడోనని భువన సుందరి చాలా భయపడింది.

మోహనుడు స్పార్ధానగరంలో తొమ్మిది రోజులు ప్రతాపుడి అతిథిగా వున్నాడు. ఈలోపుగానే ప్రతాపుడి తాతగారు చని పోవటమూ, ఆయన ధనవారాలకుగాను ప్రతాపుడు క్రిబ్ దీవికి వెళ్లవలసి రావటమూ జరిగింది.

ఇదంతా కామినీదేవత చలవే ననుకున్నాడు మోహనుడు. తనవెంట రావటానికి భువనసుందరిని అతను నులుపుగా ఒప్పించాడు.

ఆ రాత్రే వారిద్దరూ రహస్యంగా మోహనుడి ఓడలోకి చేరారు. ఓడలన్నీ ట్రోయన్ గరానికి బయలుదేరాయి. మోహనుడు తిరుగు దారిలో అనేక దీవులలో మజిలీలు చేస్తూ చాలా కాలానికి గాని ట్రోయ్ కి చేరుకోలేదు.

అక్కడ ప్రతాపుడు తన తాతగారి దిన వారాలు పూర్తి చేసుకుని ఇంటికి తిరిగి వచ్చి, మోహనుడు అతిథిగా వచ్చి ఎంత మోసం చేశాడో తెలుసుకున్నాడు. వెంటనే ఆయన తన అన్నగారైన రారాజుపద్మకు వెళ్ళి, జరిగినదంతా చెప్పి, "ట్రోయ్ మీద

భువనసుందరిని మించిన సుందరి ప్రపంచంలో మరి వుండదని, ఆమెను చూడగానే మోహనుడికి తెలిసిపోయింది. కామినీదేవత ఆనుగ్రహంతో ఆమెను ఎప్పుడు తనవెంట ట్రోయన్ గరానికి తీసుకుపోదామా అని అతను ఆశ్రపడసాగాడు.

కామినీదేవత ప్రార్థలంచేత భువనసుందరికి కూడా మోహనుణ్ణి చూసినది మొదలు అతనిపైన అంతులేని ప్రేమ పుట్టుకు వచ్చింది. కాని ఆమె దానిని తన భర్తకు తెలియకుండా దాచగలిగింది. మోహనుడు మాత్రం తన కోరికను ఏమాత్రమూ దాచలేక పోయాడు. అతని

యుద్ధానికి సన్నాహాలు జరిపించండి” అని ఆవేశంతో అడిగాడు.

“నువ్వు తొందరపడకు. నేను బ్రోయ్కి దూతలను పంపి, నీ భార్యనూ, నీకు జరిగిన అపచారానికి తగు పరిహారాన్నీ తెప్పిస్తాను. వాళ్ళు మంచిమాటలతో లొంగి రాని పక్షంలో యుద్ధం వుండనే వున్నది!” అన్నాడు రరాజు.

రరాజు పంపిన దూతలు బ్రోయ్ నగరం చేరేసరికి, మోహనుడు భువనసుందరితో ఇంకా తిరిగి రాలేదు. అందుచేత దూతలు తన కుమారుడిపై చేసిన ఆరోపణలను వర్ణననుడు ఎంతమాత్రమూ నమ్మలేదు.

“మీరు చెప్పేది ఒకటి నేనెరగను. ఒక వేళ నా కొడుకు మీ రాజకుమారిని ఎత్తుకు పోయాడే అనుకున్నా, మీకు పరిహారం ఇవ్వవలసిన. అవసరం నా కేమీ కనిపించటం లేదు. నా చెల్లెలు సులోచనను ఎత్తుకుపోయిన గ్రీకులు నాకేమి పరిహారం

ఇచ్చారు?” అని వర్ణనుడు దూతలను గద్దించి అడిగాడు.

ఈ విధంగా శాంతిదూతలను తిప్పి పంపినందుకు వర్ణనుడు తరవాత విమాత్రమూ చింతించలేదు. ఎందుచేతనంటే, మోహనుడు భువనసుందరితో వచ్చి చేరగానే, వర్ణనుడు ఆమె సౌందర్యం చూసి ఎంతో ముచ్చటపడ్డాడు. మోహనుడే కాదు, వర్ణనుడే కాదు, భువనసుందరివంటి అపురూప సౌందర్యవతి బ్రోయ్ నగరానికి వచ్చినందుకు పరమానందం చెందనివారు ఆ నగరంలో ఒక్కరుకూడా లేరు.

మోహనుడికి భువనసుందరికి అత్యంత వైభవంగా వివాహం జరిగింది.

“గ్రీకులు వెయ్యేళ్ళు తలకిందుగా తపస్సు చేసేదిగాక, నేను భువనసుందరిని వారికి వప్పగించను!” అని వర్ణనుడు బహిరంగంగా ప్రమాణించేశాడు.

(ఇంకా ఉంది)

బాగుపడినవాడు

పూర్వం ఒక నగరంలో ధనికుడైన వర్తకుడుండేవాడు. ఆయనకు ముగ్గురు కొడుకులు. వారు ముగ్గురూ చదువు పూర్తి చేసినాక తండ్రి వారిని పిలిచి, ఒక్కొక్కరినీ, “నాయనా, బతుకుతెరువుకు సువ్వేం చెయ్యదలుచుకున్నావు?” అని అడిగాడు.

పెద్దకొడుకు తండ్రితో, “నాన్నా, నాకు వైద్యం చెయ్యాలని వుంది. తగినంత డబ్బుస్తే నేను వైద్యశాస్త్రం చదువుకుని, మందులు తయారుచేసుకుని, రోగులకు చికిత్స చేస్తూ, నాదారిన నేను బతుకుతాను,” అన్నాడు. తండ్రి సరేనని వాడికి కొంత డబ్బుచ్చాడు.

రెండవ కొడుకు తండ్రితో, “నాన్నా, నేను నీలాగే వర్తకం చేసి డబ్బు సంపాదించుకుంటాను. నాకు కావలసిన మూలధనం ఇయ్యి!” అన్నాడు. ఆప్రకారమే తండ్రి వాడికి అవసరమైన ధనం ఇచ్చాడు.

మూడవ కొడుకు చంద్రకాంతుడు మాత్రం తాను ఏమి చెయ్యదలుచుకున్నదీ వెంటనే చెప్పలేదు. తండ్రి గుచ్చి అడిగిన మీదట వాడు, “నాన్నా, నాకు దొంగ కావాలని వున్నది,” అన్నాడు.

వాడి తండ్రి, అన్నలూ ఈ మాటలు విని మొదట ఆశ్చర్యపడ్డారు, తరవాత వారికి కోపం వచ్చింది.

“నీకేం గతి పట్టింది? దొంగ కావటమేమిటి? అటువంటి పిచ్చి ఆలోచనలు మాని ఏదైనా పరువైన వృత్తి చూసుకో!” అని తండ్రి తన మూడవ కొడుకును మందలించాడు.

కాని వాడి బుద్ధి మారలేదు. “ఈ ప్రపంచంలో దొంగలకే పరువు మర్యాదలు! నేను దొంగనే అవుతాను!” అని వాడు మంకు పట్టు పట్టాడు. అన్నలు ఎన్ని విధాల చెప్పినా ఏమీ లాభం లేక పోయింది.

గుమాస్తా అయిదువేల వరహాలు ఇచ్చే శాడు. వర్తకుడి మూడవ కొడుకు చంద్ర కాంతుడు ఆ సొమ్ముతోనూ ఆ రాత్రే బయలుదేరి ఎటో వెళ్లిపోయాడు.

అనేక సంవత్సరాలు గడిచాయి. వర్తకుడు ముసలివాడయిపోయాడు. ఆయనకు పోటీదార్లు చాలామంది బయలుదేరి, అందరూ ఏకమై ఆయన వర్తకాన్ని పడగొట్టారు. అధికారులకు లంచాలు పెట్టి, ఆయన సరుకులు సకాలంలో యెగుమతి కాకుండా, దిగుమతి కాకుండా చూశారు. అవసరానికి ఆయనకు అప్పు పుట్టకుండా చేశారు. ఆయనకు బాకీలున్నవాళ్లు ఆ బాకీలు తీర్చలేదు. క్రమంగా ఆయన పేద స్థితిలోకి వచ్చి, కొడుకులు పోషించవలసిన అవసరం విప్పడింది.

పోనీ ఆ కొడుకులైనా బాగువడ్డారా అంటే అదీ లేదు. పెద్దకొడుకు వైద్యం నేర్చుకుని ఒక పెద్ద నగరంలో వైద్యం ఆరంభించాడు. ఆ నగరంలో అదివరకు వుంటున్న వైద్యులు ఈ కొత్తవాణ్ణి వివిధంగానైనా సాగనంపాలని నిశ్చయించారు. వాళ్లు అతని పరిచయం చేసుకుని, “నీకేమీ ఫరవాలేదు. కొత్తవాడి పని నీదగ్గిరికి యెవరూ రాకపోవచ్చు. మాదగ్గిరికి వచ్చే రోగులలో ధనికులను

“అలా అయితే నువ్వు నా ఇంట్లో వుండ నవసరం లేదు. నీకు చిల్లిగవ్వ కూడా ఇవ్వను. నువ్వు దొంగతనాలు చేసి, పట్టు పడి, ఆ తరువాత నీకు శిక్షపడితే నేనుగాని, నీ అన్నలుగాని రక్షిస్తామని అశపెట్టుకొకు. నీ దారి నువ్వు చూసుకో!” అని వర్తకుడు తన మూడవ కొడుకుతో ఖచ్చితంగా చెప్పేశాడు.

ఈ సంగతి యెవరికీ తెలియక మునుపే చంద్రకాంతుడు తన తండ్రి గుమాస్తా వద్దకు పోయి, “అవసరంగా కావాలి, అయిదువేల వరహాలు చేబదులియ్యి,” అని అడిగాడు.

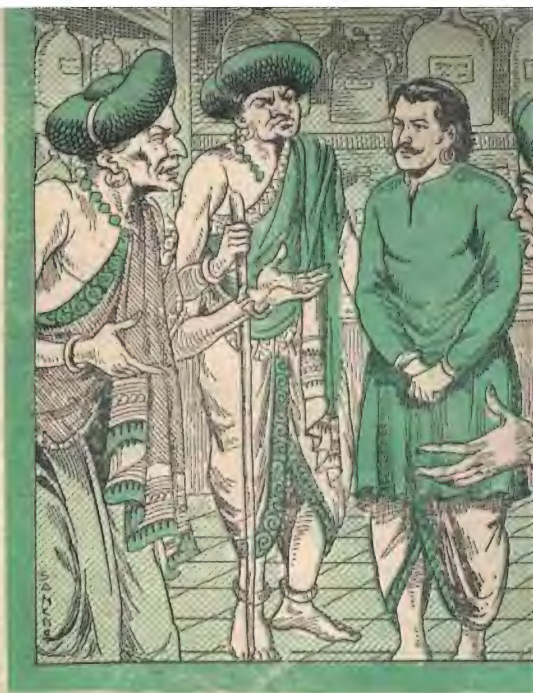

నీవద్దకు వంపుతాం. కాస్త పేరు వ్రతిష్టలు వచ్చాక నీకెవరి సహాయమూ అవసరం ఉండదు!" అని తియ్యగా మాటలు చెప్పారు. వాళ్ళే చాటుగా, "ఈ కొత్త వైద్యుడికి ఏమీ రాదు. వున్న వూళ్ళో తన ఎత్తు పార దని ఈ కొత్త ఊరు వచ్చాడు. వీడి చేతిలో పద్ద రోగి బతికి బయటపడ్డదాకా నమ్మకం లేదు!" అంటూ ప్రచారం చేశారు.

తమ రోగులలో చావటానికి నిద్రంగా వున్నవారిని వాళ్లు వర్తకుడి కొడుకుకు వప్పగించారు.

అన్ని రోగాలకూ మందు లుండవు. ఆ రోగులు ఈ కొత్త వైద్యుడి చేతిమీదుగా చనిపోయారు. ఈ విధంగా ముగ్గురు సలుగురు చనిపోయాక, ఆ వైద్యులే వర్తకుడి కొడుకు దగ్గరికి వచ్చి, "నీ చేతిలో పోయిన రోగులు పలుకుబడి గలవాళ్ళు. పెద్ద మంత్రిగారు నిన్ను విచారణ చేసి శిక్షించటానికి ఆలోచిస్తున్నట్టు తెలిసింది. జాగ్రత్త!" అని హెచ్చరించారు.

వర్తకుడి పెద్దకొడుకు బెదరిపోయాడు. అతనికి వైద్యమంటే భయమూ, అసహ్యమూ పుట్టింది. అతను ఆ రాత్రే తన భార్యతోనూ, పిల్లలతోనూ బయలుదేరి తండ్రిదగ్గరికి వెళ్ళిపోయాడు.

వర్తకుడి రెండవ కొడుకు సంగతికూడా అంతే అయింది. అతని తండ్రి వర్తకం పాడయిపోయిన కారణంగా, వాడికి ఎవరూ అప్పు ఇవ్వలేదు. వాడు వర్తకం కట్టిపెట్టి, దుకాణం పెట్టుకుని వ్యాపారం ప్రారంభించాడు. కాని అడికూడా ఎక్కిరాలేదు. వ్యాపారంలోకూడా దెబ్బతిని వాడు తండ్రి వద్దకు చేరుకున్నాడు.

చంద్రకాంతుణ్ణిగురించి మటుకు వారై లేదు. వాడు ఏనాడో ఖైదులో పడివుంటాడని, వాణ్ణి కొరతవేసి వుంటారని వాడి అన్నలు అనుకున్నారు. కాని వారి ఊహలు తప్పయాయి.

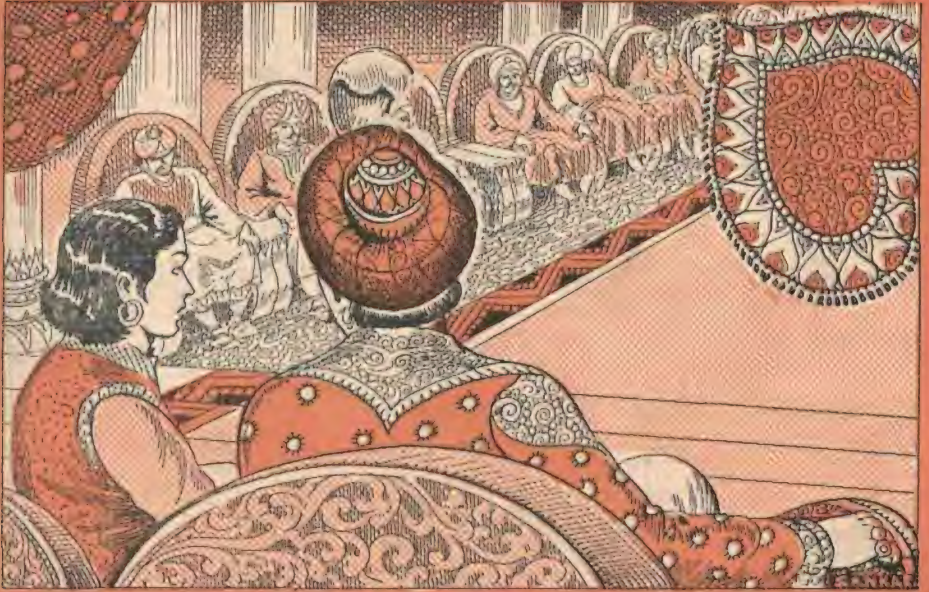
తన తండ్రి గుమాస్తాదగ్గర అయిదు వేల వరహాలూ తీసుకుని బయలుదేరిన చంద్రకాంతుడు కోద్దిరోజులు ప్రయాణం చేసి ఒక దేశం చేరాడు. అదొక చిన్న రాజ్యం. చంద్రకాంతుడు రాజుగారి దర్శనం చేసుకుని ఆయనకు తనవద్ద వున్న అయిదువేల వరహాలూ అర్పించుకున్నాడు. లోభి అని ప్రసిద్ధికెక్కిన ఆ రాజు వరహాల మూట చూడగానే పరమానందం చెంది, “ఎవరు మీరు? నావల్ల మీకు కావలసిన సహాయం ఏమిటి?” అని అడిగాడు.

“మహారాజా, నాకు మడులూ మాన్యాలూ వద్దు. నన్ను రోజూ మీ సభకు రానివ్వండి.

అక్కడ నాతో మీరు రోజూ రెండు నిమిషాలపాటు ఏకాంతం మాట్లాడాలి. అలా చేసినట్లయితే నేను మీకు ఇలాగే రోజూ అయిదువేల వరహాలు ఇచ్చుకుంటాను,” అని చంద్రకాంతుడు రాజుతో అన్నాడు.

రాజుకు ఆశ్చర్యంవేసింది, ఆశకూడా పుట్టింది. ఆయన కొలువులో చాలామంది వున్నారు. అందరూ డబ్బు పుచ్చుకునే వారేగాని, ఇచ్చేవారు ఒకరూ లేరు. ఈ యువకుణ్ణి కొలువులో చేర్చుకుని ఏకాంతం మాట్లాడటానికి రాజు సమ్మతించాడు.

మర్నాడు చంద్రకాంతుడు రాజసభకు వెళ్ళాడు. సభికులలో ఎవరెవరు యేపాటి

ధనవంతులో ఆరా తీశాడు. అరోజు రాజుతో ఏకాంతం మాట్లాడేటప్పుడు ఒక ధనికుడి కేసి పరీక్షగా చూడసాగాడు.

సభ ముగియగానే ఆ ధనికుడు చంద్ర కాంతుణ్ణి సమీపించి, "అయ్యా, రాజు గారు తమతో ఏదో రహస్యంగా మాట్లాడారు. అంతసేపూ మీరు నన్నే చూశారు. నాపై దయ ఉంచి ఆదేశం సెలవిస్తారా? మీరు ఇంకా ఉంచుకోను. నా శక్తికొద్దీ ఇచ్చుకుంటాను!" అన్నాడు.

"రాజుగారికి మీమీద చాలా గురుగా వుంది. కారణం ఏమిటో తెలియదు!" అన్నాడు చంద్రకాంతుడు.

ఈ మాట వినిగానే ధనికుడు బెదిరిపోయి, "రాజుగారికి నామీద వున్న కోపం పోగొట్టండి. నేను మీకు యెంత కావాలిస్తే అంత ఇస్తాను," అన్నాడు.

"పదివేల వరహాలివ్వండి. రాజుగారికి మీమీద అనుగ్రహం కలిగేటట్టుగా ఆయనకు మీ తరపున మంచి బహుమానం ఇస్తాను," అన్నాడు చంద్రకాంతుడు. ధనికుడు పదివేలు ఇచ్చుకున్నాడు. అందులో ఆయిదు వేలు తీసుకుపోయి చంద్రకాంతుడు రాజుగారికిచ్చాడు.

ఇదేవిధంగా చంద్రకాంతుడు రోజూ రాజుగారితో ఏకాంతం మాట్లాడటమూ,

మాట్లాడుతున్నంతసేపూ సభలో ఒకరికేసి చూడటమూ, వాడు బెదిరిపోవటమూ, చంద్రకాంతుడు డబ్బు కాజేసి అందులో అయిదువేలు రాజు కివ్వటమూ జరుగుతూ వచ్చింది. వారూ వీరూ అని విచక్షణ లేకుండా, మంత్రుల దగ్గరనుంచీ అందరూ ఎప్పుడో ఒకప్పుడు చంద్రకాంతుడికి లంచా లిచ్చుకున్నవారే.

వాడు తనకు రోజూ ఇచ్చే డబ్బుతో రాజే ఎంతో ధనవంతుడయ్యాడు. ఆయనకు వాడి మీద అమితమైన గురి ఏర్పడింది. అందు చేత రాజ్యమంతటా వాడి పలుకుబడి హెచ్చింది. దానికి తగ్గట్టుగా వాడు, వారి దగ్గిరా వీరి దగ్గిరా లంచాలు గుంజి అపారమైన ధనం సంపాదించాడు.

ఇక్కడ ముసలి వర్తకుడూ, ఆయన పెద్ద కొడుకులూ, వారి భార్యలూ, పిల్లలూ చాలా దీనస్థితికి వచ్చారు. వారికి సరిగా తిండికూడా లేక వస్తులుంటున్నారు. ఇటు

వంటి పరిస్థితిలో ఒకనాడు వన్నెండు మేనాలూ, వందలకొద్దీ కావళ్లూ వారి ఇంటి ముందు ఆగాయి. రాజభటులు లోపలికి వచ్చి, “ఫలానివారు తమరేనా?” అని వర్తకుణ్ణి అడిగారు. ఆయన అవునన్న మీదట కావళ్ళలో తెచ్చిన నగలూ, బట్టలూ, ధనమూ, సంభారాలూ లోపలికి చేర్చి, “తమ మూడవ కుమారుడుగారు తమకొసం ఇవన్నీ పంపారు. తమరు ఎప్పుడు బయలుదేరితే అప్పుడు మేనాలు సిద్ధంగా ఉన్నాయి” అన్నారు రాజభటులు.

వర్తకుడికి, ఆయన పెద్ద కొడుకులకూ అమితమైన ఆనందం కలిగింది. దొంగ అవుతానన్నవాడే ఇంత ప్రయోజకుడైనందుకు వారు ఆశ్చర్యపోయారు. వాడు తమకొసం పంపిన బట్టలూ, నగలూ ధరించి వారు ఆ సాయంకాలమే మేనాలలో ఎక్కి, సంతోషంగా చంద్రకాంతుడి దగ్గరికి బయలుదేరి వెళ్ళిపోయారు.

మిత్రభేదం

దమనకుడు :

వినవయ్య - మిత్రమా - వివరంబుగాను
మును దంతిలుని కథ - మనసుంచి వినుము.
పర్వమాసమ్మను - పట్టణమొక్కటి
వర్దిల్లు, నందున - వర్తకుం డుండె
దంతిలుం డనువాడు - ధనికు డాతండు
ఎంతయు పురజన-హితమును సేయు
సంతోషముగ రాజ-సన్మానమందు
వింతగా ప్రజలకు - విభునకుగూడ
సచ్చినవాడయి - నడచు నా సెట్టి
ఎచ్చట నిట్టి క-థే వినుటరుదు.
పెండ్లిసేసెను సెట్టి - బిడ్డకు; ఊరి
ఇండ్లలో పొయి రా-జనివ్వనీలేదు.
ఊరందఱిని పిల్చి - ఉచిత సత్కార
మారసి చేసె మ-ర్యాదస్తు డతను.
రాజును బిల్చి స-ర్వము కాన్కరిచ్చె;
రాజింటి మనిషి గో-రంభకు డంత
వచ్చి కూర్చుండె స-భావేది ముందు

చెచ్చెట సెట్టి త్రో-సెను వాని బైట.
అందుతో ఉగ్రుడై-నాడు సేవకుడు
కుందుచు సెట్టిని - కూల్చంగ దలచె.
దొర నిద్రమేల్కొను - తరుణమ్మునందు
సరి కనపూడ్చుచు - స్వప్నమన్నట్లు
“అయ్యో దంతిలుడు మ-హారాణి జేరె
అయ్యయో ఇది న్యాయ-మా” అని గొణిగె.
విన్నదే తడవుగా - విభుడు మేల్కొంచి
అన్నా పదేమిరా - అని అదలించె.
'దొర! నిద్రలేక యే-దో తూగువచ్చె,
అరనిద్రలో నేమి - అంటినో యెఱుగ'
అనె, కాని రాజుకు - అనుమానమయ్యె
తనకు ద్రోహము సేసె - దంతిలుండనుచు.
కోటలో కాలుంచ-కూడదన్నాడు
వీటికో తెలియక - వీడ్చె దంతిలుడు.
వాకిటి కావలి-వారు పొమ్మన్న
లేకి గోరంభుడు - లీలగా నవ్వె.
అది కాంచి వీని కా-ర్యమె ఇది యంచు

విద్వాన్ విశ్వం

ఒడిగి వానిని బిల్చి - ఒక యినా మిచ్చి
 గౌరవమ్ముగ పంప-గా వాడు మురిసె
 ఆ రాజు మేల్కొను-నప్పుడే గొణగె.
 'ఆచారమే లేదు - అయ్యో రాజునకు
 లేచినదే తిను - లేకి వస్తువుల'
 అన్ రాజు లేచి ఏ-మంటి వన్నాడు.
 'కను మూతవడె విదె - కలవరిం' పనియె.
 మామూలు వీనికి - మగతలో మాటలు—
 ఏమాత్ర మివి నిజ-మే కావటంచు;
 దొర నిశ్చయించి తొం-దర భటు బంపి
 మరల సెట్టని బిల్చి - మన్నన చేసె.

* * *
 కావున సంజీవ-కా చెప్పుచుంటి

నా వాడు దొర యని - నన్నీడకయ్య!
 సంజీవకుడు :
 నిజమోయి దమనకా ! - నిజము నీ మాట
 కుజనుడనా? నిన్ను - గోల్పోవ నెప్పుడు.
 అంతట వారిద్ద - రరిగిరి, మట్టి
 చెంతకు, దొర ముందు - చేతులు మోడ్చి
 నవినయమ్ముగ మ్రొక్కె - సంజీవకుండు
 చెవిలోన నితడని - చెప్పెను మంత్రి.
 మృగరాజు చేయెత్తి - మేలిమి గిత్త
 సొగసు మూపురమును - సోగగా దువ్వి,
 సేమమా మిత్రమా - సేమమా నీకు
 ఈ మాడ్కి నెంటిగా - ఏల పచ్చితివి?
 అని అదరమ్మున - నడుగుచుండంగ

విని గిత్త ఆనంద-మును చెంది నిలిచె.
అంత సంజీవక - మా సింహమునకు
వంతయౌ తన కథ - సొంతమ్ము చెప్పె.

పింగళకుడు :

భయమేమి లేదు నా - పాలనలోన
భయదూరుడై నీవు - బ్రదుకగావచ్చు.
ఒకటి మాత్రము బుద్ధి నుంచి వర్తించు
ఒకసారి నన్ వీడి - ఒంటరి గాకు.
దారుణ మియ్యది - ఘోర కాననము
క్రూరజంతువు లిట - క్రుమ్ములుచుండు-
బలవంతు లైనట్టి - బహుళ మృగాలె
తలకు, నీవంటి సా-ధుల మాట యేమి ?
అని చెప్పి మృగముల - నందఱ బిలిచి

చని యమునానది - చల్లని జలము
కడుపార గ్రోలి పిం-గళకుండు చనియె
తడబాటు మఱచి ఆ - అడవి లోపలకు.
అచ్చట గిత్తకు - అత్యాప్తు డగుచు
ముచ్చటలాడుచు - మురిసె నా రాజు.
కతలు కారణములు - జత గూరుచుండి
సతతమ్ము సద్గోష్ఠి - జరుపుచు నుండె.
కరటక దమనకుల్ - కాంతార రాజ్య
భరమెల్ల మోసిరి - పాలకు నాజ్ఞ.
సకల శాస్త్రమ్ముల - సార మెఱింగి
చకచక నా గిత్త - సార్వభౌమునకు
నీతులు నేర్చె కొ-న్నె నాళ్లలోన
ఘాతుకత్వము పోయె-గద సింహమునకు.

దిన దినమ్మును సింహ-మునకు నెద్దునకు
ఎనలేని సావాస - మెంతయో బలిసె—
వారిద్దరై చేరి - వద్దిక నుండ

దూరమ్ముగానె జం-తువులు నిల్చుండు.
కరటక దమనకుల్ - కానివారైరి
దొర వేట వెడలుట - కఱవయిపోయె.
కడుపు మండుచు నుండె-గద జంతువులకు
కడుపు నింపని రాజు - నడపేనుగయ్యె.
పొట్ట పూడ్చని దొర - పొలివుత్తు రెపుడు
చెట్ట సేవకులు వీ - డెట్టి రాజనుచు.
కరటక దమనకుల్ - దొర దూరమైన
బిరబిర ఒక చోట - భీతితో చేరి
కఱవయ్యె తిండికి - కర్తవ్య మేమి
ఎఱుగక యిట్లు యో-చింపదొడంగె;

దమనకుడు :

మన మాట మతిచెను - మన మృగరాజు
వినుచుండె సంజీవ-కుని మాట లెపుడు.
తన వేట సంగతి - తలపెట్టడయ్యె;
మనుచుండె ఆ స్థాన-మున మృగరాజు.

ఏమి సేయుద మిప్పు - డెట్లు సేయుదము
ఈ మాడ్కి గూర్చుండ - నేమి లాభమ్ము.

కరటకుడు :

దొర విన్న విసకున్న - సరియె నీకేమి
సరిగా దటంచు నా - దొరకు చెప్పించు
దొర దారి దప్పిన - దూషింతు జనులు
సరియైన మంత్రి అ-చ్చట లేడటంచు.
ఆ యెద్దు గొని వచ్చి - యటు చేతులార
నీ యడివికి చిచ్చు - నీవె పెట్టితివి.

దమనకుడు :

బెనోయి మిత్రమా - బెను నీ మాట
నేనె దోషిని రాజు - నేమన రాదు.
చేజెతులార నే - చేసుకున్నాను
వాజమ్మనై యిట్లు - పగచు చున్నాను.
ఎవరి తప్పన వారు - రవరవ పడుట
అవును సామాన్యమే - ఆ కథ వినవె?

కరటకుడు :

అది యేమి కథ మిత్ర-మా అది యేమి ?
కొదువ బెట్టక చెప్పు - ముదమార విందు.

తాతయ్య - దీపావళి

దీపావళి రోజున మనమడూ, మనమరాలూ ఎంత పిలిచినా, తాతయ్య పడకకుర్చీలోంచి కదల లేదు. “మీరు బసాకాయలు కాలుస్తూంటే, నేను చూసేదేమిటి? నాకు కదిలే ఓపిక లేదు, పొండి!” అన్నాడు తాతయ్య. “నీకు కదిలే ఓపికకూడా లేదా? నీచేత పరిగెత్తిస్తావుండు!” అంటూ, మనమడూ, మనమరాలూ కలిసి, తాతయ్య పడుకున్న కుర్చీకింద బసాకాయ కాల్చి పడవేశారు. కదిలే ఓపికకూడా లేదన్న తాతయ్య, బసాకాయ మోత వింటూనే, కుర్చీలోంచి లేచి, దొడుతీశాడు. మనమడూ మనమరాలూ పొట్ట చెక్కలయ్యేలా నవ్వారు.

ఉత్తర ధృవం : దీపోత్సవం

దీపావళి ఎలా పుట్టింది? మనం ఆ ఉత్సవం ఎందుకుగాను చేసుకుంటున్నాం? దీపావళికి ముందు రోజు సరకచతుర్దశి. ఆ రోజు శ్రీ కృష్ణుడు సరకాసురుడనే లోక కంటకుణ్ణు చంపాడన్న కథ మనం ఎరిగినదే. లోక కంటకుడు మరణించాడు గనక దీపోత్సవం చేసుకుంటున్నామని కొందరి అభిప్రాయం. వామనమూర్తి బలిచక్రవర్తిని పాతాళలో కానికి పంపినది దీపావళినాడే అని కొందరి ఉద్దేశం. శ్రీరాముడు రావణ సంహారానంతరం పట్టాభిషేకం చేసుకున్నదికూడా దీపావళినాడేనని కొందరి ఉద్దేశం. అయితే దీపావళికి ఇంకొక కారణంకూడా ఉన్నట్టు కనబడుతుంది.

మన పూర్వీకులు అనేక వేల ఏళ్ల క్రితం ఉత్తర ధృవప్రాంతంలో ఉండే వారనటానికి వేదాలలో ఆధారాలున్నాయి. అదే స్వర్గధామంకూడా అయివుండవచ్చు. ఎందుచేతనంటే దేవలోకంలో ఒక రోజు మానవలోకానికి ఒక ఏడాది అని వేదాలలో చెప్పి

వున్నది. ఉత్తర ధృవప్రాంతాన ఏడాదిలో ఒకవగలూ, ఒక రాత్రి మాత్రమే నని మనం భూగోళశాస్త్రంలో చదువుకున్నాం. ధృవప్రాంతపు పగళ్లను దీర్ఘ దివసాలని, రాత్రులను దీర్ఘ రాత్రులని అంటారు.

ఇవి ఎలా ఏర్పడతాయో జ్ఞాపకం చేసుకుందాం. ఏడాదికి రెండు రోజులు మాత్రమే—మార్చి, 22-న, సెప్టెంబరు 22-న—సూర్యుడు భూమధ్య రేఖకు ఎగువగా ఉంటాడు; ఉత్తరాయణం ఆరు మాసాలూ భూమధ్య రేఖకు ఉత్తరంగా, 1600 మైళ్ళు పోతాడు; అలాగే దక్షిణాయనంలో సూర్యుడు భూమధ్య రేఖకు 1600 మైళ్ళు దక్షిణంగా పోతాడు. సెప్టెంబరు 22 దాటగానే ఉత్తర ధృవాన సాయం సంధ్య ప్రారంభమై కొద్ది రోజులలోనే దీర్ఘరాత్రి ఆరంభమవుతుంది.

ఆ ప్రాంతంలో మన పూర్వీకులు నివసిస్తూ ఉండినప్పుడు వారికి ఈ

రాత్రి భయంకరమైనదిగా ఉండేది. ఆ దీర్ఘ రాత్రిలో వారు ఏ పని చేయలేక పోయేవారు. పుణ్యాత్ముడైనవాడు చావటానికికూడా పనికిరాని రాత్రి అది! ఆ రాత్రి ప్రారంభంకాగానే అక్కడి వారు దీపాలు వెలిగించేవారు. దీపాలు లేకుండా పితృదేవతలు కూడా దారి తెలుసుకోలేరు!

ఈ కాలంలో ఉత్తర ధృవ ప్రాంతంలో నివసించే మనుష్యుల సంఖ్య చాలా తక్కువ. అయినప్పటికీ నాగరక ప్రపంచం అక్కడ ప్రారంభమైన ఆచారాన్ని ఇప్పటికీ పాటిస్తూ వుండటం చిత్రమైన విషయం. భారతీయులు దాదాపు అందరూ దీపాత్సవం చేస్తారు. కొంతమంది కార్తీక మాంసం పొడుగునా రాత్రివేళ కార్తీక దీపాలు వెలిగించి, దూరం నుంచి కార్తీకదీపం నయితం ప్రయాణీకులకు కనిపించేటట్లు ఎత్తుగా పెడతారు!

జపానులోకూడా ఏడాదికొకసారి దీపాత్సవం జరుగుతుంది. ఆ రాత్రి అందరూ లాంతర్లు తీసుకుని శృణా

నాలకు వెళ్లి, చనిపోయినవారి సమాధులవద్ద పూజలుచేస్తారు. లాంతర్లు దేనికంటే పితృదేవతలకు చీకటిలో దారి తెలియటానికి!

దీపాలు వెలిగించే ఆచారం ధృవ ప్రాంతంలో ప్రారంభమయినప్పటికీ దీపావళినాడు టపాసులు కల్చటం వగైరా సంబరాలన్నీ తరవాత ఏర్పడినవే. మనకు టపాకాయలు చీనానుంచి వచ్చివుండవచ్చు.

దీపావళి ఉత్సవాలను కొందరు విక్రమాదిత్యుడితో ముడిపెడతారు. రెండువేల ఏళ్లక్రితం ఈయన ఉత్తర భారతాన్ని పరిపాలించి అనేక కథలకు నాయకుడుగా జానపద సాహిత్యంలో ఇప్పటికీ నిలిచివున్నవాడు. కొందరు భారతీయులకు దీపావళి ఉగాదిపండగ.

ఏమైనప్పటికీ దీపావళి భారతీయుల గొప్ప పండగలలో ఒకటి. అది ప్రజలలో ఉత్సాహ చైతన్యాలను రేకెత్తించటమేగాక మనదేశంలో వుండే అన్ని ప్రాంతాలవారినీ సోదరులనుగా, ఒకే కుటుంబంగా, చేరుగల పండగ.

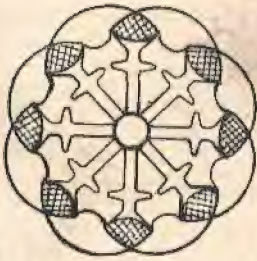

రేజరు బ్లేడుతో బొమ్మలు

ఈ దిగువ బొమ్మలు “చందమామ” పాఠకులు ఒకరు సంపాదించి, వీటిని ఆయన రేజరు బ్లేడు సహాయంతో అందంగా తయారు చేశారు. ఇలాటివి తయారుచేయటానికి ఎంతో నైపుణ్యమూ, ఓపికా అవసరం.

గంగరేగి పల్లమ్మి

ఒక రాజు ఒకనాడు వీధివెంట పోతూ ఒక గంగరేగి పల్లమ్మిని చూశాడు. ఆ మనిషి గొప్ప అందగత్తె. ఆమె అందానికి ముగ్ధుడై రాజు ఆమెను పెళ్ళాడి తనకు రాణిగా చేసుకున్నాడు.

కొద్ది సంవత్సరాలు గడిచాక, ఒకనాడు రాజుగారు గంగరేగి పళ్ళు తింటూండగా చూసి రాణిగారు, “స్వామీ, మీరు తినేవి ఏమి పళ్ళు?” అని అడిగింది.

“అంతలోనే మరిచావా? ఈ గంగరేగి పళ్ళేకదా మీ కుటుంబానికి ఒకప్పుడు ఆధారం?” అని రాజు కోపంగా అడిగాడు.

రాణిగారి మతిమరుపు చూసి రాజుగారికి ఆగ్రహం వచ్చిందని మంత్రి గ్రహించాడు. “మహారాజా, స్త్రీలు హెదాబాద్ బాటు సులువుగా మారిపోతారు. ఆమెకు మహారాణి హెదా ఇచ్చినది తమరేగద! కనుక శాంతించండి!” అన్నాడు మంత్రి.

వింత మామిడిపళ్ళు

ఒక ధనికుడి కుమార్తెకు వివాహం జరిగింది. అనేక వేలమంది భోజనాలకు బారులుతీరి కూర్చున్నారు. అనేక పిండి పంటలతోబాటు మేలు రకం రసాలు కూడా తెచ్చి విస్తళ్ళలో వడ్డించారు. ఎందుకంటే అది మామిడిపళ్ళ తరుణం.

విందులో ఇద్దరు పెద్ద మనుషులు పక్కపక్కనే కూచున్నారు. అందులో ఒకడు మామిడి పండు తింటూండగా తెంక ఎగిరి పక్కవాడి విస్తట్లోపడింది. అతను యాగీపెట్టి, అల్లరి చేసి రసాభాసు చేస్తాడేమోనని మొదటివాడు భయపడ్డాడు గాని, అదృష్టవశాత్తూ రెండోవాడు సందట్లో ఈ విషయం గమనించనేలేదు.

కొంత సేపయ్యాక రెండోవాడు కూడా తన మామిడి పండు తినేసి తన విస్తట్లో రెండు తెంకలుండటం చూశాడు. ఆయన పక్కవాడితో, "ఈ వింత చూశారా? నా మామిడి పండులో రెండు తెంక లున్నాయి!" అన్నాడు.

"అసలవి వింత మామిడి పళ్ళులేండి! నేను తిన్న మామిడి పండులో అసలు తెంకే లేదు. దానికే మంటారు?" అన్నాడు రెండోవాడు.

"అవును సుమండి!" అన్నాడు మొదటివాడు ఆశ్చర్యపోతూ.

ఫోటోవ్యాఖ్యల పోటీ :: బహుమానం రు. 10 లు

1957 జనవరి సంచికలో ప్రకటించబడే ఫోటోలకు నమూనాలు

- ★ పై ఫోటోలకు సరిబస వ్యాఖ్యలు ఒక్క మాటలోగానీ, చిన్న వాక్యంలోగానీ కావాలి. (రెండు వ్యాఖ్యలకూ సంబంధం వుండాలి.)
- ★ నవంబరు 10-వ తేదీలోగా వ్యాఖ్యలు మాకు చేరాలి. తరువాత చేరే వ్యాఖ్యలు ఎంత మాత్రమూ పరిశీలించబడవు.
- ★ మాకు చేరిన వ్యాఖ్యలలో అత్యుత్తమంగా వున్న సెట్టుకు (రెండు వ్యాఖ్యలకు కలిపి) రు. 10/-లు బహుమానం.
- ★ వ్యాఖ్యలు రెండూ పోస్టుకార్డుపైన వ్రాసి, ఈ అడ్రసుకు పంపాలి:-చండమామ ఫోటో వ్యాఖ్యల పోటీ, మద్రాసు-26

నవంబరు నెల ఫోటీ ఫలితాలు

మొదటి ఫోటో : సంతోషానికి సాకూ లేదు...

రెండవ ఫోటో : అలోచనకు అంతూ లేదు !

పంపినవారు : బూరాడ చంద్రకళావతి. C/o శ్రీ బి. సత్యనారాయణమూర్తి, మల్లికార్జునపేట, - విజయవాడ.

బహుమతిమొత్తం రు. 10/- ఈ నెలాఖరులోగా పంపబడుతుంది.

చేపలు

చేపలను చూడని వాళ్లు ఎవరూ ఉండరు. చాలా మంది వాటిని తింటారు. కొందరు రంగు రంగుల చేపలను నీటితొట్లలో పెట్టి పెంచుతారు. చేపలు నీటిలో తప్ప బతకలేవని మనకు తెలుసు. అనేక జంతువులు నీటిలో పడి ఊపిరాడక చచ్చి పోతాయి. చేపలు గాలిలో ఊపిరాడక చచ్చి పోతాయి.

కాని నీటిలోనే వుట్టి పెరిగే అనేక జంతువులు చేపలు కావు. అవి వెన్నెముక లేని జంతువులు. చేపలు వెన్నెముక గలవి.

చేపలలో కూడా అనేక రకాలున్నాయి. వాటిలో కొన్నిటికి ప్రత్యేక లక్షణాలు కూడా ఉన్నాయి. వాటిని గురించి తెలుసు కుందాం. కొమ్ముపొర్ర (లేక, బొంతచేప) అనే దానికి మూతి కత్తిలాగా పొడుచుకు వస్తుంది. ఎగిరేచేప ఒకటి ఉన్నది. అది నీటి మీది నుంచి గాలిలోకి లేచి అనేక వందల అడుగుల దూరం గాలిలో ఎగురుతుంది. మరొక రకం చేప నీటిలో నుంచి ఒడ్డుకు వచ్చి తోకను మాత్రం నీటిలో ఉంచుతుంది; అది నీటి నుంచి ఊపిరి పీల్చుటానికి తోక ఉపయోగ పడుతుంది.

ముళ్లచేపకు ముళ్లపందిలాగా ఒంటి నిండా ముళ్లుంటాయి. అపాయం కలిగి నవ్వుడా ముళ్లు నిక్క బొడుచు కుంటాయి. మరొక చేపకు తోకలో ముల్లున్నది, దీనితో ఇది శత్రువును పొడుస్తుంది. కొన్ని చేపలకు ఎముకలాటి కవచం ఉంటుంది. కాని ఎక్కువ చేపలకు అయుధాలుండవు. వాటిని ఇతర జంతువులు సులువుగా తినేస్తాయి. దాక్కొపటమూ, వేగంగా ఈదుకు పోవటమూ తప్ప వాటికి వేరే అత్యురక్షణోపాయం లేదు. ఒక రకం చేప నీటి అడుగుకు వెళ్లి ఊసరవెల్లిలాగా రంగుమారి అత్యురక్షణ చేసు కుంటుంది. పెద్ద అయోక అత్యురక్షణ చేసుకోగల చేపలు కూడా చిన్న తనంలో ఇతర జంతువులకు ఎర అయిపోతాయి. కనకనే తల్లి చేపలు లక్షల కొద్దీ గుడ్లు పెట్టినా, అవన్నీ చేపలు కాలేవు.

చేపలలో కూడా మాంసాహారులూ, శాకాహారులూ ఉన్నాయి. శాకాహారులైన చేపలు నీటి మొక్కలను తిని బతుకుతాయి. చేపల కుండే ముక్కులు గాలి పీల్చుటానికి కాక

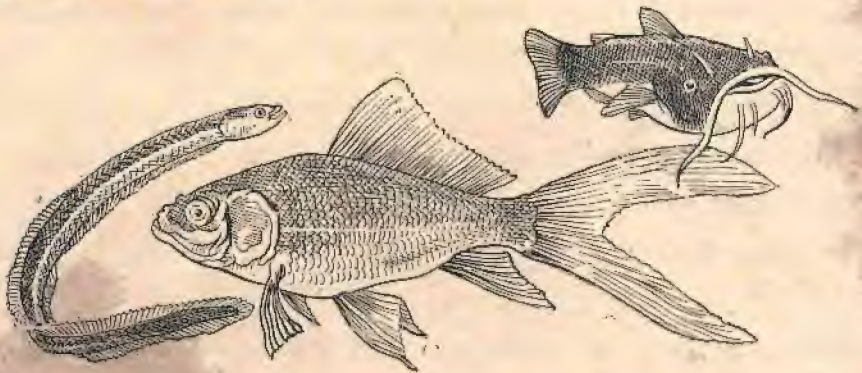
పోయినా, వానన చూడటానికి వనికి వస్తాయి. చేపలు తాము తినబోయే వస్తువును మూచూడటం మనం గమనించవచ్చు.

చేపల కన్నిటికీ కళ్లుంటాయి, కాని కనురెప్పలుండవు. వాటి కళ్లు ఎప్పుడూ తెరుచు కునే ఉంటాయి. సముద్రపు తోతుల్లో పట్టవగలే కటిక చీకటిగా ఉంటుంది. అటువంటి చోట నివసించే కొన్ని చేపలకు “దీపాలు” ఉంటాయి; వాటి వెలుతురులో ఆ చేపలు చూడ గలుగుతాయి. ఒక రకం చేపకు తలమీద కొమ్ములాటిది ఉంటుంది. ఆ కొమ్ము చివర వెలుతురుంటుంది. చాలా చేపలకు చెవులుంటాయి గాని అవి పైకి కనబడవు. చేప వినగలవో లేదో చెప్పలేం.

నీటిలో ఈడటం తప్ప చేపలు సంపరించటానికి మరొక మార్గం లేదు. అందుచేత వాటి శరీరాలు ఈతకు అనుకూలంగా ఉంటాయి. చేపతోక తెడ్డులాగా పనిచేస్తుంది, రెక్కలు “బాలెన్సు” కు అవసరం. చేపలకు గాలి తిత్తులుంటాయి. వీటిలోకి గాలి పిల్చి చేప పైకి లేస్తుంది, గాలిని వదిలేసి అడుగుకు దిగుతుంది.

కొన్ని చేపలు ఉప్పు నీటిలోనూ, మరికొన్ని మంచి నీటిలోనూ బతుకుతాయి. వాలగలు, జెల్లలు, బొచ్చెలు మొదలైనవి మంచి నీటిలో బతికేవి. తప్పటి పాములు కూడా చేపలేగాని, చూడటానికి పాముల్లాగా ఉంటాయి. ఇవి కొంతకాలం మంచి నీటిలోనూ, కొంతకాలం ఉప్పు నీటిలోనూ ఉంటాయి. ఇందు కోసం అవి నదుల నుంచి సముద్రానికి వెళ్లి అక్కడ గుడ్లు పెడతాయి; పిల్లలు పెద్దవై నదులకు తిరిగి వస్తాయి. చేప నూనెను మనం అనేక రకాల ఉపయోగిస్తాం.

మనం టొట్టలో పెంచే రంగు చేపలను మొట్టమొదటగా చీనావారు అభివృద్ధి చేశారు. తరవాత జపానువారు కూడా ఈపని చేశారు. ఈ నాడు వీటిలో చాలా రకాలున్నాయి. వీటిని ప్రపంచ మంతటా పెంచుతున్నారు.

ఇంద్రజాలము

ప్రొఫెసర్ పి. సి. స్కార్

ఇంద్రజాలికునికి ముందు ఓ గాజును తీసుకువచ్చి ఇవ్వాలి. అది గుండ్రంగా ఎక్కడా అతుకు లేనిదై ఉండాలి. తర్వాత ఇంద్రజాలికుని చేతులకు పొడుగాటి త్రాటినికాని, రిబ్బన్నుకాని కట్టాలి. మణికట్టుమీద దానిని ముడి వేసిన చోట సీలునుకూడా వేయవచ్చు. ఇహ ఆ గాజుని అతడి చేతికిచ్చి, అతడి చేతుల్ని పెద్ద జేబు రుమాలతో కాని, తువాలతోకాని కప్పివేయాలి. మరుక్షణంలో ఆ పైన కప్పిన తువాల తొలగించేసరికి ఆ గాజు అతడి చేతులకు కట్టివున్న రిబ్బను మధ్యకి వచ్చి ఉంటుంది. అతడి చేతులకు కట్టివున్న రిబ్బను ఎక్కడా కత్తిరించి ఉండదు. ఆ ముడులమీద వేసిన సిగ్గుకూడా చెక్కుచెదరకుండానే ఉంటాయి. గాజుకూడా ఎక్కడా అతుకుపెట్టి

నట్టుండదు—అయినా మరి ఆ గాజు రిబ్బను మధ్యకి వచ్చి ఎలా వ్రేలాడు తోంది? అదే సమస్య అందరికీ! మళ్ళీ తువాలు చేతులమీద కప్పి తీసివెయ్య గానే, ఆ గాజును తీసి ఇంద్రజాలికుడు అక్కడున్నవారికి ఇస్తాడు. ప్రక్కన ఉన్న చిత్రంలో ఇంద్రజాలికుని చేతులకు కట్టివున్న రిబ్బను మధ్యకు గాజు వచ్చివుండటం—ఒక సహచరుడు తువాలను పట్టుకుని ఉండటం చూపబడింది. ఈ కిటుకు చాలా సులభం.

ఒకే ఆక్రమి-ఒకే అధికల గాజులు రెండు కావాలి. ఒక గాజును ఇంద్రజాలికుడు ముందుగానే చేతికి తోడుక్కుని ఉంటాడు. అది అతని కోటు చేతుల లోపల ఉండటంవల్ల పైకి ఎవరికీ కన్పించదు. ప్రేక్షకుల్లోంచి ఒకరు తెచ్చియిచ్చిన గాజును—చేతు

అకు తువాలు కప్పగానే దాన్ని అతడు
కోటు జేబుల్లోనో, కోటు గుండీల అడు
గునో దాచేస్తాడు. తాను అధివరకు
తొడుక్కునివున్న గాజును చేతిమీదుగా
జార్చి, ఆ రిబ్బను మధ్యకి తెప్పిస్తాడు.
తాము యిచ్చిన గాజే ఆ రిబ్బను

మధ్యకి వచ్చిం
దని అందరూ
అనుకుంటారు.
మళ్ళీ తువాలు
కప్పగానే రిబ్బ
ను మధ్య న
వున్న గాజును
చేతిమీదుగా
కోటు చేయి
లోపలికి పొని
చ్చేసి, తాను
జేబులోనో ఎక్క
డో దాచిన గాజు
ని తీసి, గంభీ
రంగా అక్క
డున్న వారికిచ్చే
స్తాడు. ఈ కిటు
కు చేసేటప్పుడు
ఐండ్రజాలికుని
ప్రవర్తన, తీరు,

ఆ చేసే పద్ధతి నిర్దుష్టంగా ఉండాలి.
అప్పుడే దాన్ని చక్కగా చేసి
చూపటానికి వీలౌతుంది. ముందు
కొన్నిసార్లు అభ్యాసం చేసిచూసుకుని,
తర్వాత పదిమంది ఎదుటా చెయ్యటం
మంచిది.

వార్తలు-విశేషాలు

ద్వితీయ పంచవర్షప్రణాళిక కింద, ఆంధ్రరాష్ట్రంలో ప్రారంభించబడున్న పట్టణ నీటి సరఫరా మురుగు కాల్వల పథకాలకుగాను, దేశం మొత్తానికి కేటాయించబడిన 30 కోట్ల రూపాయలలో, 2 నూర కోట్లు ఆంధ్రరాష్ట్రానికి కేటాయించాలని ఆంధ్రప్రభుత్వం, కేంద్రప్రభుత్వాన్ని కోరింది. ఈ మొత్తం త్వరలో మంజూరు కాగలదని తెలుస్తున్నది.

* * * *

ముడి ఫిల్మ్ ఉత్పత్తికి, ఈటీలో ఫ్యాక్టరీ నెకదానిని నెలకొల్పవచ్చునని, తూర్పు జర్మనీ నుంచి వచ్చిన ప్రవీణులు కొందరు కేంద్రప్రభుత్వానికి నివేదిక సమర్పించారు. ఈ నివేదికను కేంద్రప్రభుత్వం పరిశీలిస్తున్నది. చాచాపు ఏడు కోట్ల రూపాయల ఖర్చుతో యీ ఫ్యాక్టరీని నిర్మించవచ్చు.

* * * *

ఆంధ్రరాష్ట్రంలో, ప్రస్తుతం అనుపత్రులు లేని రెవెన్యూ ఫిర్కా ప్రధాన కేంద్రాలన్నిటాలోను, అనుపత్రులను స్థాపించడానికి ఆంధ్రప్రభుత్వం నిశ్చయించింది. ఈ నిర్ణయంవల్ల 51 రెవెన్యూఫిర్కా కేంద్రాలలో వెంటనే అనుపత్రులు ప్రారంభించబడగలవు.

* * * *

ఇండియాలో, మొదటి పంచవర్షప్రణాళికలో, మొత్తం 400 సమాజాభివృద్ధి కేంద్రాలను నిర్వహించాలని నిశ్చయించబడింది. ఈ సంవత్సరం 64 జాతీయ వికాసకేంద్రాలను సమాజాభివృద్ధి కేంద్రాలుగా మార్చడంతో ఆ మొత్తం పూర్తి అయింది.

ఈయేడు గాంధీజీ జయంత్యుత్సవం దేశమంతటా అత్యంత వైభవోపేతంగా జరిగింది. లండన్‌లో, మహాత్మునితో సన్నిహిత పరిచయం గల ప్రముఖుల అభిప్రాయాలను వివరిస్తూ బి. బి. సి. కార్యక్రమం ద్వారా బ్రాడ్‌కాస్టు చేయబడింది.

* * * *

ఇదివరలో భూదానం, సంపత్తిదానం, క్రమదానం, జీవనదానం, గ్రామదానం అర్థించిన వినోబాభావే ఇప్పుడు 'మనుష్యదానం' చెయ్యవలసిందని అర్థిస్తున్నారు. అవిభక్త కుటుంబాలవారు ఒక్కొక్క వ్యక్తిని కేవలం సంఘసేవ చెయ్యటానికి వదలకుండా ఈ 'మనుష్యదానం'.

* * * *

ఉత్తరప్రదేశ్ మాజీపూర్‌లోని కాలేజి విద్యార్థి శ్రీ ఆక్షయకుమార్ సెంగ్‌కు (14 ఏళ్ళ వయస్సు) మూడవతరగతి ఆశోకచక్రాన్ని ఇండియా ప్రెసిడెంటు బహుకరించబోతున్నట్లు అసాధారణ గెజట్‌లో ప్రకటించబడింది. 1953 డిసెంబరు 21 న రైలు ప్రమాదాన్ని నివారించి సాహసం చూపినందుకు ఈ బహుమతి ఇవ్వబడుతున్నది.

* * * *

రెడ్ క్రాస్ రాజమండ్రిశాఖ అధ్యక్షుని శిశు ప్రదర్శన సభ జరిగింది. 68 మంది పిల్లలు— 2 సంవత్సరాలు లోపువారు— పాల్గొన్నారు. ఆరోగ్యవంతులు, పుష్టికరంగాను దృఢదృక్పథాలు గానూ ఉన్న నలుగురు బాలబాలికలకు బహుమతు లివ్వబడినై.

* * * *

దొంగకు విధించతగిన శిక్ష ఏమిటి? అనే ప్రశ్నకు సమాధానంగా శ్రీ ఆచార్య వినోబాభావే ఇలా అన్నారు: 'దొంగను జైలుకు పంపించకుండా, ఏదైనా అక్రమానికి పంపి, రెండేకరాల భూమి యిచ్చి, సాగు చేసికొమ్మని చెప్పడం మంచిది.'

* * * *

అంధప్రదేశ్ కాంగ్రెస్ లెజిస్లేచర్ పార్టీ నాయకత్వానికి ఉప ముఖ్యమంత్రి శ్రీ నీలం సంజీవరెడ్డిగారు ఏకగ్రీవంగా ఎన్నుకోబడ్డారు.

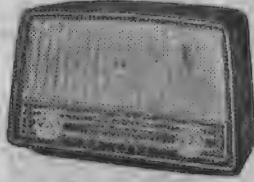
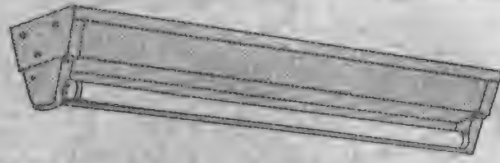

చిత్రకథ

దాసూ, వాసూలు ఒంట్లో బావో లేదని, స్కూలుకు సెలవు పెట్టి, నదికి స్నానానికి వెళ్ళారు. ఆ సమయంలో అక్కడ స్నానం చేస్తున్న ఒక ముసలి వాడు, నదిలో కొట్టుకు పోతూ, కేకలు పెట్టాడు. దాసూ, వాసూలు నదిలో దూకి ముసలి వాణ్ని రక్షించారు. అప్పుడు ఒక ఫోటోగ్రాఫరు అక్కడికి వచ్చి దాసూ, వాసూలను ఫోటో తీయబోయాడు. కాని, వాళ్ళు 'టైగర్'ను ఫోటో తీసుకోమని పక్కకు తప్పకున్నారు. కారణం: ఒంట్లో బావో లేదని బడి ఎగకొట్టి, నదికి స్నానానికి వెళ్ళినట్టు తెలిస్తే, మాష్టరు కొడతాడని వాళ్ళ భయం.

భారతదేశపు అభ్యున్నతిక సహాయము
చేస్తున్న 'ఫిలిప్స్' వారు మీకు సుఖ
ప్రదమైన దీపావళిని కరుణున్నారు.

ఫిలిప్స్ ఎలెక్ట్రికల్ కంపెనీ (ఇండియా) ప్రైవేట్ లిమిటెడ్,

35/4, మోంటురోడ్డు, మదరాసు - 2

PH-3-SA

తంతి : " పెయింట్స్ వేర్ "

తపాలుపెట్టె సం. 546

కె. కె. సబాపతి & కో.,

పెయింట్ల వర్తకులు,

318, రాసప్ప శెట్టి వీధి, మద్రాసు-3

అర్చిస్తు బ్రష్లు, అర్చిస్తుల పరికరాలు, డ్రైకలర్సుల దిగుమతిదారులు

అన్ని తక్కువల చాబ్బామైన పెయింట్లు, ఎనామెల్లు,
వార్నిషులు, బ్రష్లు, డ్రై కలర్సు. అవిశ నూనె,
డి.స్టెంపర్లు, ఫి.లైలు వగైరాల ప్లాకిస్టులు

అస్కాలెట్ సింటెటిక్ ఎనామిల్స్ కి ప్రధాన ప్లాకిస్టులు

దీలర్లకు, పి. డబ్ల్యు. డి. కంట్రాక్టర్లకు, స్టూడియోలకు, బస్,
లాఠీల బాడీ నిర్మాతలకు, మొదలగువారికి సప్లయదారులు

అర్థర్లు పంపించ కోరుతున్నాము

సువాసనమోరకు
సుప్రసిద్ధమైన

దసరా దర్బార్

పుష్పరంజన్

అగరవత్తులు

దసరా దర్బార్

DAGARA DARBAR

(REGISTERED)

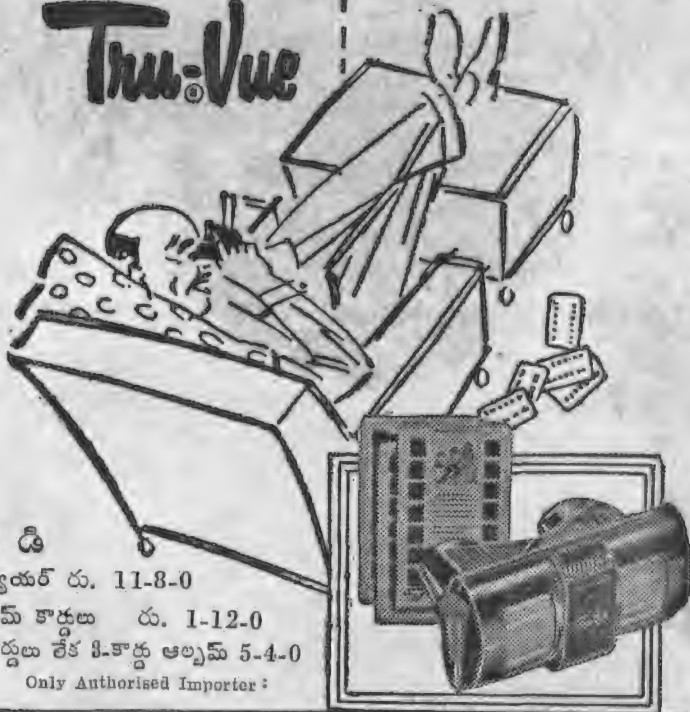
THE MODERN INDIA TRADING CO. - CALCUTTA

PUSHPARANJAN AGARBATHY

మోడర్ ఇండియా ట్రేడింగ్ కంపెనీ. బెంగళూరు. 2.

Thu-Vue

ఒక్కొక్క ఫలిం తార్దకు, ప్రైటియన్
గల 7 పెద్ద బొమ్మలు.

Only Authorised Importer :

CENTRAL CAMERA COMPANY PRIVATE LTD.
195, HORNBY ROAD, ... BOMBAY I

195, హరన్నీ రోడ్ - - - - - బొంబాయి - 1.

R. P. O.

ఫాన్ టెన్ కలములకు,
సిరాలకు
జగత్ప్రసిద్ధి పొందిన
పేరు

పైలట్

మరల అప్పుడు
భారతదేశమంతా
ప్రతి బొట
అనియమమైనది

వాణ్యమువలన
పూచి

MANUFACTURED BY
THE PILOT PEN CO. (INDIA) LTD.
CATHOLIC CENTRE, MADRAS-1.

మధుర పరిమళముతో మైన

రిజిస్టర్డ్

'లోమా'

- ★ ఈ రులను నల్లబరచును.
- ★ మెడనును చల్లబరచును.
- ★ 'లోమా' నే ఎల్లప్పుడు కొనండి.

సోల్ ఏజెంట్లు : ఎం. ఎం. ఖంబట్ వాలా

రా య పూర్ : అ హ మ దా బా దు

లిలీస్
నోన్టా
బిస్కెట్లు

సాటిలేని వాటి రుచికి,
నాణ్యతకూ బిడ్డలు ఎంతో
ఇష్టపడతారు.

LILY BISCUIT CO. PRIVATE LTD., CALCUTTA-4

మా అభిమాను లందరకు
ఈ దివ్య దీపావళి

సమస్త సౌఖ్యములను సమకూర్చుగాక

ప్రసాద్ ప్రొసెస్ (ప్రయివేట్) లి.

“చందమామ బిల్డింగ్స్” :: మద్రాసు - 26.

మల్టీకలర్ ఫోటో ఆఫ్ సెట్ ప్రింటింగ్,
ప్రొసెస్ బ్లాకులను ఆధునిక యంత్ర
పరికరములతో సత్వరముగ అందించగలము.

“ఎ” పిల్లు

చంటి బిడ్డలు తమకు తెలియకనే రాత్రిళ్లు మూత్రం విడుస్తారు. ఈ మందు సేవించటం వల్ల, మానసికంగాని శారీరకంగాని ఎట్టి చెరుపు లేకుండా, ప్రైవేట్ నివారణగును.
 మోతాదు:—రోజూ మూడుసార్లు, తదవక రెండేసి బిల్లం చొప్పున, మంచినీళ్లతో పుచ్చుకోవాలి.
 100 బిళ్లలు గల సీసా ఒకింటికి రు. 3-0-0

“డెన్ - టానిక్”

ఈ మందువల్ల బిడ్డకు సులువుగా, సుఖంగా పళ్లు మొలచును. బిడ్డకు మంచి నిద్రపట్టి, చక్కగా ఆకలివేసి, సుఖవిరచనమగును.
 మోతాదు:—రోజూ మూడుసార్లు, తదవక మూడేసి మాత్రం చొప్పున, మంచినీళ్లతో.
 150 మాత్రం సీసా ఒకింటికి రు. 1-8-0

హోమియో లెబోరేటరీ
178, స్టూ చార్మి రోడ్డు,
గిల్లాం, బొంబాయి - 4.

మమీ దుగ్ధన్నం

నెడర్లాండ్స్ లోని పచ్చికబయళ్లలో పెరిగిన

మేలురకమైన ఆవుల వ్యవృత్తమైన పాలతో చిన్నపిల్లల కొరకు ఇది తయారు చేయబడింది. ‘మమీ’లో ‘డి’ విటమిన్లు ఉన్నాయి.

పోర్ డిస్ట్రిబ్యూటర్ :

ఎమ్. ఏ. మల్లిక్ అండ్ కంపెనీ
91, మహమ్మద్ అలీ రోడ్, బొంబాయి-3.

ఆంధ్ర బ్యాంకు లిమిటెడ్

స్థాపితం: 1928.

హెడ్ క్వార్టర్స్: మచిలీపట్టణము

చెల్లింపబడిన మూలధనము రిజర్వులు కలసి మొత్తం రు. 48,56,840
అమలులో నున్న వ్యాపారమొత్తం రు. 11 కోట్లకు మించినది.

చైర్మన్—శ్రీ ఎన్. ఆర్. వై. శివరామ ప్రసాద్ బహదూర్ గారు, యం. ఎర్. ఎ.

డిప్యూటీ చైర్మన్—శ్రీ బిల్లా మాణిక్యాలరావుగారు, మచిలీపట్టణము.

మేనేజింగ్ డైరెక్టరు—శ్రీ తాడేపల్లి శ్రీరాములుగారు, మచిలీపట్టణము.

మద్రాసు బ్రాంచిలు—(1) 8. లింగిచెట్టి వీధి, మద్రాసు 1. (2) 87, త్యాగరాయ రోడ్డు, త్యాగరాయనగర్, మద్రాసు 17. (3) 77, కచ్చేరి రోడ్డు, మైలాపూరు, మద్రాసు 4. కర్నూలు అఫీసులు—(1) 1/8 మెయిన్ బజారు, పేట, (2) కానన సభాభవనము పే అఫీసు (కాననసభా సమావేశశాలమందు తెరచియుంచబడును.) ఆంధ్రరాష్ట్రమంతటా, బళ్లారిలోను హైదరాబాదు రాష్ట్రములో సికింద్రాబాదు, ఖమ్మంమెట్టు, వరంగల్లోను గ్రాంబీలు, నవీ అఫీసులు కంపు. అన్నిరకములు డిపాజిట్లు ఆకర్షణీయమైన వడ్డీరేట్లకు తీసుకొనబడును. అన్నిరకముల బ్యాంకింగు వ్యాపారములు చేయబడును. లండన్ ఏజెంట్లు—బార్క్లేస్ బ్యాంకు లిమిటెడ్, చీఫ్ ఫారిన్ బ్రాంచి, 168 ఫిన్చర్చి స్ట్రీట్, లండన్, ఇ. సె. 3.

వివరములు బ్యాంకు యొక్క ఏ }
అఫీసులోనైనను తెలుసుకొనవచ్చును. }

విలేజ్వరపు రామచంద్రమూర్తి,
ఎం.ఎ., సి.ఎ.ఐ.ఐ.సి., జనరల్ మేనేజరు.

మా కాతాదారులకు, అభిమానులకు
దీపావళి అభివందనములు!

వెలుగులు జిమ్ము ఈ దీపాలపండుగ

భారత ముద్రాపకులకు
మేము చేసేది సేవలను

మరింత కాంతివంతము చేయునుగాక !!

ది స్టాండర్డ్ ప్రింటింగ్ మెషినరీ కంపెనీ,

12/81, శంబుదాసు వీధి :: మదరాసు - 1.

నాణ్యమునకు పేరొందిన
ఆఫ్సెట్, లిథో, లెటర్ప్రెస్ మెషినులు
స్వయి చేయబడును

ఇతర అవసరాలు :

ది స్టాండర్డ్ టైప్ ఫౌండ్రీ
బొంబాయి - కలకత్తా - ఢిల్లీ

స ప ట్
లోషన్ & మలము

గత 50 సంవత్సరాలకు పైగా
—తామర, గజి, చిడుము వ్యాధులకు అమోఘ
మైనదని ప్రసిద్ధి గాంచినది.

సపట్ అండ్ కో., బొంబాయి-2

ఆంధ్రాకు ఏజంట్లు :

డి ట్రేడ్ ప్రమోటింగ్ కార్పొరేషన్

RPO

విజయవాడ - 2

కె. టి. డోంగ్రే & కంపెనీ,

(ప్రైవేట్) లిమిటెడ్,

బొంబాయి - 4

అంధ్రుల

చరిత్ర సంస్కృతి

ప్రతి అంధ్రుడు చదువ
దగిన సభ్యంధము. ఆంధ్ర
రాష్ట్ర సాధనకు మిక్కిలి
కోడ్చిదిన శ్రంధము.

పే. 500. వెలరు. 6 0 0

బాలసరస్వతి

పెక్టోరియల్ మీడియం డిక్షనరీ

(ఇంగ్లీషు-ఇంగ్లీషు-తెలుగు)

విద్యకు, విజ్ఞానానికి, వరీక్షలో విజ్ఞానానికి ఈ డిక్షనరీ ఉపయోగపడుతుంది.

1000 పేజీలు. హార్డ్ కవర్ లైండు

మీడియం ధర 9 0 0

కఠిన డిక్షనరీ ధర 4 8 0

గా న కళా బోధిని

అపూర్వ సంగీత శ్రంధము.
గొప్ప అనుభవజ్ఞులచే రచించ
బడినది. సంగీతము నేర్చుకొను
టకు, సాధనకు, వరీక్షలకు
విస్తరిత పెద్దలకు ఉపయుక్త
పడు శ్రంధరాజము.

పే. 1000. రు. 10 0 0

కమ ఆర్డరుకొపాటు
అర్హులగు
పంపగలరు.

వలయువారు : బాలసరస్వతి బుక్ డిపో, కర్నూలు.

ప్రాంచీ : నెం. 6, సుంకురామచెట్టి వీధి, మద్రాసు-1

ఈ గుర్తుతోవున్న స్టెయిన్లెస్ స్టీల్ పాత్రలు గ్యారంటీ కలవి
చెలుము, తుప్పవట్టవు. ఎల్లప్పుడు తెల్లగా మెరుస్తూ
వుండును తేముటకు చాల సులువైనవి.

'దీ పా వ లీ బ హు మ తు లు' గా ఇవ్వతగినవి

ఇండియన్ మెటల్ & మెటలర్జికల్ కార్పొరేషన్,

498, మెంట స్ట్రీట్

::

మద్రాసు-3

FOR NEON SIGNS

**SETHURAM
THIAGARAJAN
& CO.**

Post Box No. 1741,
Angappa Naicken St.
Madras-1. Phone: 4636

నాణ్యమునకు పేరుపొందిన

చాంపియన్
(రిజిష్టర్డ్)

కలమునే ఎల్లప్పుడు కొనండి.

ప్రతిచోట దొరకును.

వెల రు. 3-8-0 నుండి పైగా

గుజరాత్ ఇండస్ట్రిస్
ప్రైవేట్ లి., బొంబాయి-2

The Choice of all

సంపూర్ణ సువాసన కలిగిన

నీల

దర్బార్ పత్తి

NEEL

అన్ని తరగతి కాయలు ములతోను దిబ్బమొగింతును. మిక్కిల శ్రేష్ఠమైన సుగంధ వస్తువు

డి. కృష్ణమూర్తి
అగరబత్తి, తయారు చేయువారు
706 చిన్నపేట..... బెంగళూరు-2.....

‘మైసూర్ పేపర్ ప్లాక్స్టులు’

వి. వి. రావు అండ్ బ్రదర్స్.,

అన్ని రకముల కాగితముల వ్యాపారులు, ఉత్పత్తిదారుల ప్రతినిధులు

H. O. 6 ఎ, వారెన్ రోడ్, మైలాపూరు, మద్రాసు - 4

తండ్రి : VIOLETS

ఫోన్ : 71599

చిల్లర వ్యాపార వివరములకు :

నెం. 17, బుద్రియన్ వీధి, మద్రాసు - 1

దీపావళి శుభసమయాన చందమామ పాఠకులను
హృదయపూర్వకముగ అభినందిస్తున్నారు.

For:

**Printing Inks, Quality Paper,
German Litho Plates, Process
Zinc Sheets, Butterfly Gummed
Tape and Paper.**

*Individual Consideration is always
given to your own particular
requirements.*

INDENTING AGENTS

**PAPER, METAL CHEMICALS,
IRON & STEEL
PRINTER'S SUNDRIES**

Phone: 3519

Grams: "PRESUNDRY"

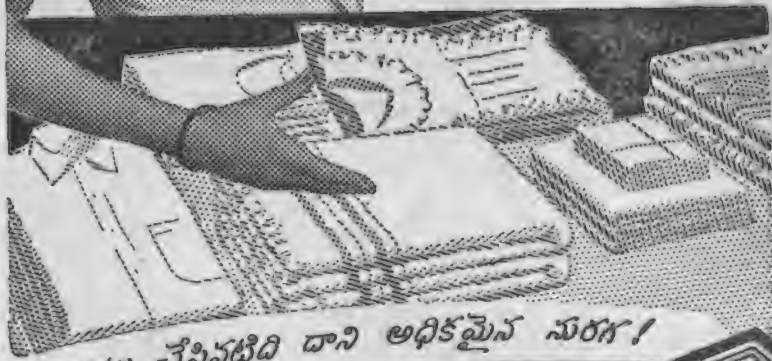
K. ORR & COMPANY
40, CHINNATHAMBI ST.,
MADRAS-1

చూడండి!

సన్లైట్

సగంబిళ్ల మాత్రమే

ఈ బట్టలన్నిటినీ ఉతికింది!

అట్లు చేసినట్టిది దాని అధికమైన సురగ!

సన్లైట్
సబ్బు

బట్టలను తెల్లగాను, జాంబీదంతయుగాను ఉతికును

S. 242-50 TL

నిరంతర సేవాదక్షులైన

డి బి. ఎన్. కె. ప్రెస్ (ప్రైవేట్) లి.

చందమామ బిల్డింగ్స్ :: మదరాసు - 26

మీ అందరకూ

ఈ పర్వ దినమున

స్వాగత మిస్తున్నారు.

మా అభిమానులందరికీ
దీపావళి శుభసమయాన

అభినందనము లర్పిస్తున్నాము

★

మేలైన ముద్రణకు

నెల్ సెన్ టైపు లనే

ఉపయోగించండి

★

చందమామ

నెల్ సెన్ టైపులతో ముద్రింపబడుతున్నది

★

నెల్ సెన్ అండ్ కో

(ది ఫైన ఆర్ట్ టైప్ ఫౌండ్రీ)

స్థాపితము : 1916

చూకై :: మదరాసు - 7

ప్యాక్టరీ :

అమింజికరై :: మదరాసు - 29

నవభారతని రూపానికీ...

MA

ఈసిమెంటు
అధికంగా
తుంగభద్రా
ప్రాజెక్టు
ఇతరపెద్ద
ప్రాజెక్టుల
పనులకు వాడు
బడుచున్నది

**దుర్గా
బ్రౌండు**

పోర్టులేండ్ సిమెంటు

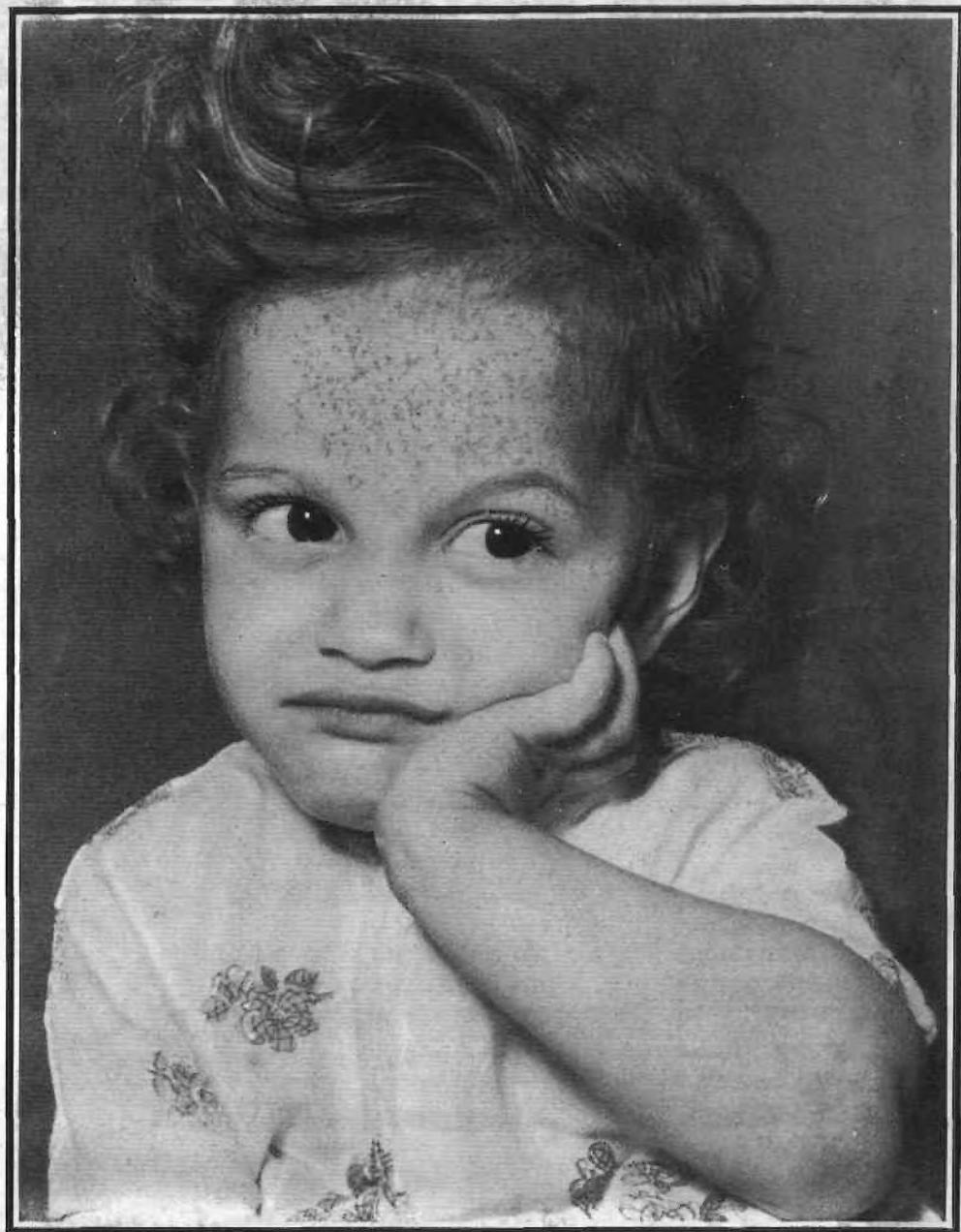
డపయిగించబడుచున్నది

మీ భవనములను ఎక్కువ దృఢముగాను
అందముగాను చేయును

ఆంధ్ర సిమెంటు కంపెనీ లిమిటెడ్

రిజిస్టర్డ్ ఆఫీసు: 337 తంబు చెట్టి వీధి
మద్రాసు-1. Tele. Grams: ANDHRACEM
Phone: 3 5 0 2

ఫ్యాక్టరీ ఆఫీసు: ఒక్కంగోపూర్వపేట పోస్టు
విజయవాడ-2. Tele. Grams: CEMENTS
Phone: 557 (P.B.X)

బహుమతి
పొందిన వ్యాఖ్య

ఆలోచనకు అంతూ లేదు

పండినవారు :
ఓ. సి. కళాపతి - విజయవాడ

